

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Навчально-методичний посібник

*(для проведення занять за спеціальністю
К9 Правоохоронна діяльність)*

Колектив авторів

Дніпро
2026

УДК 351.74:355.541.2

Т 15

*Рекомендовано Вченою радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 11 від 27.03.2026)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор юридичних наук, професор **Олександр КОМІСАРОВ** –
т.в.о. заступника директора Навчально-наукового інституту
поліцейської діяльності Національної академії внутрішніх справ
з освітньої та науково-дослідної діяльності, полковник;
доктор юридичних наук, професор **Роман МИРОНЮК** – професор
кафедри адміністративного права і процесу Дніпровського
державного університету внутрішніх справ;
Роман ГРЕБЕНЮК – начальник тренінгового центру
ГУНП в Дніпропетровській області, капітан поліції.

Т 15 Тактико-спеціальна підготовка : навч.-метод. посіб. для
проведення занять за спец. К9 Правоохоронна діяльність / кол.
авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026. 252 с.

ISBN 978-617-560-129-7

У навчально-методичному посібнику системно викладено методику тактико-спеціальної підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів. Основний акцент зроблено на формуванні практичних навичок особистої безпеки, тактиці силового затримання правопорушників та алгоритмах роботи під час виконання службово-бойових завдань.

Для викладачів та здобувачів вищої освіти спеціальності К9 Правоохоронна діяльність ЗВО зі специфічними умовами навчання системи МВС.

ISBN 978-617-560-129-7

© Автори, 2026
© ДДУВС, 2026

ЗМІСТ

Автори	5
Вступ	6
ТЕМА 1. Сучасні тактичні принципи та концепції, що використовуються поліцейськими під час застосування поліцейських заходів. Модель застосування сили. Тактичні принципи	11
ТЕМА 2. Тактика комунікації поліцейського	14
ТЕМА 3. Контакт та прикриття	17
ТЕМА 4. Тактика застосування поліцейських заходів	20
ТЕМА 5. Тактика дій поліцейського при співпраці з суб'єктом	47
ТЕМА 6. Тактика дій поліцейського при пасивному, активному та агресивному опорі правопорушника згідно з моделлю застосування сили	56
ТЕМА 7. Тактика дій поліцейського при високому рівні загрози (при загрозі життю та здоров'ю)	74
ТЕМА 8. Тактика патрулювання	89
ТЕМА 9. Тактика евакуації особи (поліцейського)	98
ТЕМА 10. Тактика дій поліцейського в різних ситуаціях службової діяльності. Моделювання ситуацій службової діяльності	102
ТЕМА 11. Основи топографії та орієнтування на місцевості	110
ТЕМА 12. Інженерна підготовка поліцейського для виконання службово-бойових завдань	115
ТЕМА 13. Алгоритм MARCH	123
ТЕМА 14. Реагування поліції на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування	140
ТЕМА 15. Загальні відомості про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів	143
ТЕМА 16. Класифікація та тактико-технічні характеристики вибухонебезпечних предметів	145
ТЕМА 17. Особливості та тактика використання БпЛА працівниками Національної поліції України під час виконання службово-бойових завдань	165

ТЕМА 18. Поліцейські операції. Моделювання ситуацій службової діяльності	175
ТЕМА 19. Тактика роботи малих груп під час виконання службово-бойових завдань	183
ТЕМА 20. Тактика діяльності поліцейських відповідно до скандинавської моделі забезпечення правопорядку.....	190
ТЕМА 21. Моделювання ситуацій при застосуванні поліцейських заходів	196
Додатки	198
Список рекомендованих джерел	242

АВТОРИ

Покайчук Віталій Ярославович – завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції

Поливанюк Василь Дмитрович – професор кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Миронюк Станіслава Анатоліївна – доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції

Мислива Оксана Олегівна – доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції

Фурса Вадим Вікторович – доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції

Казначесв Дмитро Георгійович – доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Бардін Євгеній Вікторович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, підполковник поліції

Біліченко Валерій Віталійович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, підполковник поліції

Гіденко Євген Сергійович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, майор поліції

Кушніренко Руслан Олегович – старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник поліції

Міщенко Катерина Сергіївна – викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, старший лейтенант поліції

Турчанікова Ганна Олександрівна – викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, капітан поліції

ВСТУП

Сучасний етап розвитку правоохоронної системи України, зумовлений викликами воєнного стану та необхідністю забезпечення публічної безпеки в умовах підвищеного криміногенного ризику, висуває високі вимоги до професійної компетентності особового складу. Дисципліна **«Тактико-спеціальна підготовка» (ТСП)** є фундаментальним складником фахового навчання майбутніх офіцерів за спеціальністю К9 – правоохоронна діяльність.

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Тактико-спеціальна підготовка»** є забезпечення підготовки фахівців Національної поліції України з високим рівнем всебічної тактичної підготовленості, здатних ефективно, з максимальною безпекою для власного життя і здоров'я здійснювати силове затримання правопорушника у випадках, коли той чинить фізичний опір, та в інших випадках, коли виникають правові підстави для негайного припинення правопорушення із застосуванням поліцейського примусу, а також стійко переносити розумові, нервово-психічні та фізичні навантаження без зниження професійної працездатності.

Очікувані результати навчання:

– згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні знати:

1) основні складові вербального самозахисту поліцейського; особливості процесів комунікації та активного слухання; правила зорового контакту, спостереження;

2) сутність тактичних принципів, обов'язки поліцейських, які їх реалізують; правові підстави застосування поверхневої перевірки (огляду) та заходів безпеки;

3) порядок, тактику дій, службові обов'язки та заходи особистої безпеки поліцейського під час патрулювання; алгоритми дій поліцейського в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення;

4) види вибухів; вибухові речовини; фактори вибуху та захист від них; заходи безпеки; типові місця закладання вибухових пристроїв;

5) особливості організації і тактики дій у складі невеликих підрозділів під час зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі; заходи безпеки під час проведення зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі;

6) підстави для зупинення транспортного засобу; способи зупинення транспортного засобу; підстави та правила переслідування транспортного засобу з високим рівнем ризику; заходи особистої безпеки працівників поліції під час зупинення транспортного засобу з високим рівнем ризику;

7) правові підстави, умови, межі та порядок застосування поліцейських заходів примусу; техніку застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї; заходи особистої безпеки під час поведження та застосування (використання) поліцейських заходів примусу; алгоритми застосування поліцейських заходів примусу в ситуаціях різних ступенів ризику;

8) алгоритм евакуації особи (поліцейського) в пішому порядку та на автотранспорті; способи прикриття під час руху, способи перенесення особи в ситуаціях із різними видами травм (поранень) і ситуаціях евакуації;

– вміти:

1) застосовувати отримані знання в практичній діяльності;

2) реалізовувати тактичні принципи в ситуаціях різних ступенів ризику; уміти оцінювати ризики на місці події та під час зупинення осіб, які рухаються пішим порядком чи на транспортному засобі; проводити поверхневу перевірку з дотриманням заходів безпеки;

3) здійснювати патрулювання та застосовувати поліцейські заходи;

4) визначати ознаки закладеного вибухового пристрою; уживати заходів із попередження та локалізації вибухів;

5) проводити зовнішній та внутрішній огляди будівлі під час затримання озброєних та інших суспільно небезпечних осіб;

6) оцінювати ризики зупинення транспортного засобу; здійснювати перевірку транспортного засобу;

7) застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю в ситуаціях різних ступенів ризику; дотримуватися заходів особистої безпеки під час поведження та застосування (використання) поліцейських заходів примусу; використовувати алгоритми застосування поліцейських заходів примусу в ситуаціях різних ступенів ризику;

8) здійснювати заходи щодо евакуації особи (поліцейського);

9) оцінювати ризики вчинення правопорушень під час масових заходів; правильно реагувати на правопорушення, що вчиняються під час їх проведення; забезпечувати охорону публічного порядку та безпеку під час особливих умов діяльності поліції.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою.

Інтегральна компетентність – здатність виконувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- знання та розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді.

Фахові (спеціальні) компетентності:

- здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству;
- здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань;
- здатність відповідно до посадових обов'язків забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності;
- здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу;
- здатність вживати заходів із метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці, що виникли внаслідок правопорушення;
- здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки та оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних

загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Пререквізити: дисципліна «Тактико-спеціальна підготовка» має тісні структурно-логічні зв'язки з дисципліною «Адміністративне право», вивчається одночасно з дисциплінами «Вогнева підготовка», «Спеціальна фізична підготовка».

Постреквізити: система тактико-спеціальної підготовки, побудована на поєднанні структурних елементів (тактики професійної діяльності, спеціальної тактики, цивільного захисту, військової топографії), дозволяє досконало вивчити питання управління, всебічного забезпечення дій особового складу в типових та екстремальних ситуаціях, що використовується в подальшій службово-бойовій діяльності поліцейського.

Програмні результати навчання:

– розуміти та професійно застосовувати апарат права та правоохоронної діяльності;

– взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікації з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань правоохоронної діяльності;

– адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також за умов ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження;

– знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень;

– працювати самостійно та в команді, виконуючи посадові обов'язки та під час виконання складних спеціалізованих завдань правоохоронної діяльності;

– застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, майну, інтересам держави, що виникли (можуть виникнути) внаслідок учинення кримінального чи адміністративного правопорушення;

– використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав та свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції й інших

загроз національній безпеці держави;

– застосовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби (штатне озброєння підрозділу), фізичну силу; інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), криміналістичні та оперативно-технічні засоби, безпілотну авіацію, іншу спеціальну та військову техніку і спорядження;

– надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу;

– оцінювати оперативну (бойову) обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, застосовувати методи превентивного та силового втручання для запобігання та припинення правопорушень, усунення загроз безпековому середовищу, державному суверенітету та територіальній цілісності держави, у тому числі у взаємодії з іншими уповноваженими на це органами та громадою.

Тема 1
**СУЧАСНІ ТАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ТА КОНЦЕПЦІЇ,
ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПІД ЧАС
ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ. МОДЕЛЬ
ЗАСТОСУВАННЯ СИЛИ. ТАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ**

Поняття, види та вимоги, що висуваються до поліцейських заходів. Модель застосування сили: поняття, сутність та характеристика. Сім тактичних принципів. Сутність та характеристика тактичних принципів «контакт-прикриття», «5 джерел небезпеки», «4С». Рівні опору. Оцінка ризиків.

Мета заняття: сформувати знання щодо алгоритму правомірного застосування заходів примусу з огляду на ситуацію.

План практичного заняття:

1. Поняття та види поліцейських заходів.
2. Модель застосування сили: поняття, сутність та характеристика.
3. Тактичні принципи.

Завдання:

1. Ознайомити здобувачів із моделлю застосування сили, особливостями її використання, кореляцією із Законами України.
2. Ознайомити здобувачів із систематизованими базовими тактичними принципами, в тому числі з концепціями «контакт-прикриття», «7 тактичних принципів», «4С».

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Поняття та види поліцейських заходів.	15	Розглянути поняття та види поліцейських заходів (Закон України «Про Національну поліцію»). Звернути увагу на вимогах до поліцейських заходів, порядку та підстав їх застосування (використання).
3.	Модель застосування сили (МЗС).	20	Пояснити, чому МЗС можна використовувати лише як наочний засіб, засіб візуалізації пояснень. Пояснити на реальних прикладах по чергово: <ul style="list-style-type: none"> • оцінку ризиків, ситуативні фактори; • рівні опору особи, з прив'язкою до законодавства України, непокору, опір, напад. Продемонструвати приклади поведінки правопорушника; • оперативно-тактичні фактори. Розібрати види впливу, застосування заходів примусу залежно від рівнів опору та вказаних вище факторів. Пояснити, що дає тактична зміна позиції. Розібрати на прикладах використання всієї МЗС.
		40	Розподілити здобувачів на підгрупи, відпрацювати порядок застосування поліцейських заходів; закріпити теоретичні знання щодо використання моделі застосування сили.
Заняття 2			
4.	Тактичні принципи.	20	Пояснити на прикладах: – концепцію «контакт-прикриття»; – «7 тактичних принципів»; – принцип «4С».
		50	Розподілити здобувачів на підгрупи, забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками. Організувати відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання, яке наближене до реальних умов службової діяльності. Контролювати правильність прийняття рішень згідно з МЗС, дотримання

Тема 1

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			встановлених алгоритмів дій, законності застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу. Під час виконання ситуаційних завдань проводити дебрифінг з обґрунтуванням дій згідно з моделлю застосування сили.
5.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 2 ТАКТИКА КОМУНІКАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Вербальна самооборона. Позитивний контакт, активне слухання, взаємодія з «проблемними людьми». Реагування на вербальні образи, розмовний етикет. Вміння контролювати ситуацію без ескалації конфлікту. Досягнення максимальної ефективності з мінімальним ризиком для поліцейського.

Тактична комунікація. Теорія тактичної комунікації. Розташування у просторі. Поза. Спостереження. Слухання. Реагування на суб'єкта. Постановка запитань. Реагування на поведінку.

Тактика комунікації з людьми, які мають психічні захворювання, психічні розлади. Тактика комунікації з особами з явними ознаками обмежених можливостей. Фактори та ознаки, які впливають на вибір алгоритму спілкування.

Мета заняття: сформувати навички публічних виступів, ознайомити здобувачів із загальними аспектами тактики комунікації поліцейського як заходу впливу.

План практичного заняття:

1. Поняття та сутність тактичної комунікації.
2. Обов'язки поліцейського при зверненні до особи.
3. Особливості встановлення контакту та ведення комунікації з особами різних категорій та статусів.
4. Комунікація, спрямована на деескалацію. Типові речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.

Завдання:

1. У форматі знайомства визначити рівень володіння навичками публічних виступів та покращити ці навички.
2. Ознайомити здобувачів із складовими тактики комунікації поліцейського.
3. Ознайомити здобувачів із особливостями застосування тактики комунікації поліцейського як заходу впливу.
4. Сприяти розвитку комунікаційних здібностей у здобувачів.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина.	10	Основні завдання спілкування, розуміння їх здобувачами. Складові комунікації – важливість професійного позитивного контакту, деескалації, суть активного слухання.
	Поняття та сутність тактичної комунікації. Складові тактичної комунікації.		Представитись (посада, звання, прізвище); пред'явити посвідчення (на вимогу громадянина; можливість ознайомитися зі змістом; «передача» посвідчення, фотографування); повідомити про ціль та причину звернення (підозра в скоєнні правопорушення); дії в межах закону (повага до прав та свобод громадянина, недопущення безпідставних перевірок, вжиття заходів щодо захисту громадян); роз'яснити права (проінформувати громадянина про його права в конкретній ситуації: адвокат, мовчання тощо); вживати заходів або перенаправляти (вирішувати питання в межах своєї компетенції або роз'яснити, до кого слід звернутись).
	Обов'язки поліцейського при зверненні до особи (ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію»).	10	З якими людьми, зважаючи на їхній стан, можуть виникнути труднощі в спілкуванні, запитання. Які категорії, специфіка встановлення контакту. Основні принципи комунікації, запитання, звернення до досвіду здобувачів.
	Особливості встановлення контакту та ведення комунікації з особами різних категорій та статусів.	10	Реагування на вербальні образи, запитання, звернення до досвіду здобувачів. Демонстрація ознак загрози.
Ознаки можливої ескалації. Якщо комунікація неефективна.	10		
Типові речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.	12	Поділити на групи по дві особи, розподілити ролі: О1 – поліцейський, О2 – потерпілий. Визначити суть події, щодо якої проводиться	

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	Практична вправа «Активне слухання»:		опитування. Звертати увагу на: дотримання «позиції
	О1 – здійснює опитування потерпілого; О2 – відповідає на запитання та розповідає обставини події.		інтерв'ю» при опитуванні; використання переліку запитань, що їх необхідно поставити особі, яка розповідає. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i>
	Комунікація, спрямована на деескалацію. Практична вправа «Взаємодія з проблемними людьми»: О1 – здійснює опитування потерпілого/правопорушника; О2 – під час комунікації вчиняє певні дії, спрямовані на ескалацію ситуації.	13	Поділити на групи по дві особи, розподілити ролі: О1 – поліцейський, О2 – потерпілий/правопорушник. Визначити роль правопорушника (потерпілий або правопорушник у нетверезому стані, останній здійснює вербальний спротив). Звертати увагу на: дотримання «позиції інтерв'ю»; застосування О1 вербальних технік щодо деескалації ситуації, управління вербальним спротивом; використання переліку запитань, що їх необхідно поставити особі (не загубити предмет бесіди), у процесі розмови повертатися до запитань, що були поставлені на її початку (для цього використовувати службовий блокнот); положення тіла, рухи, вираз обличчя, напрямок погляду, голос О1 під час комунікації. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо ролі О2).</i>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 3 КОНТАКТ ТА ПРИКРИТТЯ

Тактика дій поліцейського, який здійснює контакт. Тактика дій поліцейського, який здійснює прикриття. Основні варіанти розміщення поліцейських відносно особи (групи осіб). Переміщення та взаємодія поліцейських під час контакту з особою (групою осіб). Вербальна та невербальна комунікації між поліцейськими. Зміна ролей.

Мета заняття: сформувати навички взаємодії у звичайних та екстремальних умовах; розвинути вміння швидко орієнтуватися в складних обставинах, оперативно-тактичних ситуаціях для забезпечення особистої безпеки та захисту громадян і правопорядку на основі взаємодії та психологічної стійкості.

План практичного заняття:

1. Тактика дій поліцейського, який здійснює контакт.
2. Тактика дій поліцейського, який здійснює прикриття.
3. Основні варіанти розміщення поліцейських відносно особи (групи осіб).
4. Переміщення та взаємодія поліцейських під час контакту з особою (групою осіб). Зміна ролей.
5. Вербальна та невербальна комунікації між поліцейськими.

Завдання:

1. Визначити рівень володіння навичками взаємодії в типових та складних оперативно-тактичних ситуаціях.
2. Ознайомити здобувачів зі складовими тактичної концепції поліцейських «контакт-прикриття».
3. Ознайомити здобувачів із особливостями застосування тактичних прийомів концепції «контакт-прикриття».
4. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Основні принципи та переваги концепції «контакт-прикриття».	65 5	Кількість поліцейських, задіяних до процесу контакту-прикриття; безпека поліцейських, контроль підозрюваних, контроль місця події; психологічна присутність;
	Обов'язки поліцейського, який здійснює «контакт».	10	Способи розташування, стійка, дистанція. Початок/завершення контакту.
	Обов'язки поліцейського, який здійснює прикриття.	10	Способи розташування, стійка, дистанція. Спостереження, контроль, вербальні (невербальні) сигнали.
	Переміщення та взаємодія поліцейських під час контакту з особою (групою осіб). Зміна ролей.	15	Зміна ролей, втручання до ситуації сторонніх осіб. Роль екіпажу підкріплення. Складові присутності сил: охайний вигляд у формі, контроль голосу, поведінка щодо підозрюваного, комунікаційні здібності, рівень впевненості. Шість правил пильності: оцінка ситуації, дистанція; рівновага (крига, сніг, сходина, балкони тощо); пильність, руки підозрюваного (положення своїх рук); можлива зброя; друзі та знайомі (люди, які хочуть втрутитись; прибічники або противники; члени сім'ї; співучасники правопорушення); шляхи втечі; укриття та маскування (при наближенні, після контакту, під час контакту, якщо щось змінюється).
	Вербальна та невербальна комунікації між поліцейськими.	5	Час для реагування – це момент часу між вашим сприйняттям загрози та вашим фактичним фізичним реагуванням для протидії загрозі.
	Типові тактичні прийоми розташування у просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими. Практична вправа «Перевірка документів»:	10	Поділити на групи по три особи, розподілити ролі: ПІ – «контактуючий» поліцейський, ПІІ – «прикриваючий» поліцейський, Г1 - громадянин, який підозрюється у скоєнні правопорушення. Визначити суть події (крадіжка з гаража, пограбування шляхом ривка), щодо якої проводиться перевірка документів, опитування.

Тема 3

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	<p>П1 – здійснює перевірку документів підозрілої особи, проводить опитування; П2 – здійснює «прикриття».</p>		Звертати увагу на: складові присутності сили. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i>
	<p>Контакт-прикриття спрямовується на відпрацювання прийомів переміщення та взаємодію поліцейських під час контакту з особою (групою осіб). Практична вправа «Зміна ролей»: П1 – здійснює перевірку документів правопорушника; П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття з обмеженням доступу до певної території сторонніх осіб.</p>	10	<p>Поділити на групи по чотири особи, розподілити ролі: П1 – «контактуючий» поліцейський, П2 – «прикриваючий» поліцейський, Г1 – громадянин, який підозрюється у скоєнні правопорушення, Г2 – член сім'ї правопорушника. Визначити роль «члена сім'ї» правопорушника (намагається втрутитись в ситуацію/він може знаходитись у нетверезому стані, останній здійснює вербальний спротив). Звертати увагу на: застосування П1 вербальних технік щодо деескалації ситуації, управління вербальним спротивом; використання переліку складових «Шести правил пильності». <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо ролі П2).</i></p>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 4

ТАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Перевірка документів. Опитування. Поверхнева перевірка. Вимога залишити місце й обмеження доступу до визначеної території. Обмеження пересування особи чи транспортного засобу (далі – ТЗ) або фактичного володіння річчю. Поліцейське піклування.

Призначення та види кайданків, засобів сльозогінної та дратівливої дії, гумових кийків. Будова, призначення, хват та техніка надягання/зняття кайданків у різних положеннях. Засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо). Застосування засобів сльозогінної та дратівливої дії і подальше затримання правопорушника. Стійки та способи діставання гумового кийка із поясної системи. Удари гумовим кийком та подальше затримання правопорушника. Ознайомлення зі специфікою застосування електрошокових пристроїв контактної та контактнo-дистанційної дії. Засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії (рушниці). Засоби примусового зупинення ТЗ. Спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби. Тактика дій поліцейських під час застосування вогнепальної зброї (пістолет, автомат).

Номер заняття: 1

Мета заняття: ознайомити здобувачів із видами поліцейських заходів та вимог до них; сформувані навички правильного та послідовного застосування поліцейського заходу під час виконання повноважень поліції; розвинути вміння швидко орієнтуватися та правильно вибирати той чи інший поліцейський захід для виконання повноважень поліції залежно від оперативнo-тактичних обставин.

План практичного заняття:

1. Визначення поліцейського заходу.
2. Вимоги до поліцейського заходу.
3. Види поліцейських заходів.
4. Превентивні поліцейські заходи.
5. Поліцейські заходи примусу.
6. Порядок застосування поліцейських заходів примусу.

Завдання:

1. Визначити поняття поліцейських заходів як комплексу дій превентивного або примусового характеру.

2. Ознайомити здобувачів із вимогами до поліцейського та складовими до цих вимог.

3. Ознайомити здобувачів із особливостями застосування превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу.

4. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Визначення поліцейського заходу.	65 5	Кількість поліцейських заходів, які може використати поліцейський за один прийом контакту, їх послідовність. Варіанти застосування превентивних та примусових поліцейських заходів.
	Ознайомлення здобувачів із вимогами до поліцейського та складовими до цих вимог.	10	Надати визначення умов, за яких поліцейський захід буде вважатися законним, необхідним, пропорційним та ефективним. Особливу увагу приділити визначенню найменшої шкоди застосованим поліцейським заходом адресату заходу та іншим особам. Розкрити поняття заподіяння шкоди охоронюваним законом правам і свободам людини. Окрему увагу приділити припиненню поліцейського заходу.
	Види поліцейських заходів.	5	Звернути увагу, що поліція для виконання покладених на неї завдань може застосовувати інші заходи, визначені окремими законами. Роз'яснити алгоритм можливої ідентифікації поліцейського, який застосовує поліцейський захід.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	Превентивні поліцейські заходи.	15	Визначити назву та кількість превентивних поліцейських заходів. Окреслити конкретний алгоритм їх проведення (причина застосування та нормативно-правовий акт як підстава застосування).
	Поліцейські заходи примусу.	15	Розкрити поняття фізичного впливу та мету застосування. Розглянути спеціальні засоби як сукупність пристроїв та приладів спеціально виготовлених, конструктивно призначених і придатних для захисту людей від ураження різними предметами, а також пригнічення чи обмеження волі людини. Пояснити, які саме спеціальні засоби використовує або застосовує поліція. Розкрити поняття найбільш суворого заходу примусу (застосування вогнепальної зброї).
	Порядок застосування поліцейських заходів примусу.	15	Прокоментувати такі поняття, як: – «надати достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського»; – «невиправдане попередження»; – «умови, які роблять таке попередження неможливим». Роз'яснити способи застосування такого попередження. Визначити алгоритм дій поліцейських щодо постраждалих внаслідок застосування заходів примусу. Визначити категорію осіб, проти яких і за яких умов заборонено застосовувати поліцейські заходи примусу.
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2, 3

Мета заняття: сформувати навички застосування превентивних поліцейських заходів – перевірка документів, перевірка документів у визначеному алгоритмі в типових умовах та в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку.

План практичного заняття:

1. Алгоритм проведення перевірки документів, що посвідчують особу.
2. Алгоритм проведення перевірки документів, що підтверджують відповідне право особи.
3. Алгоритм проведення перевірки документів в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку (пориви вітру, дощ, сніг, умови обмеженого освітлення тощо)

Завдання:

1. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «перевірка документів, що посвідчують особу».
2. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «перевірка документів, що підтверджують відповідне право особи».
3. Відпрацювати алгоритми дій в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку.
4. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, зразки відповідних видів документів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7/7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Алгоритм проведення перевірки документів, що посвідчують особу.	65/65 12	Звернути увагу на: – види документів, які має право вимагати поліцейський в особи (посвідчують особу, підтверджують відповідне право); – правові підстави перевірки документів; – спосіб прийому/передачі документів; – розташування в просторі;

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			– контрольні запитання; – правила поводження з документами.
	Алгоритм проведення перевірки документів, що підтверджують відповідне право особи.	5	Звернути увагу на форму привітання: посада, звання, ПІБ. Перевірка документів: – прошу Ваші документи/покажіть Ваші документи/прошу Ваші посвідчення водія та свідоцтво про реєстрацію ТЗ. Відпрацювати способи розташування, стійку, дистанцію, початок та завершення контакту. Звернути увагу на порядок проведення опитування та постановки контрольних запитань під час перевірки; прийоми активного слухання.
	Алгоритм проведення перевірки документів в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку (пориви вітру, дощ, сніг, умови обмеженого освітлення тощо).	10	Роз'яснити, що під час перевірки документів заборонено вживати дії, які будуть псувати сам документ. Звернути увагу на прийоми використання парасольки, ручного ліхтаря; а також на можливість запрошення і використання службових та інших адміністративних приміщень, наприклад кімнати охорони в гіпермаркеті тощо. Розібрати ситуації: коли особа взагалі відмовляється надати документи; коли особа відмовляється передати документи для перевірки, показуючи їх на декілька секунд; коли особа навмисно або випадково обронула документи зі своїх рук і останні впали на землю. Відпрацювати: – алгоритм дій поліцейського при виявленні під час перевірки будь-яких слідів правопорушення; – команди, способи розташування поліцейського, стійку, дистанцію тощо.
	Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.	12/25	Поділити на групи по три особи, розподілити ролі: П1 – «контактуючий» поліцейський, П2 – «прикриваючий» поліцейський, Г1 – громадянин, який підозрюється у скоєнні правопорушення.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Визначити суть події (крадіжка з гаража, пограбування шляхом ривка), щодо якої
	<p>Практична вправа «Перевірка документів, що посвідчують особу»:</p> <p>П1 – здійснює перевірку документів підозрілої особи, проводить опитування;</p> <p>П2 – здійснює «прикриття».</p>		<p>проводиться перевірка документів, опитування.</p> <p>Звертати увагу на: складові присутності сили.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими. Практична вправа «Перевірка документів, що посвідчують відповідне право особи»:</p> <p>П1 – здійснює перевірку документів підозрілої особи, проводить опитування;</p> <p>П2 – здійснює «прикриття».</p>	10/20	<p>Поділити на групи по три особи, розподілити ролі: П1 – «контактуючий» поліцейський, П2 – «прикриваючий» поліцейський, Г1 – громадянин, який підозрюється у скоєнні правопорушення. Визначити суть події (інформація про вивіз з території з обмеженим доступом товарно-матеріальних цінностей), щодо якої проводиться перевірка документів, що підтверджують відповідне право особи.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Алгоритм проведення перевірки документів в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку»:</p> <p>П1 – здійснює поверхневу перевірку;</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття з обмеженням доступу до певної території сторонніх осіб.</p>	16/25	<p>Поділити на групи по чотири особи, розподілити ролі: П1 – «контактуючий» поліцейський, П2 – «прикриваючий» поліцейський, Г1 – громадянин, який підозрюється в скоєнні правопорушення, Г2 – член сім'ї правопорушника.</p> <p>Визначити роль «друга» правопорушника (намагається втрутитись в ситуацію/він може знаходитись у нетверезому стані, останній здійснює вербальний спротив).</p> <p>Звертати увагу на: застосування П1 вербальних технік щодо деескалації ситуації, управління вербальним спротивом; способи утримання парасольки, ліхтаря; алгоритм дій при «поведінкових ключах» особи, яка підозрюється у скоєнні правопорушення (відмова передавати документи, надавати їх для перевірки, кидання їх на підлогу).</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо ролі П2).</i></p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
3.	Підбиття підсумків заняття.	8/8	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4, 5.

Мета заняття: сформувати навички застосування превентивних поліцейських заходів – опитування особи, опитування особи у визначеному алгоритмі в типових умовах та в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку.

План практичного заняття:

1. Визначення підстав проведення опитування особи.
2. Алгоритм проведення опитування особи.
3. Алгоритм проведення опитування неповнолітньої особи.
4. Алгоритм проведення опитування особи у поліцейському приміщенні.

Завдання:

1. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «опитування особи».
2. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «опитування неповнолітньої особи».
3. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «опитування особи у поліцейському приміщенні».
4. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

Тема 4

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Визначення підстав проведення опитування особи.	65/65 8/10	Звернути увагу на: – належність та види інформації, яка може становити оперативний інтерес і буде необхідною для виконання поліцейських повноважень; – спосіб визначення осіб, які можуть володіти інформацією, що є необхідною для виконання поліцейських повноважень; – спосіб отримання інформації, що є необхідною для виконання поліцейських повноважень; – розташування в просторі; – контрольні запитання. На другому занятті з цього питання провести опитування здобувачів із правових підстав опитування особи.
	Алгоритм проведення опитування особи.	15/5	Відпрацювати способи розташування, стійку, дистанцію, початок та завершення контакту. Звернути увагу на дотримання розмовного етикету. Слід пам'ятати, що в українській мові існують паралельні привітальні форми: <i>доброго ранку</i> і <i>добрий ранок</i> , <i>доброго дня</i> і <i>добрий день</i> , <i>доброго вечора</i> і <i>добрий вечір</i> , – з яких і потрібно починати опитування. Пояснити, що якщо наша манера тримати себе демонструє силу та впевненість, інші люди схильні реагувати на нас як на сильну та впевнену людину. Звернути увагу на такі фрази, які можуть стати помічниками у розмові: – У Вас все гаразд? – Я Вас розумію, я Вам співчуваю; – Ви маєте рацію, я з Вами згоден(-дна); – Чудово; домовилися; гаразд; – Вибачте/перепрошую за клопіт/непорозуміння; – Нам дуже шкода/прикро, але...;

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>– Ви помиляєтеся...;</p> <p>– Справді; авжеж; звісно; певна річ; саме так; напевне;</p> <p>– Обов’язково; безперечно; безсумнівно; безумовно; ще б пак;</p> <p>– Це заборонено; ні за яких обставин; ні, це неможливо;</p> <p>– З приємністю/із задоволенням/з радістю;</p> <p>– Ваша думка важлива;</p> <p>– На все добре; щасливої дороги; гарного дня.</p>
	<p>Алгоритм проведення опитування неповнолітньої особи.</p>	<p>15/5</p>	<p>Звернути увагу на порядок проведення опитування неповнолітніх; вимоги до алгоритму проведення опитування; прийоми активного слухання.</p> <p>Також звернути увагу на основні принципи активного слухання, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> – утриматись від попередніх суджень та оцінок; – помічати ключові слова або фрази; – визначати інтенсивність того, що було сказано (гучність, емоції, тон голосу); – розуміти настрій неповнолітнього співбесідника (позитивний, негативний, нейтральний). <p>Подумайте про те, що Ви побачили та/або почули. Відповідно відреагуйте. Використовуйте такі практичні фрази (приклади):</p> <p><i>Отже, ви кажете, що...</i></p> <p><i>Ви сказали мені, що...</i></p> <p><i>Здається, ви...</i></p> <p><i>Здається ...</i></p> <p>Використовуйте 5 основних запитань, що починаються з: хто, що, де, коли, як... та чому, навіщо.</p> <p>Подумайте про те, що було сказано або не сказано. Реагуйте на слова та дії неповнолітньої особи.</p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p>	<p>12/25</p>	<p>Поділити на три групи по три особи в кожній, розподілити ролі: П1 – «контактуючий» поліцейський, який здійснює опитування потерпілої особи; П2 – «контактуючий» поліцейський, який здійснює опитування підозрілої особи; П3 – «контактуючий» поліцейський, який здійснює опитування свідка;</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	<p>Практична вправа «Опитування особи»:</p> <p>П1 – здійснює опитування потерпілої особи;</p> <p>П2 – здійснює опитування особи, яку підозрюють у вчиненні правопорушення щодо потерпілої особи (за однією фабулою);</p> <p>П3 – здійснює опитування свідків;</p> <p>П4,5,6 – здійснюють «прикриття» поліцейських П1,2,3.</p>		<p>Г1 – громадянин, який є потерпілим; Г2 – громадянин, який підозрюється у скоєнні правопорушення;</p> <p>Г3 – громадянин, який є свідком.</p> <p>Визначити суть події (крадіжка з гаража, пограбування шляхом ривка), щодо якої проводиться опитування особи.</p> <p>Звернути увагу на момент, коли робиться запит до особи. Бажано використовувати такі фрази, як:</p> <p>Я б хотів, щоб ви _____.</p> <p>(м'який формат)</p> <p>Я хочу, щоб ви _____.</p> <p>(прямий формат)</p> <p>Будь ласка, не могли б Ви зупинитися _____.</p> <p>(пом'якшення запиту)</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Опитування неповнолітньої особи»:</p> <p>П1 – здійснює опитування потерпілої особи, яка є неповнолітньою;</p> <p>П2 – здійснює опитування особи, яка підозрюється у вчиненні правопорушення і яка є неповнолітньою;</p> <p>П3,4 – під час контакту виконують функції прикриття з обмеженням доступу до певної території сторонніх осіб.</p>	15/20	<p>Поділити на групи по чотири особи, розподілити ролі: П1 – «контактуючий» поліцейський, який проводить опитування особи, яка є неповнолітньою.</p> <p>П2 – поліцейський, який здійснює опитування особи, яка підозрюється у вчиненні правопорушення і яка є неповнолітньою; П3,4 – поліцейські, які здійснюють «прикриття»; Г1 – неповнолітній потерпілий; Г2 – громадянин, який підозрюється в скоєнні правопорушення; Г3 – один із членів сім'ї неповнолітньої особи або педагог; Г4 – «друг» правопорушника.</p> <p>Визначити роль «друга» правопорушника (намагається втрутитись в ситуацію/він може знаходитись у нетверезому стані, останній здійснює вербальний спротив).</p> <p>Звертати увагу: запит конкретній особі, в цьому випадку неповнолітній особі або одному з її батьків, має бути конкретним.</p> <p><i>Для чого необхідно точно, просто та ясно</i></p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			сказати, чого Ви прагнете. А якщо є потреба – встановити конкретний строк виконання запиту. Протягом усього процесу опитування слід використовувати навички реагування, щоб комунікація залишалася відкритою. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо ролі П2).</i>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 6, 7

Мета заняття: сформувати навички застосування превентивного поліцейського заходу – поверхнева перевірка у визначеному алгоритмі в типових умовах та в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку.

План практичного заняття:

1. Правові підстави проведення поверхневої перевірки.
2. Алгоритм проведення поверхневої перевірки особи, яка стоїть.
3. Алгоритм проведення поверхневої перевірки особи, яка стоїть на колінах.
4. Алгоритм проведення поверхневої перевірки особи, яка лежить на підлозі.
5. Алгоритм проведення поверхневої перевірки речі, що належить особі.
6. Алгоритм проведення поверхневої перевірки транспортного засобу, яким управляє особа.

Завдання:

1. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «поверхнева перевірка особи за різних умов».
2. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу «поверхнева перевірка речі, що належить особі».
3. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського

заходу «поверхнева перевірка транспортного засобу, що належить особі або яким вона управляє».

4. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, будь-які предмети, що можуть становити оперативний інтерес під час відпрацювання навчальних питань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Правові підстави проведення поверхневої перевірки.	65/65 10/6	На початку основної частини заняття провести опитування здобувачів із попередніх питань минулих занять. Роз'яснити види проведення поверхневої перевірки (візуальний огляд, проведення по поверхні вбрання рукою, спеціальний прилад, візуальний огляд речі, візуальний огляд транспортного засобу). Визначити правові підстави проведення поверхневої перевірки особи, а саме звернути увагу на підстави вважати, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю цієї особи або інших осіб. Визначити правові підстави проведення поверхневої перевірки речей особи або транспортного засобу, яким керує особа, а саме підстави вважати, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю цієї особи або інших осіб.
	Алгоритм проведення поверхневої перевірки особи,	10/3	Демонструючи цей спосіб поверхневого огляду особи, слід нагадати здобувачам

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	яка стоїть.		<p>рівні опору, що може безпосередньо впливати на той чи інший вид та спосіб проведення поверхневого огляду.</p> <p>Продемонструвати два способи контролю рук особи, яку оглядають, пояснивши при цьому послідовність команд, що їх подає поліцейський.</p> <p>Звернути увагу на зонування тіла особи, яку оглядають, та послідовність огляду.</p> <p>Пояснити відмінність контролю рук особи, котрі вона тримає за спиною, від контролю рук особи, що знаходяться за головою.</p> <p>Примітка: під час проведення другого заняття з цього питання викладач нагадує про певні особливості шляхом опитування здобувачів</p>
	Алгоритм проведення поверхневої перевірки особи, яка стоїть на колінах.	8/3	<p>Розглянути можливі підстави для проведення такого виду огляду, наприклад ростові показники правопорушника або рівень опору з його боку.</p> <p>Продемонструвати способи контролю особи, яку оглядають.</p> <p>Звернути увагу на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – алгоритм дій поліцейського при виявленні в ході поверхневої перевірки будь-яких слідів правопорушення; – команди, способи розташування поліцейського, стійку, дистанцію тощо. <p>Визначити дії поліцейського на завершальній стадії поверхневої перевірки.</p>
	Алгоритм проведення поверхневої перевірки особи, яка лежить на підлозі.	8/4	<p>Пояснити правові підстави застосування в цьому випадку кайданків відповідно до ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію», звернувши увагу на такі пункти ч. 3 цієї статті: застосування під час затримання особи; застосування до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти.</p>
			<p>Звернути увагу на алгоритм дій поліцейського під час застосування визначеного поліцейського заходу.</p> <p>Продемонструвати завершальну стадію проведення перевірки, на якій особа</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			переводиться з положення лежачи на підлозі в положення стоячи.
	Алгоритм проведення поверхневої перевірки речі, що належить особі.	5	Звернути увагу, що така перевірка проводиться тільки шляхом візуального огляду. Поліцейський вимагає від особи добровільно показати зміст своїх речей, викладаючи їх по черзі на стіл або підлогу.
	Алгоритм проведення поверхневої перевірки транспортного засобу, яким управляє особа.	6	Пояснити здобувачам, що поверхнева перевірка транспортного засобу, так само як і перевірка речі, здійснюється шляхом візуального огляду самого транспортного засобу або салону автомобіля, а також
			багажника транспортного засобу. Поліцейський в цьому разі, відповідно до ст. 34 Закону України «Про Національну поліцію», має право вимагати відкрити кришку багажника або двері салону автомобіля. Звернути увагу, що якщо в ході поверхневої перевірки були виявлені будь-які сліди правопорушення, поліцейський повинен забезпечити їх схоронність та огляд відповідно до вимог ст. 237 КПК України.
	Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими. Практична вправа «Поверхнева перевірка»: П1 – здійснює поверхневу перевірку підозрілої особи, яка стоїть із руками за головою; П2 – здійснює поверхневу перевірку підозрілої особи, яка стоїть із руками за спиною;	18/49	Поділити на групи по три особи, розподілити ролі: П1-7 – «контактуючі» поліцейські, П8-14 – поліцейські, які здійснюють «прикриття», Г1-7 – громадяни, які підозрюються у скоєнні правопорушення та щодо яких поліцейські застосовують превентивний захід «поверхнева перевірка» Решта здобувачів, які не будуть залучені до процесу проведення поверхневої перевірки у першій фазі заняття, виконуватимуть ролі наглядачів із фіксацією дій «контактуючих» та «прикриваючих» поліцейських за схемою:
	П3 – здійснює поверхневу перевірку підозрілої особи, яка стоїть на колінах із руками за головою; П4 – здійснює поверхневу перевірку підозрілої особи, яка стоїть на колінах із руками за спиною;		1. Що зроблено правильно; 2. Що зроблено неправильно; 3. Що б я зробив краще. Визначити суть події, стосовно чого проводиться поліцейський захід (інформація про наявність речей, об'єктів яких заборонений чи обмежений). Викладач ідентифікує себе, коли він –

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	П5 – здійснює поверхневу перевірку підозрілої особи, яка лежить на підлозі; П6 – здійснює поверхневу перевірку речей у підозрілої особи; П7 – здійснює поверхневу перевірку транспортного засобу підозрілої особи; П8-14 – здійснюють «прикриття».		«інструктор», а коли – «звичайний перехожий – свідок події, що відбувається». Загалом працює сім робочих станцій орієнтовно по сім хвилин кожна. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 8

Мета заняття: сформувати відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» навички застосування превентивних поліцейських заходів у визначеному алгоритмі в типових умовах та умовах, що ускладнюють оперативну обстановку.

План практичного заняття:

1. Правові підстави зупинення транспортного засобу.
2. Алгоритм зупинення транспортного засобу.
3. Правові підстави щодо вимоги залишити місце і обмеження доступу на визначену територію.
4. Алгоритм вимоги залишити місце і обмеження доступу на визначену територію.
5. Правові підстави щодо обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю.
6. Алгоритм обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю.

Завдання:

1. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу зупинення транспортного засобу.
2. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу вимоги залишити місце і обмеження доступу на визначену територію.
3. Відпрацювати застосування превентивного поліцейського заходу обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю.
4. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання.
			Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина.	65	Перед початком розгляду питань провести згідно з планом заняття опитування здобувачів із питань, розглянутих на попередньому занятті з визначеної теми.
	Правові підстави зупинення транспортного засобу.	6	Звернути увагу на правові підстави зупинення транспортних засобів, зареєстрованих в інших країнах, а також на заходи безпеки при зупиненні транспортного засобу за наявної інформації, що пасажир або водій є
			особою, яка самовільно залишила місце утримання військовополонених. Пояснити зупинення транспортних засобів за наявності інформації, що свідчить про порушення власником транспортного засобу митних правил.
	Алгоритм зупинення транспортного засобу.	10	Пояснюючи правові підстави зупинення транспортного засобу, визначити

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>алгоритм зупинення: 1) автомобільним патрулем; 2) пішим патрулем; 3) на стаціонарному посту (блокпосту). Звернути увагу на послідовність та змістовність команд, які необхідно подавати, у разі застосування цього поліцейського заходу.</p> <p>Нагадати шість правил пильності: оцінка ситуації, дистанція; рівновага (крига, сніг, сходи, балкони тощо); пильність, руки підозрюваного (положення своїх рук); можлива зброя; друзі та знайомі (люди, які хочуть втрутитись; прибічники або противники; члени сім'ї; співучасники правопорушення); шляхи втечі; укриття та маскування (при наближенні, після контакту, під час контакту, якщо щось змінюється).</p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію»: П1 – «контактуючий» поліцейський; П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття, застосовуючи превентивний поліцейський захід відповідно до ст. 36 Закону України «Про Національну поліцію».</p>	12	<p>Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування превентивного заходу «зупинення транспортного засобу» відповідно до ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію». Як «авто» можна використовувати будь-які предмети, що дають змогу визначити місцезнаходження водія або пасажирів (стіл, стільці тощо).</p> <p>П1 – поліцейський, який подає команду, сигнал водію транспортного засобу, щодо якого прийнято рішення його зупинити. Підходить до водія та відповідно до ч. 3 ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію» інформує водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинення, визначеної в ст. 35.</p> <p>П2 – поліцейський, що здійснює прикриття, використовуючи ШІСТЬ правил пильності.</p> <p>Г1 – водій транспортного засобу, що його зупинено.</p>
			<p>Г2 – громадянин, який втручається в ситуацію з перевіркою документів та до якого буде застосований поліцейський захід відповідно до ст. 36.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	Правові підстави щодо вимоги залишити місце і обмеження	5	Звернути увагу на правові форми реалізації вимоги поліцейського залишити

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	доступу на визначену територію.		<p>місце і обмеження доступу на визначену територію: 1) залишити визначене місце; 2) заборона особам доступу до визначеної території або об'єктів; 3) обмежити особам доступ до визначеної території або об'єктів.</p> <p>Пояснити, що вимога до особи залишити визначене місце обмежена в часі, тобто має певний строк дії.</p> <p>Звернути увагу, що поліцейський може обмежувати або забороняти рух транспортних засобів і пішоходів навіть на окремих ділянках вулиць і автомобільних доріг.</p> <p>Цей поліцейський захід є доцільним у застосуванні в ситуаціях, коли є втручання третьої сторони в роботу поліцейських під час виконання покладених на них службових обов'язків.</p>
	Алгоритм застосування превентивного поліцейського заходу «вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію».	3	Звернути увагу на послідовність та змістовність команд, які необхідно подавати, у разі застосування цього поліцейського заходу (ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію»).
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію»:</p> <p>П1 – «контактуючий» поліцейський;</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття, застосовуючи превентивний</p>	12	Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування превентивного заходу «вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію, відповідно до ст. 36 Закону України «Про Національну поліцію», пояснюючи, що цей захід є необхідним для забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони життя і здоров'я людей або для збереження та фіксації слідів правопорушення, у разі затримання осіб відповідно до закону, під час аварій, інших надзвичайних ситуацій, якщо це необхідно для забезпечення публічної

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	<p>поліцейський захід відповідно до ст. 36 Закону України «Про Національну поліцію».</p>		<p>безпеки і порядку, охорони життя і здоров'я людей.</p> <p>П1 – поліцейський, який, наприклад, проводить перевірку документів у особи відповідно до ст. 32 Закону України «Про Національну поліцію».</p> <p>П2 – поліцейський, який здійснює прикриття та подає команду (сигнал) громадянину, щодо якого прийнято рішення зупинити та в подальшому застосувати поліцейський захід «вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію». Підходить до громадянина та відповідно до ч. 2 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» повідомляє особу про конкретну причину застосування до неї саме цього превентивного заходу, а також доводить до відома особи нормативно-правові акти, на підставі яких застосовується такий захід.</p> <p>Г1 – громадянин, до якого застосовується поліцейський захід «перевірка документів».</p> <p>Г2 – громадянин, який втручається в ситуацію з перевіркою документів та до якого буде застосований поліцейський захід відповідно до ст. 36.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Правові підстави та алгоритм застосування поліцейського заходу «обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю».</p> <p>Слайди 11, 12.</p>	5	<p>Звернути увагу на правові форми реалізації обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю: 1) порядок, підстави та строк затримання особи визначаються Конституцією України, КПК України, КУпАП; 2) відлік часу утримання фізичної особи в спеціально відведених для цього приміщеннях рахується з моменту її фактичного затримання; 3) до затриманої особи, яка утримується в спеціально відведених для цього приміщеннях, поліцейські повинні негайно викликати медичних працівників до місця фактичного знаходження таких осіб, а також, якщо є можливість, проінформувати членів сім'ї.</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Пояснити, що обмеження згідно з цією статтею застосовуються тільки за наявності достатніх підстав вважати, що річ або транспортний засіб можуть використовуватися з метою посягання на своє життя і здоров'я або на життя чи здоров'я іншої людини. І полягають у тому, що річ вилучається в її фактичного володільця на підставах і в порядку, визначених КПК України та КУпАП.</p> <p>Звернути увагу, що поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про тимчасове обмеження фактичного володіння річчю особи, а також скласти протокол з цього приводу та вручити протокол цій особі.</p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю»: застосовуючи превентивний поліцейський захід відповідно до ст. 36 Закону України «Про Національну поліцію».</p>	12	<p>Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування превентивного заходу «обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю» відповідно до ст. 37 Закону України «Про Національну поліцію», пояснюючи, що цей захід застосовується з метою запобігання посяганням на своє життя і здоров'я або на здоров'я і життя іншої людини або П2 – поліцейський, який здійснює прикриття та подає команди (сигнал) громадянину, щодо якого прийнято рішення зупинити та в подальшому застосувати поліцейський захід «вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію».</p> <p>Підходить до громадянина та відповідно до ч. 2 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» повідомляє особу про конкретну причину застосування до неї саме цього превентивного заходу, а також доводить до відома особи нормативно-правові акти, на підставі яких застосовується такий захід.</p> <p>Примітка: П2 і Г2 починають діяти тільки за командою викладача. Команду викладач подає на свій розсуд, тобто відпрацювання цього елемента за складністю є необов'язковим.</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Г1 – громадянин, до якого застосовується поліцейський захід «обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю».</p> <p>Г2 – громадянин, який втручається в ситуацію до П1 з Г1 та до якого буде застосований поліцейський захід відповідно до ст. 36.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх.</p> <p>Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 9.

Мета заняття: сформувати відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» навички застосування поліцейських заходів примусу у визначеному порядку в типових умовах та умовах, що ускладнюють оперативну обстановку.

План практичного заняття:

1. Порядок застосування поліцейських заходів примусу.
2. Алгоритм застосування фізичної сили.
3. Алгоритм застосування засобів обмеження рухомості.
4. Алгоритм застосування гумового кийка.
5. Алгоритм застосування вогнепальної зброї.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань із правових підстав застосування поліцейських заходів примусу.
2. Відпрацювати застосування засобів обмеження рухомості.
3. Вдосконалити навички володіння гумовим кийком в межах, визначених законом.

4. Відпрацювати тактичні прийоми застосування вогнепальної зброї (короткий ствол).

5. Підвищити рівень професіоналізму та готовності до виконання службово-бойових завдань, що стоять перед поліцією.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Порядок застосування поліцейських заходів примусу.	65 6	Перед початком розгляду питань провести згідно з планом заняття опитування здобувачів із питань, розглянутих на попередньому занятті з визначеної теми. Звернути увагу на необхідність попередження про намір застосування до особи будь-якого заходу примусу. Пояснити значення у правовому та практичному полі вимоги «надати особі достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського» щодо наміру застосування поліцейського заходу примусу. Розглянути варіанти, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я самої особи або поліцейського. Навести приклади, коли попередження буде не виправданим або неможливим.
	Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими. Практична вправа «Алгоритм	10	Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування фізичної сили відповідно до ст. 44 Закону України «Про Національну поліцію». Моделюються ситуації з намаганням особи вдарити поліцейського рукою (руками), ногою (ногами), зробити захват за руку (руки)

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	<p>застосування фізичної сили»: П1 – «контактуючий» поліцейський, який застосовує фізичну силу, спеціальні</p>		<p>поліцейського тощо. П1 – поліцейський, який голосом робить попередження особі про намір застосування фізичної сили та, зважаючи на конкретну</p>
	<p>прийоми боротьби та рукопашного бою; П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>		<p>ситуацію, характер правопорушення та індивідуальні особливості особи, яка вчинила правопорушення, застосовує до неї спеціальні прийоми боротьби для забезпечення особистої безпеки та затримання особи, яка вчинила правопорушення. П2 – поліцейський, що здійснює прикриття, використовуючи ШІСТЬ правил пильності. А за командою «ДОПОМОГА!» також застосовує фізичну силу для припинення правопорушення та затримання особи, яка вчинила це правопорушення. Г1 – особа, яка скоїла правопорушення та намагається завдати фізичної шкоди поліцейському з метою уникнути відповідальності. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими. Практична вправа «Алгоритм застосування засобів обмеження рухомості»: П1 – «контактуючий» поліцейський, який застосовує кайданки; П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>	<p>15</p>	<p>Розглядаються варіанти – надягання кайданків на особу, яка стоїть, лежить на підлозі. Нагадати три рівні опору, пояснюючи, що надягання кайданків в положенні стоячи відбувається при низькому рівні загрози, наприклад під час конвоювання затриманої особи. Надягання кайданків в положенні лежачи на підлозі проводиться при високому рівні загрози, зокрема у ситуаціях, що відпрацьовувались вище. А саме: правопорушник чинить агресивний опір поліцейському, наносячи йому удар рукою в обличчя. Поліцейський застосовує спеціальні прийоми рукопашного бою для забезпечення особистої безпеки, робить повалення правопорушника на землю. Де і проводить надягання кайданків відповідно до підпункту б п. ч. 3 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію». Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування засобів обмеження</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			рухомості відповідно до ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію». Моделюються ситуації з намаганням особи вдарити поліцейського рукою (руками).
			<p>ногою (ногами), зробити захват за руку (руки) поліцейського тощо.</p> <p>П1 – поліцейський, який голосом робить попередження особі про намір застосування фізичної сили, а за необхідності і спецзасобів, зважаючи на конкретну ситуацію, характер правопорушення та індивідуальні особливості особи, яка вчинила правопорушення, застосовує до неї спеціальні прийоми боротьби для забезпечення особистої безпеки та затримання особи, застосовує кайданки. Під час надягання кайданків звернути увагу на послідовність подачі команд правопорушнику; на больовий контроль та фіксацію спецзасобу на зап'ястках правопорушника. Також приділити увагу проведенню поверхневої перевірки правопорушника в положенні лежачи на підлозі. Нагадати ті обмеження і особливості застосування кайданків, які вказані у ч. 4 ст. 45, а також ч. 5 ст. 43 Закону України «Про Національну поліцію».</p> <p>П2 – поліцейський, що здійснює прикриття, використовуючи ШІСТЬ правил пильності. А за командою «ДОПОМОГА!» також застосовує фізичну силу для припинення правопорушення та затримання правопорушника.</p> <p>Г1 – особа, яка скоїла правопорушення та намагається завдати фізичної шкоди поліцейському з метою уникнути відповідальності.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються	15	Розглядається варіант – застосування гумового кийка з моделюванням ситуації втручання третьої особи. Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування гумового та

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	<p>поліцейськими. Практична вправа «Алгоритм застосування гумового кийка»: П1 – «контактуючий» поліцейський, який застосовує гумовий кийок;</p>		<p>пластикового кийка відповідно до підпункту б п. 2 ч. 3 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію». Моделюються ситуації вчинення правопорушення особою з чиненням злісної непокори законній вимозі</p>
	<p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>		<p>поліцейського під час затримання, з намаганням особи вдарити поліцейського рукою (руками), ногою (ногами), захопити його за одяг тощо. П1 – поліцейський, який голосом робить попередження особі про необхідність виконати законні вимоги поліцейського та надати документи, що підтверджують особу. При агресивній поведінці правопорушника попереджає про намір застосування гумового кийка, зважаючи на конкретну ситуацію, характер правопорушення та індивідуальні особливості особи, яка вчинила правопорушення. Під час застосування гумового кийка звернути увагу на послідовність подачі команд правопорушнику та на відповідний синхронний варіант дій поліцейського відповідно до цих команд. Також приділити увагу способам приведення гумового кийка до готовності; способам його вилучення з кийкоутримувача; а також способам утримання кийка. Звернути увагу на ч. 4 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію», а саме на зони, заборонені для нанесення по ним ударів кийком, також на ч. 5 ст. 43 цього закону. П2 – поліцейський, що здійснює прикриття та у визначеній ситуації подає команду (сигнал) громадянину, щодо якого прийнято рішення зупинити та в подальшому застосувати поліцейський захід «вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію». Підходить до громадянина та відповідно до ч. 2 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» повідомляє особу про конкретну причину застосування до неї саме цього превентивного заходу, а</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			також до відома особи доводяться нормативно-правові акти, на підставі яких застосовується такий захід. Г1 – особа, яка скоїла правопорушення та намагається уникнути відповідальності та чинить злісну непокору законним вимогам
			поліцейського. Особа, яка готова завдати фізичної шкоди поліцейському (поведінка, емоції, наміри). Г2 – громадянин, який втручається в ситуацію із затримання особи та готовністю поліцейського застосувати гумовий кийок та до якого буде застосований поліцейський захід відповідно до ст. 36. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i>
	Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими. Практична вправа «Застосування вогнепальної зброї»: ПІ – «контактуючий» поліцейський, який застосовує вогнепальну зброю.	19	Розглядається варіант – застосування гумового кийка з моделюванням ситуації втручання третьої особи. Викладач моделює ситуації з правових підстав застосування вогнепальної зброї як найбільш суворого заходу примусу відповідно до ч. 1–3 ст. 43, ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію». Розглядаються тактичні елементи володіння вогнепальною зброєю, наприклад пістолетом. Примітка: завдання відпрацьовується одночасно особовим складом навчальної групи. Викладач пояснює та зразково демонструє тактичні елементи приведення вогнепальної зброї до готовності, пояснюючи необхідність зміни позиції. Звертається увага на розташування в просторі, роботу рук, рівень нахилу тулуба, спосіб виведення зброї на лінію пострілу (верхнє положення). Викладач пояснює та зразково демонструє «верхнє» та «нижнє» положення зброї, розбирає деталі дій за командою «повернутися назад». Наступним етапом відпрацьовується робота з вогнепальною зброєю за командою «Для ближнього бою». Викладач пояснює тактичне призначення послідовності таких дій та зразково демонструє можливі варіанти приведення

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>зброї у готовність за таких умов. Послідовно здійснюється перехід до відпрацювання наступного тактичного прийому володіння вогнепальною зброєю – «Невинувата особа». Викладач пояснює та зразково демонструє виконання</p>
			<p>тактичних елементів прийому, звертаючи увагу на положення рук зі зброєю і способи пересування. Порядок виконання завдання: П1 – поліцейський, який під час приведення зброї до готовності голосом робить попередження особі про необхідність виконати законні вимоги поліцейського – зупинитись, показати руки, не рухатись. Повільно через праве плече повернутись спиною до поліцейського. Після приведення зброї у готовність викладач послідовно подає команди в хаотичному порядку: «Низьке положення – Високе положення – Низьке положення – Високе положення – Положення для ближнього бою – Високе положення – Невинувата особа – Низьке положення – Високе положення – Положення для ближнього бою – Високе положення – Повернулись назад». Послідовність подачі команд значення не має, але слід звернути увагу, що команду «Невинувата особа» зручніше відпрацьовувати з положення «Високе положення». Проте в практичній діяльності не завжди трапляються полегшені ситуації, тому викладачу слід розібрати всі можливі варіанти поводження зі зброєю, демонструючи відповідні прийоми. Також слід приділити увагу положенню голови та контролю навколишнього середовища під час приведення вогнепальної зброї до готовності, а також після того, як необхідність у застосуванні чи використанні зброї минула. Звернути увагу на ч. 9 ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію», а саме на місця, де заборонено застосовувати вогнепальну</p>

Тема 4

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			зброю. Розглянути можливість завдання шкоди іншим особам, а також варіанти застосування вогнепальної зброї у вибухонебезпечних та вогненебезпечних місцях. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 5 ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ СПІВПРАЦІ З СУБ'ЄКТОМ

Способи та тактика наближення до будівлі (на автомобілі та у пішому порядку) у міській та сільській місцевостях. Вхід та пересування у приміщенні (приватна, багатоквартирна, офісна будівля). Заходи особистої безпеки при перебуванні у приміщенні під час реагування на повідомлення. Особливості тактики реагування на виклики за фактами вчинення домашнього насильства. Правові підстави для зупинення ТЗ. Чинники, які необхідно враховувати під час зупинення ТЗ. Підготовка до зупинення, координація дій із оперативним черговим. Способи зупинення ТЗ. Алгоритми дій поліцейських під час зупинення ТЗ (підготовка до наближення, наближення, розташування, встановлення контакту, забезпечення прикриття). Заходи особистої безпеки під час зупинення ТЗ. Особливості проведення огляду (поверхневої перевірки) ТЗ та предметів, що в ньому знаходяться.

Номер заняття: 1

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій при зовнішньому, внутрішньому огляді будівлі, огляді території, спостереженні.

План практичного заняття:

1. Способи та тактика наближення до будівлі (на автомобілі та у пішому порядку) у міській та сільській місцевостях.
2. Вхід та пересування у приміщенні (приватна, багатоквартирна, офісна будівля).
3. Заходи особистої безпеки при перебуванні у приміщенні під час реагування на повідомлення.

Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику наближення до будівлі.
2. Відпрацювати вхід та пересування у приміщенні.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

Тема 5

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Способи та тактика наближення до будівлі (на автомобілі та у пішому порядку) у міській та сільській місцевостях.	25	Наближення на автомобілі. У міській місцевості: Використання вузьких вулиць, дворів та арок для прихованого під'їзду. Зупинення автомобіля на безпечній відстані, щоб уникнути блокування. Використання прикриття (інші машини, стіни, паркани). У сільській місцевості: Під'їзд польовими дорогами або через лісосмуги. Використання рельєфу (пагорби, посадки) для маскуванню. Зупинення автомобіля поза прямою видимістю будівлі. Наближення у пішому порядку. У місті: Пересування групами з використанням прикриття (стіни, парковані авто, контейнери). Зміна напрямку руху для уникнення передбачуваності. Використання темного часу доби та шуму міста для маскуванню. У сільській місцевості: Використання природного прикриття (кущі, дерева, рельєф). Рух малими групами з дотриманням дистанції. Підхід до будівлі з боку, де менше шансів бути поміченим (з тилу, через городи, посадки).
3.	Вхід та пересування у приміщенні (приватна, багатоквартирна, офісна будівля).	35	Складові готовності до внутрішнього обшуку будівлі: «психологічна готовність, фізична готовність, спорядження, безпечний периметр». Вхід в будівлю «гачком, хрест-навхрест, кут». Врахування особливостей будівлі. Попередня оцінка дверей та вікон і як потенційних точок доступу, і як потенційних місць загрози.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Пошук. Поводження зі зброєю. Використання світла. Зв'язок. Комунікація (вербальна, невербальна). Відпрацювання кутів та дверних отворів. Способи нарізки секторів. Пересування у коридорах. Пересування міжповерховими сходами. Дії при виявленні осіб у кімнаті: «подача команди голосом». Огляд меблів.
4.	Заходи особистої безпеки при перебуванні у приміщенні під час реагування на повідомлення.	10	<p>Контроль простору – уважно оглядати приміщення та визначати потенційні загрози.</p> <p>Командна взаємодія – діяти узгоджено, підтримувати зв'язок із колегами.</p> <p>Заходи безпеки.</p> <p>Перед входом.</p> <p>Оцінити обстановку біля входу (наявність сторонніх осіб, підозрілих предметів).</p> <p>Використовувати захисні засоби (жилет, каска, рація).</p> <p>Входити групою, з розподілом секторів огляду.</p> <p>У приміщенні.</p> <p>Тримати дистанцію між учасниками, уникати скупчення.</p> <p>Контролювати двері, вікна та інші можливі шляхи проникнення.</p> <p>Пересуватися поступово, перевіряючи кожна кімнату.</p> <p>Не торкатися невідомих предметів без попередньої перевірки.</p> <p>Використовувати укриття (стіни, меблі) для захисту.</p> <p>Комунікація та взаємодія.</p> <p>Постійно підтримувати зв'язок із групою та керівником.</p> <p>Використовувати умовні сигнали чи радіозв'язок.</p>
			<p>Повідомляти про будь-які підозрілі знахідки чи зміни обстановки.</p> <p>Додаткові рекомендації.</p> <p>Завжди мати план евакуації та знати найближчі виходи.</p> <p>Використовувати ліхтарі у темних приміщеннях.</p> <p>Дотримуватися правил особистої безпеки: не діяти самотійно, не залишати групу.</p> <p>Бути готовим до швидкої зміни обстановки та реагування на</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			непередбачувані ситуації.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій під час зупинення ТЗ; ознайомити здобувачів із правовими підставами зупинення автомобіля.

План практичного заняття:

1. Правові підстави для зупинення ТЗ.
2. Чинники, які необхідно враховувати під час зупинення ТЗ.
3. Підготовка до зупинення, координація дій із оперативним черговим.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань із правових підстав зупинення ТЗ.
2. Відпрацювати тактику зупинення ТЗ.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, транспортні засоби (поліцейський автомобіль, цивільний автомобіль).

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Правові підстави для зупинення ТЗ.	15	Ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію». Заборонено зупиняти транспортні засоби, крім крайньої необхідності (на підйомах, мостах, естакадах, шляхопроводах, крутих поворотах, інших ділянках доріг із обмеженою оглядовістю, в умовах недостатньої видимості).
3.	Чинники, які необхідно враховувати під час зупинення ТЗ.	10	Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти: – характер зупинення ТЗ (невідомий ризик, середній рівень загрози); – місце зупинення (потрібно вибрати, якщо це можливо, безпечне місце зупинення); – кількість пасажирів (впливає на безпеку поліцейського під час зупинення ТЗ); – поведінку водія та пасажирів; – можливу зброю (потрібно враховувати, що водій або пасажир можуть мати зброю); – тип транспортного засобу (легковий транспорт, великогабаритний транспорт, автобуси).
4.	Підготовка до зупинення, координація дій з оперативним черговим.	45	Необхідно визначити місце зупинення. Повідомити чергового про зупинення ТЗ (місце зупинення, державний номерний знак автомобіля). Підготувати свій транспортний засіб. Кожний здобувач повинен відпрацювати на навчальному автомобілі доповідь черговому та порядок передачі інформації.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: сформувати навички щодо способів зупинення автомобіля та ознайомити здобувачів з правовими підставами зупинення автомобіля.

План практичного заняття:

1. Способи зупинення ТЗ.
2. Алгоритми дій поліцейських під час зупинення ТЗ (підготовка до наближення, наближення, розташування, встановлення контакту, забезпечення прикриття).
3. Заходи особистої безпеки під час зупинення ТЗ. Особливості проведення огляду (поверхневої перевірки) ТЗ та предметів, що в ньому знаходяться.

Завдання:

1. Відпрацювати алгоритми дій поліцейських під час зупинення ТЗ

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, транспортні засоби (поліцейський автомобіль, цивільний автомобіль).

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Способи зупинення ТЗ.	15	Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти зупинення: – в русі на поліцейському автомобілі; – гучномовцем (наявність в поліцейському автомобілі);
			– з використанням світлових сигналів (обладнання, розташованого в поліцейському автомобілі); – в пішому порядку (на блокпосту); – жестами у виняткових випадках; – жезлом із зазначенням місця зупинення.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
3.	Алгоритми дій поліцейських під час зупинення ТЗ (підготовка до наближення, наближення, розташування, встановлення контакту, забезпечення прикриття).	45	<p>Кожний здобувач повинен відпрацювати на навчальному автомобілі дії поліцейського:</p> <ul style="list-style-type: none"> – увімкнути пробліскові маячки; – подати звуковий сигнал; – за необхідності використати гучномовець (голосом подати команду); – завчасно визначити безпечне місце зупинення; – зупинити патрульний автомобіль (відстань – 3–5 метрів); – наближення; – вийти з транспортного засобу; – здійснити перевірку особи; – спостерігати за пасажирами та їхніми діями; – наближення в темний час доби. використання світла поліцейського автомобіля, світла особистого ліхтарика; – контакт; – оглянути небезпечні зони ТЗ. Встановити контакт з водієм. Зайняти безпечну позицію. Здійснити перевірку даних водія; <p>інші варіанти наближення до ТЗ (з боку пасажира, наближення до великогабаритних ТЗ).</p>
4.	Заходи особистої безпеки під час зупинення ТЗ. Особливості проведення огляду (поверхневої перевірки) ТЗ та предметів, що в ньому знаходяться.	10	<p>Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зупиняти транспортний засіб у добре освітленому та безпечному місці; – підходити до автомобіля з боку водія або пасажира так, щоб мати можливість оглянути салон; – тримати дистанцію від дверей та вікон, уникати прямого контакту з руками водія чи пасажирів; – зберігати позицію, яка дозволяє швидко відреагувати у випадку небезпеки; – контроль ситуації;
			<ul style="list-style-type: none"> – візуально оцінити кількість осіб у салоні та їхню поведінку; – звертати увагу на рухи рук, можливі спроби приховати предмети; – не допускати виходу водія чи пасажирів без дозволу; <p>представитися, повідомити причину зупинення;</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>– вимагати пред’явлення документів без фізичного контакту;</p> <p>– зберігати спокійний, але впевнений тон спілкування;</p> <p>– у разі агресивної поведінки діяти за інструкціями та викликати підкріплення.</p> <p>Особливості проведення огляду (поверхневої перевірки).</p> <p>Огляд транспортного засобу проводиться відповідно до ст. 34 Закону України «Про Національну поліцію».</p> <p>Підстави: наявність даних про причетність до правопорушення, підозра у перевезенні заборонених предметів, орієнтування на розшук.</p> <p>Повідомити водія про причину та правову підставу огляду.</p> <p>Запропонувати добровільно показати вміст багажника, салону чи окремих речей.</p> <p>Виконувати огляд у присутності водія та, якщо є можливість, понятих або з відеофіксацією.</p> <p>Уникати безпідставного втручання у приватні речі (сумки, бардачок) без згоди чи законних підстав.</p> <p>Огляд проводити так, щоб мати контроль над діями водія та пасажирів.</p> <p>Використовувати ліхтар для огляду темних ділянок.</p> <p>При виявленні підозрілих предметів не торкатися їх, викликати спеціальні служби (вибухотехніків, слідчо-оперативну групу).</p>
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх.</p> <p>Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 6

ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ПАСИВНОМУ, АКТИВНОМУ ТА АГРЕСИВНОМУ ОПОРІ ПРАВОПОРУШНИКА ЗГІДНО З МОДЕЛЛЮ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛИ

Тактика дій у різних ситуаціях при пасивному, активному чи агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ. Тактика дій поліцейських при виявленні небезпечних предметів у водія, пасажирів та в салоні зупиненого ТЗ. Тактика здійснення доставлення (конвоювання) правопорушника та посадки у службовий автомобіль.

Правові підстави зупинення та перевірки ТЗ на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах). Тактика перевірки ТЗ різних категорій та осіб на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах).

Номер заняття: 1, 2

Мета заняття: сформувати навички, спрямовані на запобігання скоєнню правопорушень, на затримання злочинців, на самозахист при мінімізації шкоди адресату заходу, оточуючим та поліцейському відповідно до Закону України «Про Національну поліцію»; прищепити навички пропорційного застосування примусових поліцейських заходів відповідно до ступеня опору правопорушника, додержання правових норм та особистої безпеки працівника.

План практичного заняття:

1. Тактика дій у різних ситуаціях при пасивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.
2. Тактика дій у різних ситуаціях при активному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.
3. Тактика дій у різних ситуаціях при агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.

Завдання:

1. Відпрацювати запобігання супротиву – застосування сили для підкорення правопорушника, який відмовляється виконувати законні вимоги поліцейського.

2. Відпрацювати відбиття нападу із захистом (самозахистом) самого поліцейського або громадян.

3. Відпрацювати подолання протидії із застосуванням спецзасобів (кайданків, гумового кийка, слезогінного газу), фізичної сили у випадках неефективності несилових заходів

4. Відпрацювати затримання як обмеження свободи пересування осіб, яких застали під час скоєння правопорушення або які намагаються втекти.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Тактика дій у різних ситуаціях при пасивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.	65/65 7/5	Перед початком розгляду питань провести згідно з планом заняття опитування здобувачів із питань, розглянутих на попередньому занятті з визначеної теми. Надати визначення пасивного опору, а саме: якщо суб'єкт не виконує команди або не підкоряється поліцейському, але не вдається до активних дій, не становить загрози та не опирається контролюючим діям поліцейського, це буде означати, що суб'єкт чинить пасивний опір. Звернути увагу на правові підстави зупинення транспортних засобів, зареєстрованих в інших країнах, а також на заходи безпеки при зупиненні транспортного засобу за наявної інформації. Пояснити, що дії поліцейського під час супротиву йому з боку правопорушника, традиційно спираються на застосування континууму сили або «драбини сили» та

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			завжди розглядалися як прогресивна шкала, де поліцейський може/повинен задіяти силу. Крім того, останнім часом
			застосування континууму сили часто розглядається як «набір варіантів», а поліцейський може визначити адекватний рівень реагування залежно від ситуації, з якою він стикається. Звернути увагу на таке: – завдяки професійній поведінці, позитивній та впевненій позиції та акуратному зовнішньому вигляду поліцейський часто може розрядити ситуацію тільки однією своєю присутністю; – здатність офіцера демонструвати авторитет та забезпечити дотримання правил за допомогою вербальних та невербальних засобів.
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Тактика дій у різних ситуаціях при пасивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ»: П1 – «контактуючий» поліцейський. П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>	12/15	<p>Викладач моделює ситуації пасивного опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.</p> <p>П1 – поліцейський, який подає команди водію транспортного засобу про необхідність надання відповідних документів для перевірки. Підходить до водія та відповідно до ч. 3 ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію» інформує водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинення, визначеної в ст. 35.</p> <p>Відповідно до ст. 40 Закону України «Про Національну поліцію» попереджає осіб про застосування технічних приладів, що мають функції відеозапису.</p> <p>При визначенні рівня опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ, як пасивний застосувати техніки, що спонукають суб'єкта виконувати вербальні команди за допомогою дотиків із суб'єктом, тобто застосувати «легкий тактильний контакт».</p> <p>Звернути увагу та пояснити сутність методів застосування фізичного контролю. А саме, фізичний контроль</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			використовується для встановлення контролю над суб'єктами, що демонструють пасивний, активний або
			агресивний опір; або для досягнення поступливості від суб'єктів, що чинять опір, за допомогою технік больового контролю. П2 – поліцейський, що здійснює прикриття, використовуючи ШІСТЬ правил пильності. Г1 – правопорушник, який знаходиться в зупиненому ТЗ. <i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i>
	Тактика дій у різних ситуаціях при активному опорі правопорушника, який перебуває в зупиненому ТЗ.	7/5	Пояснити здобувачам, що таке активний вид опору: суб'єкт чинить активний опір, якщо намагається втекти, опирається арешту, намагається уникати контролю з боку поліцейського або висловлює вербальні погрози, демонструючи при цьому невербальні сигнали, що вказують на схильність або готовність опиратися арешту. Активний опір у цьому випадку можна віднести до середнього рівня загрози. Для подолання цього виду опору, як порівняти з пасивним опором, поліцейський буде застосовувати інші види технік. Зокрема, звернути увагу на самозахист. Пояснити, що самозахист при активному опорі буде передбачати поштовхи, блоки, удари долонями, удари ліктями та колінами, тобто це силовий вплив середнього рівня, що дозволяє поліцейському захистити себе від агресивних або схильних до насильства суб'єктів. Зауважити, що для подолання активного опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ, можуть використовуватись будь-які засоби силового впливу середнього рівня. Наприклад, електрошокер; перцевий балончик або інші хімічні речовини; гумова палиця. За необхідності – засоби нелетальної дії, наприклад 40-міліметрові гумові патрони, або

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			службові собаки.
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Тактика дій у різних ситуаціях при активному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ».</p> <p>П1 – «контактуючий» поліцейський.</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>	12/15	<p>Викладач моделює ситуації активного опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ: Чоловік, керуючи транспортним засобом з явними дефектами, проїздить через блокпост, де його зупиняють на перевірку.</p> <p>П1 – поліцейський, який подає команди водію транспортного засобу про необхідність надання відповідних документів для перевірки. Підходить до водія та відповідно до ч. 3 ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію» інформує водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинення, визначеної в ст. 35.</p> <p>Відповідно до ст. 40 Закону України «Про Національну поліцію» попереджає осіб про застосування технічних приладів, що мають функції відеозапису.</p> <p>Просить водія вийти з транспортного засобу.</p> <p>При визначенні рівня опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ, як пасивний застосовує техніки, що спонукають суб'єкта виконувати вербальні команди за допомогою дотиків із суб'єктом, тобто застосовує «легкий тактильний контакт».</p> <p>Розуміючи, що пасивний опір переходить до активного, переходить до застосування прийомів самозахисту.</p> <p>Звернути увагу та пояснити сутність методів застосування больового контролю. А саме: больовий контроль використовується для встановлення контролю над суб'єктами, що демонструють активний або агресивний опір; або для досягнення поступливості від суб'єктів, що чинять опір, за допомогою технік больових прийомів та технік контролю сонної артерії.</p> <p>Пояснити суть прийомів, пов'язаних з контролем сонної артерії, а саме:</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>перекриття кровотоку, спрямоване на уповільнення руху артеріальної крові від сонної артерії у головний мозок. Контроль сонної артерії призначений для контролю суб'єктів, що чинять активний опір або виявляють агресію. Він дозволяє офіцеру покласти суб'єкта на землю та викликати у нього короткотермінову втрату свідомості, що дає змогу швидко та легко надягти на нього кайданки.</p> <p>П2 – поліцейський, який здійснює прикриття. За командою П1 здійснює фізичний вплив на особу, яка чинить активний опір, застосовує спецзасоби.</p> <p>Г1 – правопорушник, який знаходиться в зупиненому ТЗ.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	Тактика дій у різних ситуаціях при агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.	7/5	<p>Нагадати про шість правил пильності: оцінка ситуації, дистанція; рівновага (крига, сніг, сходина, балкони тощо); пильність, руки підозрюваного (положення своїх рук); можлива зброя; друзі та знайомі (люди, які хочуть втрутитись; прибічники або противники; члени сім'ї; співучасники правопорушення); шляхи втечі; укриття та маскування (при наближенні, після контакту, під час контакту, якщо щось змінюється).</p> <p>Звернути увагу на послідовність та змістовність команд, які необхідно подавати у разі застосування цього поліцейського заходу.</p> <p>Пояснити значення поняття «виняткове застосування сили». Саме такий спосіб застосування сили дозволяє поліцейському негайно перейти до використання інших засобів, якщо офіційно узгоджені техніки неефективні або неадекватні для контролю суб'єкта. Отже, демонстрація вогнепальної зброї дозволена тільки у ситуаціях, де потенційно може бути застосована сила на ураження. Офіцери можуть застосовувати силу на ураження тільки</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>для самозахисту та для захисту інших людей від безпосередньої загрози смерті або серйозних поранень або для запобігання злочину, коли дії суб'єкта становлять загрозу смерті або серйозних поранень для оточуючих.</p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Тактика дій у різних ситуаціях при агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ».</p> <p>П1 – «контактуючий» поліцейський.</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p> <p>П3, П4 – поліцейські екіпажу підтримки.</p>	20/20	<p>Розкрити суть агресивного опору. Це є фізичні атаки на поліцейського, небажання припинити атаки на інших людей або фізичні спроби серйозно поранити чи вбити іншу людину або поліцейського. У цьому контексті слід обов'язково пояснити здобувачам «типи сили», звернувши увагу на об'єктивно виправдану та надмірну силу.</p> <p>П1 – поліцейський, який, визначаючи необхідність застосування сили та адекватний рівень її застосування, оцінює кожен рух суб'єкта, який поводить себе агресивно щодо поліцейського, і, залежно від відомих йому обставин, включно із серйозністю злочину, рівнем загрози або спротиву, що демонструє суб'єкт, та загрозою для оточуючих, вибирає найбільш суворий захід поліцейського примусу, але не обмежуючись цими факторами, і за потреби переходить до найменш сурового заходу.</p> <p>Звернути увагу, що застосування сили більш високого рівня, ніж це об'єктивно виправдано у конкретних обставинах, або продовження застосування сили після того, як суб'єкт був арештований або нейтралізований в інший спосіб, призведе до застосування надмірної сили, що, в свою чергу, залежно від наслідків, потягне за собою кримінальну відповідальність.</p> <p>П2 – поліцейський прикриття, який точно усвідомлює послідовність своїх дій під час агресивного опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому транспортному засобі. Не відволікаючись, контролює свій сектор відповідальності. Після виведення водія з транспортного засобу він проводить</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>опитування водія та застосовує до нього засоби обмеження рухомості. ПЗ, П4 – поліцейські додаткового екіпажу підтримки (прикриття). Діють за узгодженою тактикою з основним екіпажем. Звернути увагу, що після виведення всіх осіб з автомобіля П1, П4 мають здійснити поверхневу перевірку транспортного засобу, котрий було зупинено, водій якого чинив агресивний опір. А в разі виявлення будь-яких слідів правопорушення вони забезпечують їх схоронність та огляд відповідно до ст. 237 КПК України.</p>
3	Підбиття підсумків заняття.	8	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3, 4

Мета заняття: сформувати навички, спрямовані на запобігання скоєнню правопорушенням, на затримання злочинців, на самозахист при мінімізації шкоди адресату заходу, оточуючим та поліцейському відповідно до Закону України «Про Національну поліцію»; прищепити навички пропорційного застосування примусових поліцейських заходів відповідно до ступеня опору правопорушника, додержання правових норм та особистої безпеки працівника.

План практичного заняття:

1. Правові підстави зупинення та перевірки ТЗ на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах).
2. Тактика перевірки ТЗ різних категорій та осіб на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах).
3. Тактика дій у різних ситуаціях при агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ.

Завдання:

1. Відпрацювати роботу поліцейських із зупинення, перевірки транспортних засобів різних категорій та осіб на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах).

2. Відпрацювати запобігання супротиву – застосування сили для підкорення правопорушника, який відмовляється виконувати законні вимоги поліцейського.

3. Відпрацювати подолання протидії із застосуванням спецзасобів (кайданків, гумового кийка, сльозогінного газу), фізичної сили у випадках неефективності несилових заходів

4. Відпрацювати затримання як обмеження свободи пересування осіб, яких застали під час скоєння правопорушення або які намагаються втекти.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	7	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основна частина. Правові підстави зупинення та перевірки ТЗ на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах).	65/65 7/5	Перед початком розгляду питань провести згідно з планом заняття опитування здобувачів з питань, розглянутих на попередньому занятті з визначеної теми. Пояснити: зупинення транспортного засобу на блокпостах в Україні під час воєнного стану регулюється постановою Кабінету Міністрів України № 1456 від 29.12.2021 та ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію». Законними підставами є наказ коменданта про перевірку документів, огляд ТЗ, багажу та водія, наявність заборонених предметів. Поліцейські мають право зупиняти будь-який ТЗ для перевірки на контрольних пунктах.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Звернути увагу на такі підстави для застосування поліцейських заходів:</p> <p><i>перевірка документів:</i> повинні бути підстави вважати, що особа вчинила правопорушення, перебуває в розшуку, або для забезпечення режиму воєнного стану;</p> <p>– <i>огляд транспортного засобу:</i> перевірка на предмет наявності заборонених вантажів (зброя, наркотики) або причетності до ДТП;</p> <p>– <i>забезпечення громадської безпеки:</i> виконання наказу коменданта про обмеження руху.</p> <p>Звернути увагу, хто має право зупиняти:</p> <p>– поліцейські (Національна поліція України) – <i>мають повний спектр повноважень;</i></p> <p>– СБУ, Нацгвардія, Держприкордонна служба України, ЗСУ – <i>в межах визначених повноважень на блокпостах.</i></p> <p>Надати роз'яснення: працівники ТЦК (територіальних центрів комплектування) можуть перебувати на блокпостах разом із поліцією, але самі зупиняти авто чи проводити його огляд без правоохоронців не мають законних підстав.</p> <p>Водії при зупиненні їхнього транспортного засобу мають право попросити надати документи, що підтверджують повноваження, та повідомити причину зупинення.</p> <p>Нагадати про пасивний опір водія, а саме, коли він не виконує команди або не підкоряється поліцейському, але не вдається до активних дії, не становить загрози та не опирається контролюючим діям поліцейського.</p> <p>Звернути увагу на правові підстави зупинення транспортних засобів, зареєстрованих в інших країнах, а також на заходи безпеки при зупиненні транспортного засобу за наявної інформації.</p> <p>Пояснити, що дії поліцейського під час супротиву йому з боку правопорушника, традиційно спираються на застосування</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>континууму сили або «драбини сили» та завжди розглядаються як прогресивна шкала, де поліцейський може/повинен задіяти силу. Крім того, останнім часом застосування континууму сили часто розглядається як «набір варіантів», а поліцейський може визначити адекватний рівень реагування залежно від ситуації, з якою вона стикається.</p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Правові підстави зупинення та перевірки ТЗ на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах)»:</p> <p>П1 – «контактуючий» поліцейський;</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>	12/15	<p>Викладач моделює ситуації з правових підстав зупинення транспортного засобу та варіантів пасивного опору водія, який знаходиться в зупиненому ТЗ.</p> <p>П1 – поліцейський, який подає команди водію транспортного засобу про необхідність надання відповідних документів для перевірки. Підходить до водія та відповідно до ч. 3 ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію» інформує водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинення, визначеної в ст. 35.</p> <p>Відповідно до ст. 40 Закону України «Про Національну поліцію» попереджає осіб про застосування технічних приладів, що мають функції відеозапису. При визначенні рівня опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ, як пасивний застосовує техніки, що спонукають суб'єкта виконувати вербальні команди за допомогою дотиків з суб'єктом, тобто застосовує «легкий тактильний контакт». Звернути увагу, що завдяки професійній поведінці, позитивній та впевненій позиції та акуратному зовнішньому вигляду поліцейський часто може розрядити ситуацію тільки однією своєю присутністю. Поліцейський може демонструвати авторитет та забезпечити дотримання правил за допомогою вербальних та невербальних засобів.</p> <p>П2 – поліцейський, що здійснює прикриття, використовуючи ШІСТЬ правил пильності.</p> <p>Пояснити, що в разі ускладнення ситуації ролі поліцейських можуть змінитися. І</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>вже П2 зробить роз'яснення водієві, який чинить опір, що у воєнний час з'явилася нова підстава зупинення ТЗ – проїзд через блокпости та контрольні пункти в'їзду-виїзду. І якщо раніше поліцейського можна було запитати про причини зупинення транспортного засобу та в разі ненадання чіткої відповіді правомірно сказати «на все добре», то зараз так зробити не можна, якщо водій проїжджає через блокпост. Саме це і повинен пояснити в разі необхідності водієві П2.</p> <p>Г1 – правопорушник, який знаходиться в зупиненому ТЗ.</p> <p>Звернути увагу: Г1 має право знати, хто перед ним, та запитати документи, що підтверджують відповідні повноваження особи, яка зупинила ТЗ. Таким документом на блокпосту є службовий особовий документ (військовий квиток, службове посвідчення, посвідчення добровольця тощо, а також наказ коменданта). Таким правом – вимагати надати документи повноваженої особи – Г1 може скористатись, якщо звичайна перевірка виходить із-під контролю, перевіряючий суттєво порушує права громадян або в останніх є вагомі сумніви щодо законності самого блокпосту та перевірки на ньому.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Тактика перевірки ТЗ різних категорій та осіб на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах).</p>	7/5	<p>Пояснити здобувачам, що фактичними підставами для перевірки у водіїв документів, коли вони просто проїжджають блокпост, будуть такі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – є достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення; – зовнішні ознаки особи чи ТЗ або дії особи надають достатньо підстав вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, а ТЗ може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення;

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>– особа порушила відповідні заборони, введені на території, де запроваджено правовий режим воєнного стану. Але чинним законодавством не передбачено інструкцій або положень, за якими можна виявити особу, яка має намір вчинити правопорушення або «причетна до вчинення правопорушення». У цьому випадку уповноважена особа орієнтується на своє суб'єктивне внутрішнє переконання та особисті відчуття.</p> <p>У разі відсутності в особі документів, що посвідчують особу та підтверджують відповідне право чи спеціальний статус, вона може бути затримана не більш як на три години відповідно до ст. 263 КУпАП. Пояснити, що для громадян, які порушили правила перетину державного кордону України, порядок в'їзду на окуповану територію України, вчинили злісну непокору законному розпорядженню представника силових структур (в тому числі військовослужбовця), може бути застосовано затримання на строк як до 3 годин для складання протоколу, так і в необхідних випадках для встановлення особи або для з'ясування обставин правопорушення до 3 діб.</p> <p>Слід також розуміти, що якщо особа буде почувати себе невпевнено або ситуація буде ускладнюватись, така особа може скористатися правом, передбаченим ст. 63 Конституції України, – не давати показання проти себе чи близьких родичів. Що також необхідно враховувати під час перевірки осіб на стаціонарних блокпостах.</p> <p>Для подолання активного опору правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ, можуть використовуватись будь-які засоби силового впливу середнього рівня, наприклад електрошокер, перцевий балончик або інші хімічні речовини, гумова палиця; за необхідності – засоби нелетальної дії, наприклад</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			40-міліметрові гумові патрони, або службові собаки.
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Тактика перевірки ТЗ різних категорій та осіб на стаціонарних (мобільних) постах поліції (блокпостах)»:</p> <p>П1 – «контактуючий» поліцейський;</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття.</p>	19/20	<p>Викладач моделює ситуації перетину блокпоста ТЗ різних категорій. Звертає увагу на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - типові тактичні прийоми перевірки ТЗ різних категорій, а саме до всіх ТЗ, які внаслідок своїх конструктивних особливостей обмежують зоровий контроль поліцейських; те, що підхід до кабіни водія здійснюється з однієї сторони; - розташування П1 так, щоб водій ТЗ при відчиненні дверей не мав змоги вдарити поліцейського дверима. П2 розташовується так, щоб мати змогу контролювати зону 6 годин за годинниковим циферблатом. Також на ньому – контроль протилежного боку ТЗ, але без здійснення переходу на той бік (у вантажівках така зона проглядається під днищем причепа). У жодному разі не слід розташовуватись перед передньою частиною ТЗ. Документи для перевірки приймаються «слабкою» рукою. <p>Пояснити, що чинне законодавство передбачає три основні процедури здійснення огляду особи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поверхнева перевірка – регламентується ст. 34 Закону України «Про Національну поліцію»; 2. Особистий огляд і огляд речей особи – регламентується ст. 264 КУпАП; 3. Особистий обшук – регламентується ч. 3 ст. 208, ст. 236 КПК України. <p>Як було зазначено на попередньому занятті, в умовах воєнного стану уповноважені особи мають право проводити поверхневу перевірку шляхом:</p> <ul style="list-style-type: none"> – візуального огляду особи; – проведення по поверхні вбрання рукою або спецприладом. <p>Тобто застосовують лише зовнішній контакт. Не можна обшукувати кишені, особисті речі (сумку, рюкзак тощо).</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Звернути увагу, що будь-яке самостійне втручання у вміст особистих речей чи ТЗ вже не підпадає під поняття поверхневої перевірки, а має здійснюватися відповідно до норм КУпАП або КПК України та супроводжуватися складанням протоколу;</p> <p>– візуального огляду речей, багажу, вантажів або ТЗ (салону, багажника).</p> <p>Звернути увагу на відсутність якихось особливих правил перевезення на період дії воєнного стану товарів обмеженого обігу, в тому числі зброї. Але нагадати, що під час перетину блокпоста цивільна вогнепальна зброя має бути у розрядженому стані та спакована у чохол/кейс. Власник зброї повинен мати при собі відповідний дозвіл МВС України. Також звернути увагу на наявність документа, який підтверджує відповідне право особи мати зброю.</p> <p>П1 – поліцейський, який подає команди водію транспортного засобу про необхідність надання відповідних документів для перевірки. Підходить до водія та відповідно до ч. 3 ст. 35 Закону України «Про Національну поліцію» інформує водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинення, визначеної у ст. 35.</p> <p>Відповідно до ст. 40 Закону України «Про Національну поліцію» попереджає осіб про застосування технічних приладів, що мають функції відеозапису. Просить водія вийти із транспортного засобу (у разі необхідності проведення поверхневої перевірки ТЗ).</p> <p>П2 – поліцейський, що здійснює прикриття. За командою П1 здійснює фізичний вплив на особу, яка чинить активний опір, та застосовує спецзасоби.</p> <p>Г1 – водій зупиненого транспортного засобу.</p> <p>Далі ролі змінюються:</p> <p>П2 – поліцейський, який помітив наявність предмета, схожого на зброю. Під час перевірки просить показати</p>

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>зброю для звіряння відповідності номерів у дозволі номерам на зброї.</p> <p>Викладачу звернути увагу на тому, що зброя у руках незнайомої особи для службовця на блокпосту – це підвищений ризик і напруження. Деякі службовці просять передати їм зброю для проведення звірки. Юридично власник НЕ МАЄ право передавати зброю іншим особам. З іншого боку, зважаючи на комплексність ситуації, рекомендується вирішувати будь-які суперечки шляхом компромісу. Це стосується й інших товарів із групи обмеженого обігу.</p> <p><i>Зміна ролями за командою (зі зміною «ввідної» щодо події).</i></p>
	<p>Типові тактичні прийоми розташування в просторі за різних умов навколишнього середовища. Речові звороти та команди, що подаються поліцейськими.</p> <p>Практична вправа «Тактика дій у різних ситуаціях при агресивному опорі правопорушника, який знаходиться в зупиненому ТЗ»:</p> <p>П1 – «контактуючий» поліцейський;</p> <p>П2 – під час контакту П1 виконує функції прикриття;</p> <p>П3, П4 – поліцейські екіпажу підтримки.</p>	20/20	<p>Пояснити значення поняття «виняткове застосування сили». Саме такий спосіб застосування сили дозволяє поліцейському негайно перейти до використання інших засобів, якщо офіційно узгоджені техніки неефективні або неадекватні для контролю суб'єкта. Тож демонстрація вогнепальної зброї дозволена тільки у ситуаціях, де потенційно може бути застосована сила на ураження. Поліцейські можуть застосовувати силу на ураження тільки для самозахисту та для захисту інших людей від безпосередньої загрози смерті або серйозних поранень або для запобігання злочину, коли дії суб'єкта становлять загрозу смерті або серйозних поранень для оточуючих.</p> <p>Попереджувальні постріли в цілому заборонені та не передбачені законодавством України.</p> <p>Нагадати ознаки агресивного опору, а саме, що це є фізичні атаки на поліцейського, небажання припинити атаки на інших людей або фізичні спроби серйозно поранити чи вбити іншу людину або поліцейського. У цьому контексті обов'язково пояснити здобувачам «типи сили», звернувши увагу на об'єктивно виправдану та надмірну силу.</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

		<p>П1 – поліцейський, який, визначаючи необхідність застосування сили та адекватний рівень її застосування, оцінює кожен рух суб'єкта, який поводить себе агресивно щодо поліцейського, і залежно від відомих йому обставин, як-от серйозність злочину, рівень загрози або спротиву, що демонструє суб'єкт, та загроза для оточуючих, вибирає найбільш суворий захід поліцейського примусу, але не обмежуючись цими чинниками, і за потреби переходить до найменш суворого заходу.</p> <p>Звернути увагу, що застосування сили більш високого рівня, ніж це об'єктивно виправдано у конкретних обставинах, або продовження застосування сили після того, як суб'єкт був арештований або нейтралізований в інший спосіб, призведе до застосування надмірної сили, що, в свою чергу, залежно від наслідків потягне за собою кримінальну відповідальність.</p> <p>Звернути увагу та пояснити сутність методів застосування больового контролю. А саме: больовий контроль використовується для встановлення контролю над суб'єктами, що демонструють активний або агресивний опір; або для досягнення поступливості від суб'єктів, що чинять опір, за допомогою технік больових прийомів та технік контролю сонної артерії.</p> <p>Нагадати суть прийомів, пов'язаних із контролем сонної артерії, а саме: перекриття кровотоку, спрямоване на уповільнення руху артеріальної крові від сонної артерії у головний мозок.</p> <p>Контроль сонної артерії призначений для контролю суб'єктів, що чинять активний опір або виявляють агресію. Він дозволяє офіцеру покласти суб'єкта на землю та викликати у нього короткотермінову втрату свідомості, що дозволяє швидко та легко надягти на нього кайданки.</p> <p>П2 – поліцейський прикриття, який точно усвідомлює послідовність своїх дій під</p>
--	--	--

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>час агресивного опору правопорушника, котрий знаходиться в зупиненому транспортному засобі. Не відволікаючись, контролює свій сектор відповідальності. Після виведення водія з транспортного засобу він проводить опитування водія та застосовує до нього засоби обмеження рухомості.</p> <p>П3, П4 – поліцейські додаткового екіпажу підтримки (прикриття). Діють за узгодженою тактикою з основним екіпажем.</p> <p>Звернути увагу, що після виведення всіх осіб із автомобіля П1, П4 мають здійснити поверхневу перевірку транспортного засобу, котрий було зупинено, водій якого чинив агресивний опір. А в разі виявлення будь-яких слідів правопорушення вони забезпечують їх схоронність та огляд відповідно до ст. 237 КПК України.</p>
3.	Підбиття підсумків заняття.	8	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх.</p> <p>Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 7

ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ВИСОКОМУ РІВНІ ЗАГРОЗИ (ПРИ ЗАГРОЗІ ЖИТТЮ ТА ЗДОРОВ'Ю)

Тактика дій під час зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі. Складові готовності до зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі. Тактика формування та пересування малих груп. Підхід до та пересування біля будівель. Огляд вікон та дверей. Блокування правопорушника. Відпрацювання кутів та дверних отворів. Вхід до будівлі. Вхід у коридор. Пересування по коридорах. Вхід на сходи. Пересування по сходах. Пошук озброєної особи, а також особи, яка безпосередньо загрожує життю та здоров'ю громадян. Вхід до приміщення, обшук меблів. Затримання/знешкодження правопорушника.

Підготовка до зупинення ТЗ. Розташування поліцейських автомобілів після переслідування ТЗ з високим рівнем ризику. Обов'язки основного, допоміжних і додаткових підрозділів. Затримання правопорушника або правопорушників. Огляд зупиненого ТЗ. Тактика дій поліцейських при виявленні небезпечних предметів у салоні зупиненого ТЗ. Тактика дій поліцейських при спробі водія та/або пасажирів застосувати небезпечні предмети.

Номер заняття: 1, 2

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій при зовнішньому огляді та внутрішньому огляді будівлі, огляді території, спостережені.

План практичного заняття:

1. Тактика дій під час зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі.
2. Складові готовності до зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі.
3. Тактика формування та пересування малих груп. Підхід до та пересування біля будівель.

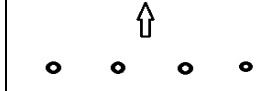
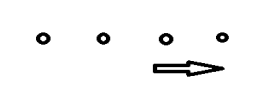
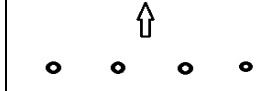
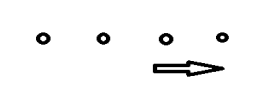
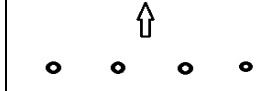
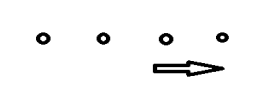
Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику зовнішнього й внутрішнього огляду будівлі.

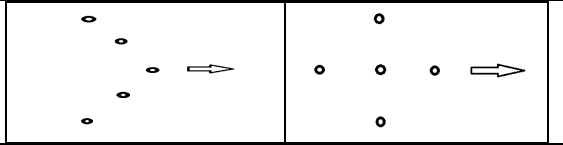
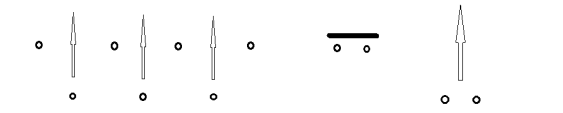
Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки						
1	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.						
2	Тактика дій під час зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі.	10	Вербальна комунікація: стислі команди; невербальна: показати жестами; інші види: перелічити, з ким та в яких випадках; чинники, від яких залежать схеми пересувань: навести на прикладах сфер застосувань; пересування під прикриттям: показати анімацію, пояснити принцип та приклади команд; пояснити та продемонструвати в наявній аудиторії зупинку та вихід із контакту. Індикатори небезпеки. Схеми переміщення.						
3	Складові готовності до зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі.	10	Складові готовності до зовнішнього та внутрішнього оглядів будівлі: «психологічна готовність, фізична готовність, спорядження, безпечний периметр».						
4	Тактика формування та пересування малих груп. Підхід до та пересування біля будівель.	50	Тактичне пересування: а) крок перекатом, беззвучний; б) коридорний крок; в) крок по сходах (схилах); г) крок у темряві. <table border="1" data-bbox="853 1780 1401 1953"> <tr> <td>Лінія</td> <td>Колона</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;"> </td> </tr> <tr> <td>Клин</td> <td>Ромб</td> </tr> </table>	Лінія	Колона			Клин	Ромб
Лінія	Колона								
									
Клин	Ромб								

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			
			<p>Звернути увагу на взаємодію, дотримання формації, контролю свого сектора та зброї. Виконувати за різними типами місцевості. Обхід кута, «нарізка пирога». Огляд вікон та дверей. Ступеневе пересування груп: а) на відкритій місцевості; б) від укриття до укриття.</p> <p>Одноосібне Групове</p> <p>Звернути увагу на взаємодію, контроль свого сектора (прикриття). Пересування вперед та на вихід.</p>
5	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття та вказати на помилки, обговорити їх.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3, 4

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій при зовнішньому огляді будівлі, огляді території, спостереженні.

План практичного заняття:

1. Огляд вікон та дверей.
2. Блокування правопорушника.
3. Відпрацювання кутів та дверних отворів. Вхід до будівлі. Вхід у коридор.

Завдання:

1. Відпрацювати способи огляду вікон та дверей.
2. Відпрацювати тактики блокування правопорушника.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Огляд вікон та дверей.	10	Пояснити, які загрози можуть виникати від дверних отворів та вікон. Продемонструвати, як проводиться огляд вікон та дверей.
3.	Блокування правопорушника.	20	При відпрацюванні невеликою групою і виявленні підозрілої особи. При зовнішньому огляді будівлі (особа біля будівлі): – подати команду голосом: «Зупинись, руки догори»; – повідомити, щоб особа підійшла з піднятими руками (група залишається на місці і контролює особу в момент її наближення); – провести опитування особи. Затримання особи проводиться для підтвердження інформації, що вона має при собі зброю або заборонені речі та підпадає за орієнтуванням. При зовнішньому огляді будівлі (підозріла особа знаходиться в будівлі): – подати команду голосом: «Виходьте з будівлі з піднятими руками»; – опитування, за необхідності – поверхневу перевірку; – провести затримання при виявленні зброї, боєприпасів, збігу за орієнтуванням. При внутрішньому огляді будівлі і виявленні підозрілої особи:
			– подати команду голосом: «Виходьте з будівлі з піднятими руками»; – провести опитування, за необхідності – поверхневу перевірку; – провести затримання при виявленні зброї, боєприпасів, збігу за орієнтуванням.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
4.	Відпрацювання кутів та дверних отворів. Вхід до будівлі. Вхід у коридор.	40	<p>Відпрацювання кутів та дверних отворів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ніколи не стійте біля самого кута (двері, рогу) впритул до стіни, оскільки обмежуєте себе в маневрі та в застосуванні зброї. 2. Намагайтесь знаходитися від кута і від стіни так, щоб побачити більшу частину сектора, зброя має бути в готовності до застосування. 3. Роблячи поступальні рухи праворуч-ліворуч, ви здатні побачити більшу частину сектора. Злочинець, навіть якщо він знаходиться за стіною і помітив вас та встиг відкрити вогонь, не може гарантувати влучність. У цьому випадку ви маєте такі переваги (на відміну від знаходження біля стіни поряд із кутом), як: готові до застосування зброї негайно, можете кваліфікувати ціль, встигаєте прийняти рішення щодо відкриття вогню, володієте маневром у приміщенні. При огляді секторів вас видно на 20 %. 4. Намагайтесь зайняти таке положення для стрільби, щоб знаходитися до злочинця боком, а не грудьми; лікті мають бути притиснутими і закривати життєво важливі органи. 5. У жодному разі не вискакуйте з-за кутка в розрахунку на швидкість і несподіваність. У такій ситуації, якщо там буде злочинець, це не допоможе, оскільки, помилково оцінивши ситуацію і неправильно «зачистивши» кут, ви вже програли, не надавши собі жодного шансу. Ви не встигаєте кваліфікувати
			<p>ціль (терорист, дитина, похила людина, жінка, які можуть бути звичайними громадянами, а можуть бути і злочинцями; лежить чи стоїть, має або ні засоби індивідуального захисту тощо).</p>
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх.</p> <p>Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 5, 6, 7

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій при внутрішньому огляді будівлі.

План практичного заняття:

1. Пересування по коридорах.
2. Пересування по сходах. Пошук озброєної особи, а також особи, яка безпосередньо загрожує життю та здоров'ю громадян. Вхід на сходи.

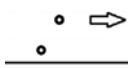
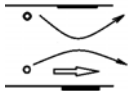
Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику пересування по коридорах.
2. Відпрацювати способи та тактику пересування по сходах.

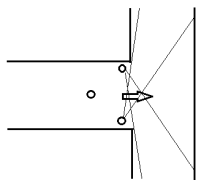
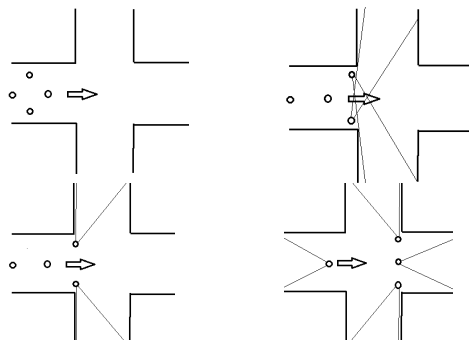
Час: 240 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто.
			Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Пересування по коридорах.	40	Розповісти здобувачам, що таке «ПОШУК». Поводження зі зброєю. Використання світла в темному приміщенні. Порядок підтримки зв'язку. Пересування коридорами: а) без дверей б) із дверима в) із дверима по сторонах на одному рівні: г) із дверима по сторонах на різних

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>рівнях: Група поділяється на двійки. Виконувати потоком 10 м. Звернути увагу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – контроль навкруги; – не дублювати повністю сектор напарника; – не рухатися на тлі світла; – пригинатися при проході біля вікна; – двері обходити (нарізати пиріг); – під час пересувань не демаскувати себе; – зброя направлена у сектор огляду. <p>Одноосібний прохід виконувати потоком із інтервалом 10 м. Враховувати необхідність збільшення секторів контролю.</p> <p>Пересування Т-подібними коридорами Пересування «+» подібними коридорами:</p> <p>Пересування «+» подібними коридорами</p> <p>Група поділяється на четвірки. Звернути увагу на дотримання особистої безпеки під час пересування, контролю секторів, комунікацію, взаємодію у складі групи. Одноосібний прохід виконувати потоком із інтервалом 20 м. Враховувати</p>

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			необхідність збільшення секторів контролю.
3.	Вхід на сходи. Пересування по сходах. Пошук озброєної особи, а також особи, яка безпосередньо загрожує життю та здоров'ю громадян.	30	Група поділяється на двійки. Пересування по міжповерхових сходах догори та донизу. Основні принципи: – усі рухи відбуваються за командою; – доцільність проведення огляду з нижнього рівня; – заборонено знаходитися на одній лінії вогню. Одноосібний прохід виконувати потоком з інтервалом 2 прольоти. Враховувати необхідність збільшення секторів контролю.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 8, 9

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики пошуку і затримання озброєної особи.

План практичного заняття:

1. Пошук озброєної особи, а також особи, яка безпосередньо загрожує життю та здоров'ю громадян. Затримання/знешкодження правопорушника.

2. Вхід до приміщення, огляд меблів.

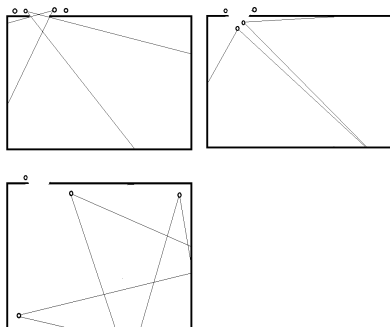
Завдання:

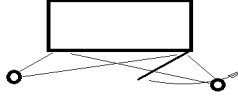
1. Відпрацювати способи та тактику пошуку озброєної особи
2. Відпрацювати способи та тактику затримання правопорушника.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Пошук озброєної особи, а також особи, яка безпосередньо загрожує життю та здоров'ю громадян. Затримання/знешкодження правопорушника.	30	Пошук стрільця у будівлі: вхід до будівлі – пересування коридором – пересування по міжповерхових сходах – вхід до приміщень – огляд приміщення – затримання стрільця. Виконувати на два навчальні місця, групу поділити навпіл. Звернути увагу на: дотримання особистої безпеки під час пересування, контроль секторів, комунікацію, взаємодію у складі групи, правила поведінки зі зброєю.
3.	Вхід до приміщення, обшук меблів.	40	Огляд приміщення.
			 <p>Група поділяється на четвірки. Звернути увагу на: взаємодію, контроль неперевіреного простору приміщення, проведення огляду з двох напрямків, контроль зброї, взаємодію.</p> <p>Якщо знайдено злочинця, покинути приміщення і змусити злочинця вийти у зачищену зону.</p>

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Одноосібний обшук виконувати на 2 навчальні місця, хто виконав – займають місце статистів.</p> <p>Огляд меблів</p> <p>Звернути увагу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дії за командою; – утримання зброї; – можливість швидко відступити.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх.</p> <p>Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 10, 11

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій при зупиненні транспортного засобу з високим ступенем ризику

План практичного заняття:

1. Підготовка до зупинення ТЗ. Розташування поліцейських автомобілів після переслідування ТЗ з високим рівнем ризику.
2. Обов'язки основного, допоміжних і додаткових підрозділів.
3. Затримання правопорушника або правопорушників.

Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику зупинення ТЗ з високим рівнем ризику.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, тактичне містечко.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, патрульні автомобілі (мінімум 2).

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Підготовка до зупинення ТЗ. Розташування поліцейських автомобілів після переслідування ТЗ з високим рівнем ризику.	20	Для відпрацювання цього питання потрібно мінімум 3 транспортні засоби: 1 ТЗ правопорушника і 2 ТЗ патрульної поліції. Також залучаються 5 здобувачів (4 виконують ролі поліцейських, 1 – правопорушника). Автомобілі можуть бути розташовані задалегідь.
			<p>Розташування транспортних засобів під час зупинки з високим ступенем ризику</p> <p>Підозрюваний</p> <p>Прикриття</p> <p>Прикриття</p> <p>ОП – основний підрозділ</p>
3.	Обов'язки основного, допоміжних і додаткових підрозділів.	15	Обов'язки основного підрозділу: <ul style="list-style-type: none"> – вибір місця зупинення; – ініціювання зупинення; – зупинення за 6–7 метрів позаду підозрюваного транспортного засобу; – керівництво підлеглими підрозділами; – подання усних команд особам, які знаходяться в підозрюваному транспортному засобі; – організація «підрозділу для затримання». Лівий підрозділ прикриття: <ul style="list-style-type: none"> – зупинення ліворуч від основного

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>підрозділу під кутом і прикриття його автомобіля;</p> <ul style="list-style-type: none"> – відповідальний за прикриття лівого боку підозрюваного транспортного засобу; <p>Правий підрозділ прикриття:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зупинення праворуч від основного підрозділу в один ряд із основним автомобілем; – відповідальний за прикриття правого боку підозрюваного транспортного засобу; – відповідальний за радіозв'язок під час зупинення; – перевірка підозрюваного транспортного засобу, коли всі відомі підозрювані вийшли з автомобіля (якщо є можливість – дві особи); – проведення перевірки багажника підозрюваного транспортного засобу після перевірки салону.
4.	Затримання правопорушника або правопорушників.	35	<p>Алгоритм затримання правопорушника:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поліцейський основного підрозділу подає команди; – викликає підозрюваного до себе; – подає команди стати навколішки, лягти на землю або інші дозволені команди; – слідкує за поведінням зі зброєю; – за необхідності залучає інших поліцейських; – обличчя підозрюваного має бути спрямоване в напрямку автомобіля прикриття (джерело світла); – одягає кайданки до переміщення підозрюваного позаду патрульних автомобілів; – проведення обшуку підозрюваних; – двоє поліцейських проводять огляд автомобіля. <p>Правила переміщення та затримання підозрюваних:</p> <ul style="list-style-type: none"> – максимальне використання освітлення для отримання переваги; – виведення водія з авто; – утримання всіх пасажирів в автомобілі і робота з кожним окремо; – контроль поведінки і застосування наручників, перш ніж завести

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			підозрюваного за автомобіль основного підрозділу; – проведення обшуку патрульним, який саджає особу в автомобіль; – отримання інформації! (Скільки осіб знаходяться в автомобілі? Озброєння підозрюваних? Заручники, діти?)
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 12, 13

Мета заняття: сформувати навички щодо правомірних, безпечних та ефективних дій під час огляду транспортних засобів і реагування на загрози, пов'язані з небезпечними предметами.

План практичного заняття:

1. Огляд зупиненого ТЗ.
2. Тактика дій поліцейських при виявленні небезпечних предметів у салоні зупиненого ТЗ.
3. Тактика дій поліцейських при спробі водія та/або пасажирів застосувати небезпечні предмети.

Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику огляду ТЗ та реагування на загрози, пов'язані з небезпечними предметами.

Час: 160 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, патрульні автомобілі (мінімум 2).

Тема 7

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Огляд зупиненого ТЗ.	40	При проведенні огляду транспортного засобу потрібно звернути увагу на таке: 1. Перед початком руху до транспортного засобу потрібно впевнитися, що там нікого немає; 2. Рух поліцейських потрібно здійснювати одночасно; 3. Поліцейські, які залишилися біля своїх автомобілів, опускають зброю і переходять у режим «очікування». Порядок огляду транспортного засобу : 1. Потрібно впевнитися в його безпеці;
			2. Оглянути задні пасажирські місця (звернути увагу на особисту безпеку при відкритті дверей і контроль зброї); 3. Далі оглянути передні місця водія та пасажирів; 4. Останнім провести огляд багажного відділення автомобіля (звернути увагу на відкриття багажника автомобіля та контроль зброї). Проводити огляд багажного відділення автомобіля, зважаючи на можливе переховування в ньому особи.
3.	Тактика дій поліцейських при виявленні небезпечних предметів у салоні зупиненого ТЗ.	15	При виявленні вибухонебезпечного предмета: Повідомити голосом «ЗАГРОЗА»; 1. негайно повернутися до своїх транспортних засобів (використовується як прикриття); 2. Повідомити чергового і чекати на вибухотехніків та слідчо-оперативну групу; 3. Забезпечити безпечний периметр: обмежити доступ сторонніх осіб, перекрити рух транспорту. При виявленні зброї : 1. Не торкатися її;

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час на одне заняття (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			2. Повідомити голосом, що було знайдено предмет, схожий на вогнепальну зброю або холодну зброю; 3. Продовжити огляд автомобіля до його логічного завершення; 4. Повідом чергового; 5. Чекати на слідчо-оперативну групу; Забезпечити безпечний периметр; обмежити доступ сторонніх осіб.
4.	Тактика дій поліцейських при спробі водія та/або пасажирів застосувати небезпечні предмети.	15	Під час виведення водія або пасажирів із транспортного засобу виникла загроза застосування ними небезпечних предметів: 1. Подати команди: «Не рухатись», «Зброю на землю», «Руки догори»; 2. Провести затримання згідно з алгоритмом затримання під час зупинки ТЗ з високим ступенем ризику.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 8 ТАКТИКА ПАТРУЛЮВАННЯ

Порядок організації та несення служби у складі патруля. Підготовка до патрулювання. Тактика дій під час патрулювання в різних ситуаціях службової діяльності. Особливості реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.

Поняття, загальна характеристика та види масових заходів; загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку під час проведення масових заходів; поняття про особливі умови в діяльності поліції, їхня загальна характеристика; загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку.

Поняття вибуху, види вибухів, вибухові речовини. Небезпечні фактори вибуху та захист від них. Місця можливого розміщення вибухонебезпечних предметів та їхні ознаки. Тактика дій та заходи особистої безпеки поліцейського при виявленні вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення). Тактика дій поліцейського при загрозі застосування вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення).

Номер заняття: 1

Мета заняття: надати здобувачам знання та сформувати навички щодо організації та несення служби з дотриманням законодавства та заходів особистої безпеки.

План практичного заняття:

1. Порядок організації та несення служби у складі патруля.
2. Підготовка до патрулювання.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань щодо організації та несення служби у складі патруля.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Порядок організації та несення служби у складі патруля.	50	Заходи безпеки під час пересування, пояснити поняття секторів огляду. Особливості патрулювання: огляд та контроль навкруги, визначення та наближення до місць концентрації правопорушень (клуб, «генделік», бар, покинуті будівлі та ін.). Знайди собі «спільників» та розподіли сектори та обов'язки для взаємодії. Найвищий рівень майстерності у виконанні службових завдань – за рахунок комунікації (приклад). Реагування на повідомлення: усні та від чергового. Навести загальний алгоритм на прикладі з практичної діяльності. Дії на місці події – розповідь здобувача зі власного досвіду за схемою на слайді; Розібрати перевезення затриманого.
3.	Підготовка до патрулювання.	20	Вимоги щодо підготовки до патрулювання, важливість зовнішнього вигляду. Вимоги до однострою: пояснити на антиприкладі. Спорядження: перелічити, акцентувати увагу на ергономічному розміщенні всього на собі. Навести приклади з координації та комунікації, приклади зі ведення радіопереговорів.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: надати здобувачам знання та сформувати навички щодо організації та несення служби з дотриманням законодавства та заходів особистої безпеки.

План практичного заняття:

1. Тактика дій під час патрулювання в різних ситуаціях службової діяльності.
2. Особливості реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.

Завдання:

1. Відпрацювати тактику дій під час патрулювання.
2. Сприяти вдосконаленню знань щодо реагування на повідомлення про правопорушення.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Тактика дій під час патрулювання в різних ситуаціях службової діяльності.	35	Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти: загальний алгоритм дій під час патрулювання, початок патрулювання, реагування на подію, дії при конфліктній ситуації, дії при виявленні підозрілого предмета. Ключові принципи патрулювання.
3.	Особливості реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.	35	Навчити здобувачів приймати звернення (усне, письмове, через 102). Первинна оцінка інформації. Забезпечити реєстрацію повідомлення в установленому порядку. Негайне реагування. Дії на місці події. Документування. Контроль та подальші дії.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: надати здобувачам знання та сформувати навички щодо організації та несення служби з дотриманням законодавства та заходів особистої безпеки.

План практичного заняття:

1. Поняття, загальна характеристика та види масових заходів.
2. Загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку під час проведення масових заходів.
3. Поняття про особливі умови в діяльності поліції, їхня загальна характеристика.
4. Загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Поняття, загальна характеристика та види масових заходів; загальні вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку під час проведення масових заходів; поняття про особливі умови в діяльності поліції, їхня загальна характеристика; загальні	70	Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти: загальні вимоги, щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку; як діяти під час масових заходів; етапи забезпечення порядку; підстави для застосування заходів примусу. Сформувати у здобувачів вміння оцінювати ризики під час масових
	вимоги щодо забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку.		заходів, тримати контакт із натовпом, діяти у складі наряду.
3.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4

Мета заняття: надати здобувачам теоретичні знання щодо алгоритму дій при виявленні вибухонебезпечних предметів; навчити здобувачів дотримання заходів безпеки під час поведінки з вибуховими речовинами.

План практичного заняття:

1. Поняття вибуху, види вибухів, вибухові речовини.
2. Небезпечні фактори вибуху та захист від них.
3. Місця можливого розміщення вибухонебезпечних предметів та їхні ознаки.

Час: 80 хвилин.

Місце: тактичне містечко, аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Поняття вибуху, види вибухів, вибухові речовини. Небезпечні фактори вибуху та захист від них.	55	Сформувані розуміння у здобувачів, що таке вибух, знання класифікації вибухів; загальні уявлення про вибухові речовини, алгоритм дій при загрозі вибуху. Здобувачі мають отримати знання щодо видів вибухів; класифікації вибухових речовин, розуміти ознаки підозрілих предметів, алгоритм дій при їх виявленні. Крім того, на занятті слід розглянути такі аспекти: оцінка ризиків та загроз, порядок евакуації, взаємодія з вибухотехнічною службою, правила особистої безпеки.
3.	Місця можливого розміщення вибухонебезпечних предметів та їхні ознаки.	25	Необхідно розглянути зі здобувачами такі питання: розміщення вибухонебезпечних предметів у транспорті, в адміністративних будівлях, у громадських місцях, на відкритій місцевості. Сформувані розуміння, що категорично забороняється під час виявлення вибухонебезпечних предметів, а також алгоритму дій.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 5

Мета заняття: надати здобувачам теоретичні знання щодо алгоритму дій при виявленні вибухонебезпечних предметів; навчити здобувачів дотримання заходів безпеки під час поводження з вибуховими речовинами.

План практичного заняття

1. Тактика дій та заходи особистої безпеки поліцейського при виявленні вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення).

Завдання:

1. Відпрацювати алгоритми та тактику дій поліцейського при виявленні ВНП.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Тактика дій та заходи особистої безпеки поліцейського при виявленні вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення).	70	Необхідно розглянути зі здобувачами загальний алгоритм дій (виявлення предмета, первинна оцінка небезпеки, особиста безпека, ізоляція території, повідомлення, охорона місця); особливості та дії у приміщенні (визначити можливий напрям розльоту уламків, уникати відкритих місцевостей, не ховатися за склом або легкими конструкціями, якщо є поруч люди, відвести за укриття (бетонні конструкції, будівлі)); особливості дій у приміщенні (не користуватися ліфтом під час евакуації, організувати евакуацію сходами, забезпечити контроль входів/виходів). Зазначити, що категорично забороняється при виявленні вибухонебезпечних предметів. Основні загрози для поліцейського.
3.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 6

Мета заняття: надати здобувачам теоретичні знання щодо алгоритму дій при загрозі застосування вибухонебезпечних предметів; навчити здобувачів дотримання заходів безпеки під час поводження з вибуховими речовинами.

План практичного заняття:

1. Тактика дій поліцейського при загрозі застосування вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення).

Завдання:

1. Відпрацювати алгоритм та тактику дій при загрозі застосування ВВП.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Тактика дій поліцейського при загрозі застосування вибухонебезпечних предметів (вулиця, приміщення).	70	Сформулювати у здобувачів алгоритм дій при загрозі застосування вибухонебезпечних предметів (отримання інформації, прибуття на місце, ізоляція і безпека, повідомлення про координацію, контроль ситуації). Тактика дій на вулиці: визначити відкриту та небезпечну зону, не використовувати службовий транспортний засіб як укриття, уникати скупчення людей, контролювати прилеглу територію на наявність інших предметів.

Тема 8

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Тактика дій у приміщенні: організувати евакуацію сходами, обмежити доступ у небезпечну зону, уникати створення тисняви, контролювати вхід/виходи. Типові помилки, яких слід уникати при виявленні вибухонебезпечних предметів.
3.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 9 ТАКТИКА ЕВАКУАЦІЇ ОСОБИ (ПОЛІЦЕЙСЬКОГО)

Тактика дій поліцейських у складі малої групи при евакуації постраждалої особи. Чинники, що враховуються під час порятунку. Піша евакуаційна група (обов'язки та алгоритм дій). Автомобільна евакуаційна група (обов'язки та алгоритм дій). Розташування транспортних засобів. Способи евакуації.

Номер заняття: 1.

Мета заняття: сформувати у здобувачів системне уявлення про сутність евакуації та порядок її здійснення, навчити правильно обирати вид евакуації залежно від оперативної обстановки, завдань та рівня загрози, розвинути практичні навички дотримання заходів особистої безпеки та переміщення в безпечну зону, використовуючи методи індивідуального переміщення, витягування або винесення, взаємодії в підрозділі під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Чинники, що враховуються під час порятунку поліцейського або пересічного громадянина.
2. Піший рятувальний підрозділ – обов'язки, дії.
3. Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.

Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику дій під час порятунку постраждалих осіб у складі пішого рятувального підрозділу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шоломи, радіостанції, ліхтарики.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Чинники, що враховуються під час порятунку поліцейського або пересічного громадянина.	10	Визначити поняття евакуації та варіанти евакуації поліцейського/ пересічного громадянина. Роз'яснити чинники, що враховуються під час порятунку поліцейського або пересічного громадянина (місцезнаходження підозрюваного; доступне прикриття або укриття; доступна кількість працівників поліції; стан жертви; відстань до жертви).
3.	Піший рятувальний підрозділ – обов'язки, дії.	10	Довести обов'язки контакту та прикриття у складі пішого та автомобільного рятувального патруля під час евакуації. Сформулювати уявлення про порядок дій (алгоритми) евакуації залежно від виду ситуації. Організувати практичне відпрацювання ситуаційного завдання шляхом моделювання типових та ускладнених ситуацій, наближених до реальних умов несення служби, з урахуванням можливих загроз публічній та особистій безпеці поліцейських. Звернути увагу на узгодженість дій особового складу, дотримання законності застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів, тактичну доцільність прийнятих рішень тощо.
4.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Поділити групу на піші патрулі по 3–4 особи та забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками. Організувати відпрацювання ситуаційного завдання, котре наближене до реальних умов службової діяльності. Контролювати правильність прийняття управлінських рішень, дотримання встановлених алгоритмів дій, законності застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
5.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність евакуації та способи її здійснення залежно від оперативної обстановки та рівня загрози, розвинути практичні навички дотримання заходів особистої безпеки та переміщення в безпечну зону, використовуючи методи індивідуального переміщення, витягування або винесення, взаємодії в підрозділі під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Способи розташування транспортного засобу залежно від способу евакуації.
2. Евакуація пораненого на автомобілі.
3. Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.

Завдання:

1. Відпрацювати способи та тактику дій під час порятунку постраждалих осіб з використанням транспортного засобу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шоломи, радіостанції, ліхтарики, 2 автомобілі.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Способи розташування транспортного засобу.	10	Продемонструвати способи розташування транспортних засобів, евакуації пораненого у транспортний засіб із прикриттям та блокування пораненого транспортним засобом та його подальшої евакуації.
3.	Евакуація пораненого на автомобілі.	10	Роз'яснити особливості евакуації пораненого на автомобілі, зокрема обов'язки та порядок дій рятувальника (контакту), прикриття та водія автомобіля, а також способи утримання пораненого під час евакуації. Розглянути спосіб евакуації пораненого в багажнику. Звернути особливу увагу на узгодженість дій особового складу, дотримання законності застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів, тактичну доцільність прийнятих рішень.
4.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Поділити групу на тактичні підрозділи по 5 осіб (4 рятувальники та 1 поранений). Організувати відпрацювання ситуаційного завдання, що наближене до реальних умов службової діяльності під час проведення поліцейських операцій. Забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками та контролювати правильність дотримання алгоритму, законність застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу.
5.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 10
ТАКТИКА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В РІЗНИХ СИТУАЦІЯХ
СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ
СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

Номер заняття: 1

Мета заняття: прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

План практичного заняття:

1. Види поліцейських заходів, визначені у Законі України «Про Національну поліцію».
2. Мета застосування поліцейськими примусових заходів.

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Види поліцейських заходів, визначені у Законі України «Про Національну поліцію».	30	Розкрити поняття та класифікацію поліцейських заходів відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» та відомчих нормативно-правових актів МВС України. Зосередити увагу на превентивних поліцейських заходах та заходах примусу, їхніх правових підставах, порядку їх застосування і документування. Акцентувати увагу на дотриманні прав і свобод людини, принципах законності, необхідності та пропорційності. Закріпити матеріал шляхом відпрацювання ситуаційних завдань та проведення дебрифінгу.
3.	Мета застосування поліцейськими примусових заходів.	30	Розкрити мету, підстави та умови застосування поліцейських примусових заходів відповідно до вимог Закону України «Про Національну поліцію», відомчих наказів МВС та службових інструкцій. Наголосити на обов'язковості дотримання принципів законності, крайньої необхідності, пропорційності та мінімізації шкоди. Проаналізувати особливості застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї залежно від рівня загроз та поведінки правопорушника. Провести ситуаційне моделювання з оцінкою правильності прийнятих управлінських рішень та їх відповідності вимогам МВС.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

План практичного заняття:

1. Категорії осіб, до яких заборонено застосовувати заходи примусу.
2. Підстави, умови та межі застосування фізичної сили поліцейським.
3. Застосування спеціальних засобів поліцейським відповідно до положень Закону України «Про Національну поліцію».

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Категорії осіб, до яких заборонено застосовувати заходи примусу.	20	Розкрити перелік категорій осіб, щодо яких застосування поліцейських заходів примусу обмежене або заборонене відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» та відомчих актів МВС України. Наголосити на особливому правовому статусі жінок із явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб із інвалідністю та осіб старшого віку, за винятком випадків вчинення ними групового або збройного нападу чи створення реальної загрози життю та здоров'ю. Акцентувати увагу на персональній відповідальності поліцейського за неправильну оцінку ситуації (категорія особи визначається до застосування

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
3.	Підстави, умови та межі застосування фізичної сили поліцейським.	20	заходу, а не під час написання рапорту). Розглянути підстави, умови та межі застосування фізичної сили поліцейським відповідно до вимог законодавства та наказів МВС України. Зосередити увагу на тому, що фізична сила застосовується для припинення правопорушення, подолання протидії законним вимогам поліцейського, затримання особи та забезпечення особистої безпеки. Підкреслити, що фізична сила застосовується незалежно від місця (вулиця, приміщення, тактичне містечко), але завжди зважаючи на обстановку (тобто місце не виправдовує зайвих рухів). Провести розбір типових ситуацій із визначенням допустимого рівня впливу. Матеріал закріпити шляхом моделювання службових ситуацій.
4.	Застосування спеціальних засобів поліцейським відповідно до положень Закону України «Про Національну поліцію».	20	Ознайомити здобувачів із нормами Закону України «Про Національну поліцію», які регламентують застосування спеціальних засобів (зокрема, відповідною статтею закону), та відомчими інструкціями МВС України. Розкрити перелік спеціальних засобів, порядок, умови та межі їх застосування. Акцентувати увагу на обов'язковості попередження особи про намір застосування спеціального засобу та на винятках із цього правила. Наголосити, що спеціальний засіб – це інструмент впливу, а не аргумент у суперечці та не спосіб прискорити виконання вимог. Матеріал закріпити шляхом моделювання службових ситуацій.
5.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

План практичного заняття:

1. Повноваження поліцейського щодо самостійного прийняття рішення про застосування поліцейських примусових заходів.
2. Порядок та форми попередження про застосування поліцейських примусових заходів.

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Повноваження поліцейського щодо самостійного прийняття рішення про застосування поліцейських примусових заходів.	30	Розкрити повноваження поліцейського щодо самостійного прийняття рішення про застосування поліцейських примусових заходів відповідно до вимог Закону України «Про Національну поліцію» та відомчих нормативно-правових актів МВС України. Наголосити, що рішення приймається безпосередньо поліцейським із урахуванням оперативної обстановки, рівня загроз, поведінки правопорушника та принципу персональної відповідальності («я

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			подумав – я застосував – я ж і пояснюю»). Звернути увагу на роль керівника підрозділу у контролі правомірності дій, але не у прийнятті рішення замість поліцейського на місці події. Матеріал закріпити шляхом моделювання службових ситуацій.
3.	Порядок та форми попередження про застосування поліцейських примусових заходів.	30	Розглянути порядок та форми попередження про застосування поліцейських примусових заходів відповідно до законодавства та відомчих інструкцій МВС України. Акцентувати увагу на обов'язковості чіткого, зрозумілого та своєчасного попередження особи про намір застосувати заходи примусу з наданням часу для виконання законних вимог поліцейського (тобто спочатку слово – потім дія, а не навпаки). Окремо зазначити винятки, коли попередження не здійснюється у зв'язку з безпосередньою загрозою життю чи здоров'ю. Провести розбір типових помилок, коли попередження або «занадто тихе», або «вже після застосування».
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4

Мета заняття: прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

План практичного заняття:

1. Правові підстави, умови та межі застосування вогнепальної зброї працівником поліції.
2. Категорії осіб та обставин, за яких заборонено застосування вогнепальної зброї.

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.

2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Правові підстави, умови та межі застосування вогнепальної зброї працівником поліції.	30	Ознайомити здобувачів із положеннями Закону України «Про Національну поліцію», що регламентують застосування вогнепальної зброї поліцейським (з посиланням на відповідну статтю закону). Розкрити правові підстави, умови та межі застосування вогнепальної зброї, а також порядок прийняття рішення поліцейським у конкретній службовій ситуації. Наголосити на принципі крайньої необхідності та персональної відповідальності за кожне прийняте рішення (вогнепальна зброя – не аргумент у дискусії і не засіб виховання). Закріпити матеріал шляхом аналізу службових ситуацій та практичних прикладів.
3.	Категорії осіб та обставин, за яких заборонено застосування вогнепальної зброї.	30	Розкрити перелік категорій осіб та обставин, за яких заборонено застосування вогнепальної зброї, відповідно до положень Закону України «Про Національну поліцію»
			та відомчих нормативних актів МВС України. Акцентувати увагу на забороні застосування зброї щодо жінок із явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб із інвалідністю та в інших випадках, визначених законом, за винятком ситуацій збройного нападу або безпосередньої

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			загрози життю. Окремо наголосити на обмеженнях щодо місця застосування (місця масового скупчення людей, приміщення тощо). Підкреслити, що порушення цих вимог не компенсується службовою необхідністю та не виправляється пояснювальною запискою. Матеріал закріпити шляхом моделювання службових ситуацій.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 11 ОСНОВИ ТОПОГРАФІЇ ТА ОРІЄНТУВАННЯ НА МІСЦЕВОСТІ

Орієнтування на місцевості без мапи. Використання топографічних мап, планів і схем у діяльності поліції. Умовні позначки місцевих предметів на мапах. Рельєф місцевості. Орієнтування на місцевості з мапою. Орієнтири. Нанесення орієнтирів на мапу.

Номер заняття: 1

Мета заняття: сформувати навички щодо основ топографії та орієнтування на місцевості.

План практичного заняття:

1. Характеристика місцевості та її елементів.
2. Тактичні властивості місцевості.
2. Способи оцінки та отримання інформації про місцевість та її властивості.
4. Заходи особистої безпеки при орієнтуванні на місцевості.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню навичок орієнтування на місцевості.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, компас, мапи.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Характеристика місцевості та її елементів.	20	Поняття місцевості, її елементи. Рельєф та його типові форми. Зображення типових форм рельєфу.
			Ґрунтово-рослинний покрив. Основні типи рослинності. Класифікація ґрунтів у військовій практиці. Гідрографія (природні та штучні водоймища – перешкоди чи завади на шляху руху підрозділів). Джерела водопостачання, рубежі. Мережа доріг, їхня характеристика та розташування щодо лінії фронту. Населені пункти та їх класифікація. Місцеві предмети – орієнтири. Використання рельєфу (пагорбів, посадок) для маскуванню. Зміна напрямку руху для уникнення передбачуваності. Використання темного часу доби та особливостей рельєфу для маскуванню.
3.	Тактичні властивості місцевості.	20	Характеристика тактичних властивостей місцевості, що можуть суттєво впливати на виконання бойового завдання. Топографічні елементи місцевості. Прохідність місцевості. Захисні властивості місцевості. Умови орієнтування. Умови спостереження. Умови маскуванню. Умови ведення вогню. Умови інженерного обладнання місцевості. Основні різновиди місцевості. Врахування поділу місцевості за природними перешкодами, що обмежують свободу пересування й маневр підрозділів.
4.	Способи оцінки та отримання інформації про місцевість та її властивості.	20	Визначити загальний характер конкретної місцевості й розкрити її тактичні властивості. Якою мірою властивості цієї місцевості будуть полегшувати чи ускладнювати виконання завдання, в який спосіб можна використати вигідні властивості і що необхідно зробити для зменшення негативного впливу місцевості. Вплив погодних умов і часу доби при вивченні місцевості. Вивчення місцевості шляхом безпосереднього огляду і обстеження. Вивчення місцевості за допомогою мапи.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Вивчення місцевості за аерофотознімками. Вивчення місцевості за різними джерелами
			(різні описи, опитування місцевих мешканців, свідчення полонених).
5.	Заходи особистої безпеки при орієнтуванні на місцевості.	10	Контроль простору – уважно оглядати місцевість та визначати потенційні загрози. Командна взаємодія – діяти узгоджено, підтримувати зв'язок із колегами. Заходи безпеки. Перед початком руху оцінити обстановку перед початком руху (наявність перешкод, підозрілих предметів). Рухатися групою, з розподілом секторів огляду. Тримати дистанцію між колегами, уникати скупчення. Пересуватися поступово, спостерігаючи за своїм сектором. Використовувати захисні властивості рельєфу та рослинності. Не торкатися невідомих предметів без попередньої перевірки. Контролювати ґрунт під ногами, щоб не потрапити на заміновану територію (міні-пастки, встановлені розтяжки), контролювати в полі зору небо, обрй, чи не летить безпілотник та чи немає інших загроз. Постійно слідкувати за обстановкою, щоб випадково не вийти на супротивника. Комунікація та взаємодія. Постійно підтримувати зв'язок із групою та керівником. Використовувати умовні сигнали чи радіозв'язок. Повідомляти про будь-які підозрілі знахідки чи зміни обстановки. Додаткові рекомендації. Дотримуватися правил особистої безпеки: не діяти самостійно, не залишати групу. Бути готовим до швидкої зміни обстановки та реагування на непередбачувані ситуації.
6.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: сформувати навички щодо основ топографії та орієнтування на місцевості.

План практичного заняття:

1. Основні способи орієнтування на місцевості без мапи.
2. Поняття та види орієнтирів. Вибір та використання орієнтирів.
3. Визначення свого місцезнаходження на місцевості.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню навичок орієнтування на місцевості, визначення свого місцезнаходження та прокладання маршруту.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, компас, мапи.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Основні способи орієнтування на місцевості без мапи.	25	Значення орієнтування на місцевості без мапи при виконанні службово-бойових завдань в умовах воєнного стану. Орієнтування на місцевості поліцейськими, які потрапили в екстремальну ситуацію під час виконання службово-бойових завдань. Знаходження напрямків на сторони горизонту і свого місцезнаходження відносно навколишніх місцевих предметів та форм рельєфу. Визначення сторін світу за горизонтом (за компасом; небесними світилами; небесними світилами і годинником; місцевими ознаками (рослинність, особливості рельєфу, штучні орієнтири)). Визначення азимута (напрямку руху). Вибір та визначення орієнтира.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Визначення відстані до місцевих предметів (цілей, орієнтирів). Орієнтування на місцевості за допомогою навігаційної апаратури. Орієнтування на місцевості за допомогою програмних комплексів.</p>
3.	<p>Поняття та види орієнтирів. Вибір та використання орієнтирів.</p>	25	<p>Поняття та класифікація орієнтирів та їхнє значення у військовій справі. Використання точкових орієнтирів для визначення свого місцезнаходження та цілі, визначення секторів вогню чи спостереження (телевежі, ретранслятори, вітряки, димарі підприємств, культові споруди, окремі дерева та будівлі, кургани, ями, перехрестя доріг). Використання лінійних орієнтирів для дотримання напрямку руху (лісосмуги, мости та естакади, річки та дороги). Площинні орієнтири та їхнє значення для загального орієнтування.</p>
4.	<p>Визначення свого місцезнаходження на місцевості.</p>	20	<p>Визначення свого місцезнаходження за пройденою відстанню від пройденого орієнтира. Визначення свого місцезнаходження методом пропорцій до наступного орієнтира. Визначення свого місцезнаходження під час орієнтування, за оцінкою місцевості. Визначення свого місцезнаходження за особливостями рельєфу. Орієнтування в складних умовах. Орієнтування в лісі. Види мап для орієнтування та їхні елементи. Орієнтація мапи.</p>
5.	<p>Підбиття підсумків заняття.</p>	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 12
ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО
ДЛЯ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ
ЗАВДАНЬ

Вибір місця для оборони, організація та використання укриттів. Військові укриття, їхні властивості та експлуатація. Призначення та порядок застосування шанцевого інструмента; призначення, характеристики, основні елементи та послідовність обладнання одиночного окопу; призначення, характеристики, основні елементи та послідовність улаштування польових житлових споруд.

Номер заняття: 1

Мета заняття: сформувати навички щодо інженерної підготовки поліцейського для виконання службово-бойових завдань та облаштування позицій.

План практичного заняття:

1. Призначення та завдання інженерного забезпечення бойових дій.
2. Призначення та класифікація фортифікаційних споруд.
3. Фортифікаційні споруди для ведення вогню.
4. Траншеї та ходи сполучення.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань та навичок щодо інженерного забезпечення бойових дій.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, шанцеві інструменти та спорядження.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Призначення та завдання інженерного забезпечення бойових дій.	20	Необхідно розглянути зі здобувачами такі питання: – мета інженерного забезпечення бойових дій; – основні завдання інженерного забезпечення бойових дій; – забезпечення мобільності. Забезпечення безперервних та безпечних маршрутів пересування (дороги, переправи, під'їзди), усунення інженерних перешкод, організація проходів для підрозділів і техніки; – забезпечення контрмобільності. Створення інженерних загороджень, мінних полів, перешкод та інших бар'єрів для затримки супротивника; – підвищення живучості підрозділу. Будівництво укриттів, фортифікаційних споруд, маскування об'єктів, організація захисту пунктів управління, складів та місць зосередження; – інженерна розвідка. Виявлення інженерних перешкод противника, перевірка шляхів, оцінка стану інфраструктури та місцевості для планування дій; – інженерне обладнання позицій і оборонних рубежів. Проектування та спорудження оборонних систем відповідно до тактичних вимог; принципи організації інженерного забезпечення підрозділів в умовах сучасного бою.
3.	Призначення та класифікація фортифікаційних споруд.	20	Кожний здобувач повинен знати: – класифікацію та призначення фортифікаційних споруд; – порядок створення фортифікаційних споруд залежно від призначення; – принципи організації фортифікаційних споруд; – про створення умов для тривалого утримання позицій навіть за інтенсивного

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>вогневого впливу;</p> <p>– про створення вигідних умов для ведення бою – забезпечення зручності спостереження, прицільної стрільби, прихованого пересування;</p>
			<p>– про організацію системи оборони – розмежування позицій, облаштування опорних пунктів, рубежів та укріплених районів;</p> <p>– про мінімізацію впливу ворожих засобів ураження на особовий склад і техніку;</p> <p>про створення умов для тривалої оборони – надання можливості військам вести бойові дії незалежно від кліматичних і погодних чинників.</p>
4.	Фортифікаційні споруди для ведення вогню.	15	<p>Необхідно розглянути зі здобувачами такі питання:</p> <p>– основні види фортифікаційних споруд для ведення вогню та їхнє призначення (одиначні та парні окопи (стрілецькі ячейки); окопи на відділення і взвод; вогневі споруди для кулеметів, гранатометів та мінометів; бліндажі та укриття з вогневими точками; довготривалі вогневі споруди);</p> <p>– способи зведення та маскуванню фортифікаційних споруд для ведення вогню;</p> <p>– вимоги до фортифікаційних споруд для ведення вогню.</p>
5.	Траншеї та ходи сполучення.	15	<p>Основні види та призначення в бойових умовах.</p> <p>Принципи проєктування та прокладання.</p> <p>Використання особливостей рельєфу.</p> <p>Забезпечення зв'язаності мереж, маскуванню і малопомітності.</p> <p>Влаштування елементів протиосколкової та протиштурмової захищеності.</p> <p>Забезпечення безпеки входів та виходів.</p> <p>Експлуатація та обслуговування.</p> <p>Моніторинг безпеки.</p> <p>Контроль маскуванню.</p> <p>Оновлення маршрутів.</p> <p>Забезпечення заходів безпеки, санітарних аспектів та евакуації.</p> <p>Пожежна безпека.</p> <p>Заходи безпеки під час розчищення, ремонту та при роботі з мінами,</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			вибухонебезпечними предметами.
6.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2.

Мета заняття: сформувати навички щодо інженерної підготовки поліцейського для виконання службово-бойових завдань та облаштування позицій.

План практичного заняття:

1. Фортифікаційні споруди закритого типу.
2. Споруди спостереження та управління вогнем.
3. Фортифікаційні споруди для захисту особового складу.
4. Особливості фортифікаційного обладнання блокпостів в умовах воєнного стану.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань щодо облаштування блокпостів.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, шанцеві інструменти та спорядження.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Фортифікаційні споруди закритого типу.	20	<p>Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – довготривалі фортифікаційні споруди для ведення вогню з кулемета зі стандартних залізобетонних плит; – порядок спорудження та вимоги; – фортифікаційні споруди наземного типу для ведення вогню; – швидкозведені мобільні фортифікаційні споруди закритого типу.
3.	Споруди спостереження та управління вогнем.	20	<p>Кожний здобувач повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок улаштування споруди відкритого типу для спостереження на командно-спостережному пункті командира взводу (роти); – принципи маскування та матеріали; – порядок зведення та вимоги.
4.	Фортифікаційні споруди для захисту особового складу.	15	<p>Необхідно розглянути зі здобувачами такі питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні види фортифікаційних споруд для захисту особового складу (щілини, бліндажі, сховища); – порядок зведення та матеріали; – облаштування відкритої та перекритої щілини; – порядок зведення бліндажу та його характеристики.
5.	Особливості фортифікаційного обладнання блокпостів в умовах воєнного стану.	15	<p>Основні види та призначення в бойових умовах. Матеріали та елементи. Буферна зона обмеження швидкості руху. Зона догляду автотранспорту, вантажів та окремих осіб. Перевірка документів; огляд автотранспорту та багажу. Зона поглибленого догляду автотранспорту. Вогневі позиції (пости) для груп вогневого прикриття. Скриті вогневі позиції (секрети) за межами блокпоста. Засоби зв'язку та документація. Місця прийому їжі та відпочинку для особового складу. Обладнання блокпоста для ведення кругової оборони та захисту від снайперського вогню противника. Встановлення перешкод для обмеження швидкості руху на блокпосту і виключення</p>

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>можливості його об'їзду. Організація освітлення на блокпосту. Вимоги, які висуваються до оборонних споруд на території блокпоста. Засоби обмеження швидкості руху транспорту на ділянці блокпоста.</p>
6.	Підбиття підсумків заняття.	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: сформувати навички щодо порядку інженерного обладнання та облаштування позицій, їх маскуванню та врахування вимог для вибору місця ведення вогню та спостереження.

План практичного заняття:

1. Поняття вогневої позиції в обороні.
2. Вимоги для вибору місця ведення вогню та спостереження.
3. Облаштування одиночного окопу для стрільби (лежачи, з коліна, стоячи).
4. Маскування одиночного окопу для стрільби.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань та навичок щодо інженерного забезпечення бойових дій.
2. Відпрацювати способи облаштування одиночного окопу для стрільби.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, шанцеві інструменти та спорядження.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Поняття вогневої позиції в обороні.	20	Необхідно розглянути зі здобувачами такі питання: – поняття та сутність вогневої позиції в обороні та її значення у військовій справі; – система вогню, маршрути переміщення; зв'язок із сусідніми підрозділами та командним пунктом; – спостереження та контроль доступу; – забезпечення живучості та безпеки особового складу; – вимоги до обладнання та вибору місця; – критерії вибору та методологія планування позицій; – інженерно-географічні критерії (аналіз рельєфу, ґрунтових умов та логістичних шляхів); – прилади спостереження, засоби зв'язку та комунікації; сектори вогню, мертві зони, взаємне прикриття та відповідність бойовому завданню.
3.	Споруди спостереження та управління вогнем.	20	Кожний здобувач повинен знати: – порядок улаштування споруди відкритого типу для спостереження на командно-спостережному пункті командира взводу (роти); – принципи маскуванню та матеріали; – порядок зведення та вимоги.
4.	Фортифікаційні споруди для захисту особового складу.	15	Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти: – основні види фортифікаційних споруд для захисту особового складу (щілини, бліндажі, сховища); – порядок зведення та матеріали; – облаштування відкритої та перекритої щілини; – порядок зведення бліндажу та його характеристики.
5.	Особливості фортифікаційного обладнання блокпостів в умовах воєнного стану.	15	Основні види та призначення в бойових умовах. Матеріали та елементи. Буферна зона обмеження швидкості руху.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<p>Зона догляду автотранспорту, вантажів та окремих осіб. Перевірка документів; огляд автотранспорту та багажу. Зона поглибленого догляду автотранспорту. Вогневі позиції (пости) для груп вогневого прикриття. Скриті вогневі позиції (секрети) за межами блокпоста. Засоби зв'язку та документація.</p>
			<p>Місця прийому їжі та відпочинку для особового складу. Обладнання блокпоста для ведення кругової оборони та захисту від снайперського вогню противника. Встановлення перешкод для обмеження швидкості руху на блокпосту і виключення можливості його об'їзду. Організація освітлення на блокпосту. Вимоги, що висуваються до оборонних споруд на території блокпоста. Засоби обмеження швидкості руху транспорту на ділянці блокпоста. Попереджувальні знаки та створення перешкод для забезпечення блокування вільного доступу.</p>
6.	Підбиття підсумків заняття.	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 13 АЛГОРИТМ MARCH

Ключові чинники впливу на надання допомоги на різній місцевості в бойовій та небойовій обстановці. Алгоритм проведення первинного огляду постраждалого. Безпечний доступ. Засоби індивідуального захисту при наданні невідкладної допомоги в зонах різного ступеня небезпеки.

Номер заняття: 1.

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність надання домедичної допомоги в бойових умовах\під час воєнного стану, ознайомити з алгоритмом MARCH(E) і вмістом індивідуальної тактичної аптечки, сформувати знання про порядок допомоги пораненому залежно від тактичної ситуації з урахуванням зонування «під вогнем», «в тактичних умовах» та під час евакуації пораненого, розвинути практичні навички тактичного переміщення з постраждалим в укриття, оцінки травм та їх усунення з дотриманням заходів особистої безпеки під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Поняття, принципи та цілі ТССС. Зони надання допомоги пораненому в бойових умовах: допомога під вогнем, у польових умовах, на етапі тактичної евакуації.
2. Алгоритм MARCH+PAWS. Вміст тактичної аптечки.
3. Алгоритм дій у зоні «під вогнем»: само- та взаємодопомога. Підхід до постраждалого, способи переміщення пораненого в укриття.
4. Алгоритм дій у зоні «тактичного надання допомоги»/в укритті. Огляд травм у тактичних умовах.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань та навичок щодо ТССС та MARCH.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, шоломи, радіостанції, тактична аптечка.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій поліцейського з пораненим у зонах «під вогнем» і «в тактичних умовах».	20	Назвати основні причини смертей унаслідок травм на полі бою, яких можна було уникнути, та заходи для збільшення ймовірності виживання. Описати фази надання допомоги у ТССС та пріоритети надання допомоги під час кожної з них, обов'язки немедичного особового складу під час надання допомоги в тактичних умовах. Роз'яснити принципи та цілі ТССС, ключові чинники впливу на надання допомоги за принципами ТССС. Визначити алгоритм MARCH(E). Продемонструвати вміст тактичної аптечки. Продемонструвати само- та взаємодопомогу пораненому в зоні «під вогнем», розвинути практичні навички тактичного переміщення з постраждалим в укриття. Продемонструвати відпрацювання порядку огляду травм за алгоритмом MARCH+PAWS у зоні укриття/в тактичних умовах.
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Провести короткий інструктаж. Поділити групу на тактичні команди по 2 особи і забезпечити чіткий розподіл ролей (рятувальник та поранений). Організувати практичне відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання. Контролювати правильність прийняття бойових виходів до пораненого залежно від зони небезпеки, дотримання алгоритму дій із огляду та оцінки травм. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2 «М» – контроль масивних кровотеч.

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність надання допомоги пораненому в бойових умовах за алгоритмом MARCH+PAWS з масивною кровотечею, особливості використання турнікетів різних виробників із урахуванням зон «під вогнем» і «в тактичних умовах» та дотримання заходів особистої безпеки.

План практичного заняття:

1. Поняття, види та ознаки кровотеч. Засоби зупинки масивних кровотеч (джгут-турнікет різних виробників).

2. Правила та прийоми застосування джгута-турнікета на верхніх та нижніх кінцівках, само- та взаємодопомога в різних бойових умовах (зонах), в місцях обмеженого простору та освітлення.

Завдання:

1. Відпрацювати прийоми застосування джгута-турнікета в різних ситуаціях службово-бойової діяльності.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: бронежилети, шоломи, навчальна зброя (макет зброї), тактична аптечка, симуляційне обладнання (манекени та макети травм).

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій поліцейського з пораненим у зонах «під вогнем» і «в тактичних умовах».	20	Визначити види кровотеч і пояснити ознаки масивних кровотеч та їхню загрозу для життя, продемонструвати засоби для зупинки загрозливої для життя кровотечі.
			Продемонструвати застосування турнікета на кінцівках у зоні «під вогнем» з урахуванням само- та взаємодопомоги, розвинути практичні навички тактичного переміщення з постраждалими в укриття.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Продемонструвати прийоми усунення масивних кровотеч з кінцівок пораненого в зоні укриття в польових умовах, зважаючи на потребу забезпечення периметра безпеки та потреби сортування численних поранених.
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Провести короткий інструктаж. Поділити групу на тактичні команди по 2 особи і забезпечити чіткий розподіл ролей (рятувальник та поранений). Організувати практичне відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання. Контролювати правильність прийняття бойових виходів до пораненого залежно від зони небезпеки, дотримання алгоритму дій із огляду та оцінки травм. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3 «М» – контроль масивних кровотеч.

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність надання допомоги пораненому в бойових умовах за алгоритмом MARCH+PAWS та особливості зупинки масивних вузлових кровотеч, використання тампонади ран «в тактичних умовах» із дотриманням заходів особистої безпеки, а також про оцінку їхньої ефективності, потреби повторного тампонування; сформувати навички зупинки вузлової кровотечі в паховій ділянці за допомогою імпровізованого пристрою для створення тиску (ПСТ).

План практичного заняття:

1. Поняття, види та ознаки кровотеч. Засоби зупинки вузлових масивних кровотеч (гемостатики, бинти, бандажі).
2. Правила та методи тампонування вузлових кровотеч, способи

фіксації місць тампонади (тиснуча пов'язка/компресійний бандаж).

Завдання:

1. Відпрацювати прийоми та методи зупинки вузлових масивних кровотеч.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: бронезилети, шоломи, навчальна зброя (макет зброї), тактична аптечка, симуляційне обладнання (манекени та макети травм).

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій поліцейського з пораненим «в тактичних умовах».	20	Продемонструвати: – механізм оцінки та зупинення масивної кровотечі у вузлових місцях (шия, пахви, пах); – маніпуляцію фіксації тампонади за допомогою тиснучої пов'язки/компресійного бандажу; – оцінки якості тампонування та фіксації тампонади з повторним тампонуванням при відновленні кровотечі; – зупинку вузлової кровотечі в паховій ділянці за допомогою тиснучого елемента та турнікета, вузлового турнікета SAM, імпровізованого пристрою для створення тиску тощо.
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Провести короткий інструктаж. Поділити групу на тактичні команди по 2 особи і забезпечити чіткий розподіл ролей (рятувальник та поранений). Організувати практичне відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання. Контролювати дотримання алгоритму дій з огляду на оцінки травм, правильність та
			якість тампонування рани. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4 «А» – забезпечення прохідності дихальних шляхів.

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про ознаки обструкції дихальних шляхів, відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою маневрів розгинання голови/виведення підборіддя або виведення нижньої щелепи («підборіддя в небо», прийом «Сафара»), надання постраждалому стабільного бокового положення, особливості введення назофарингеального повітроводу постраждалому під час допомоги в польових умовах, а також вентиляції легень за допомогою мішка типу Амбу з маскою під час допомоги в польових умовах.

План практичного заняття:

1. Ознаки обструкції дихальних шляхів. Правило «5 В».
2. Прийоми мануального відновлення прохідності дихальних шляхів.
3. Стабільне (безпечне) бокове положення пораненого.

Завдання:

1. Відпрацювати прийоми відновлення прохідності дихальних шляхів та забезпечення стабільного бокового положення пораненого.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: бронезилети, шоломи, навчальна зброя (макет зброї), тактична аптечка, симуляційне обладнання (манекен голови).

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій поліцейського з пораненим «в тактичних умовах».	20	Визначити ознаки обструкції дихальних шляхів та обмеження щодо мануальних операцій із шийним відділом хребта пораненого. Продемонструвати відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою маневрів розгинання голови/виведення підборіддя або виведення нижньої щелепи, надання пораненому стабільного бокового положення в польових умовах.
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Провести короткий інструктаж. Поділити групу на тактичні команди по 2 особи і забезпечити чіткий розподіл ролей (рятувальник та поранений). Організувати практичне відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання. Контролювати дотримання алгоритму дій з оцінки травм і правильність виконання маніпуляцій із відновлення прохідності дихальних шляхів. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 5 «А» – забезпечення прохідності дихальних шляхів.

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про ознаки обструкції дихальних шляхів та їх відновлення під час допомоги в польових умовах за допомогою введення

назофарингеального повітроводу, вентиляції легень за допомогою мішка типу Амбу з маскою тощо.

План практичного заняття:

1. Правила забезпечення та підтримання прохідності дихальних шляхів за допомогою назофарингеального повітроводу (умови та обмеження).
2. Особливості введення назофарингеального повітроводу.
3. Вентиляція легень за допомогою мішка типу Амбу з маскою.

Завдання:

1. Відпрацювати прийоми забезпечення прохідності дихальних шляхів.
2. Відпрацювати способи вентиляції легень.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: бронежилети, шоломи, навчальна зброя (макет зброї), тактична аптечка, симуляційне обладнання (манекен голови), мішок типу Амбу з маскою.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій поліцейського з пораненим «в тактичних умовах».	20	Визначити правила використання назофарингеального повітроводу. Продемонструвати введення назофарингеального повітроводу та здійснення вентиляції легень за допомогою мішка Амбу з маскою.
3.	Виконання завдань зі ситуаційним завданням.	40	Провести короткий інструктаж з безпечного використання симуляційного обладнання. Забезпечити виконання маніпуляцій кожним здобувачем на манекені голови і контролювати правильність введення назофарингеального повітроводу за допомогою лубриканту. Організувати відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання. За результатами виконання здійснити аналіз дій кожного учасника.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 6

Мета заняття: сформувати навички щодо тактики дій у разі виявлення порушення дихання у постраждалого та допомоги при різних видах пневмотораксу.

План практичного заняття:

1. Робота з відкритим пневмотораксом.
2. Ситуації тактичних умов «перестрілка» чи «вибух»: наявність сторонніх предметів у грудній клітині.
3. Закритий пневмоторакс. Ознаки, що на нього вказують, коли і як розпізнати ступінь важкості та яка саме легеня травмована.
4. Теорія голкової декомпресії грудної клітки в польових (бойових) умовах: правила та умови застосування.

Завдання:

1. Відпрацювати прийоми надання допомоги при відкритому пневмотораксі.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, оклюзійні наліпки, будь-який повітронепроникний матеріал, армований скотч, бронезилети, навчальні макети вогнепальної зброї, поясне спорядження.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто.
			Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Способи та тактика роботи з постраждалими різних категорій (військовослужбовці, працівники поліції, цивільне населення, діти) за наявності або відсутності на постраждалому бронезилета, спорядження з вогнепальною (холодною) зброєю, боєприпасами; за наявності або відсутності свідомості.	35	<p>Розпізнання травми грудної клітини (пневмотораксу) за диханням постраждалого. Робота з постраждалими, на яких є засоби індивідуального захисту, а також спорядження з вогнепальною (холодною) зброєю, боєприпасами. Звертати увагу на власну безпеку, умови роботи (можливість повторних небезпек від вибухів), свідомість та статус постраждалого (військовий, у свідомості, тяжка тактична ситуація, яка в будь-який момент матиме погіршення – засоби індивідуального захисту з постраждалого не знімати. У разі, якщо постраждалий в змозі вести вогонь, зброю не забирати). Правильність роззброювання постраждалого та зняття бронезилета.</p> <p>Огляд грудної клітини, особлива увага – складкам на шкірі. При виявленні відкритої травми грудної клітини закрити її рукою (яка в медичній рукавичці) та виконати подальшу герметизацію поранення оклюзійною наліпкою або, в разі відсутності останньої, повітронепроникним підручним матеріалом. Обов'язковим є подальший ретельний огляд (якщо є вхідний отвір, може бути вихідний). Герметизація всіх відкритих травм грудної клітини. Погіршення стану постраждалого та можливість видалити повітря, що скупчилось у грудній клітині, через наявний отвір від проникаючої рани. Цей метод не спрацював через утворення клапанного пневмотораксу (розгляд варіантів: наявність (відсутність) інших відкритих ран грудної клітини).</p> <p>Звернути увагу на:</p> <ul style="list-style-type: none"> – можливість відкритої травми грудної клітини через травмування довгим предметом черевної порожнини знизу догори з пробиттям діафрагми; – фіксацію сторонніх предметів (вражаючих

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			елементів), які знаходяться в грудній клітині, заборону їх виймати за винятком, якщо ці предмети заважатимуть виконувати серцево-легеневу реанімацію
3.	Робота с постраждалим із закритим пневмотораксом, теорія голкової декомпресії грудної клітини.	35	введення голки під кутом 90° до грудної клітини, фіксацію катетера.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 7

Мета заняття: сформувати навичку постійного контролю масивних кровотеч та виявлення «скритих» кровотеч. Виявлення травм тазу при візуальному огляді та тактильному огляді; сформувати навичку надання допомоги постраждалому при травмі тазу.

План практичного заняття:

1. Необхідність контролю «відпрацьованих, перекритих» масивних кровотеч.
2. Випадок, коли стан постраждалого погіршується «без видимих причин», огляд постраждалого на «скриті» кровотечі, абдомінальні (черевної порожнини) кровотечі.
3. Випадок, коли постраждалий має відкриту абдомінальну травму, алгоритми дій за різними сценаріями (у травмі є сторонній предмет, внутрішні органи черевної порожнини випали тощо).
4. Огляд тазу на травму, що може свідчити про травму тазу при візуальному огляді.
5. Виконання медичної навички вимірювання пульсу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вогнепальної зброї, поясне спорядження, перев'язувальний матеріал, бандажі або підручні засоби.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Переоцінка стану, погіршення стану постраждалого. Закрита, відкрита абдомінальна травма.	35	Алгоритм AVPU. Вторинний огляд (з голови до п'ят). Фіксація змін. При погіршенні стану постраждалого та наявності ознак геморагічного шоку, а також за відсутності масивних кровотеч та інших візуальних крововтрат звернути увагу на черевну порожнину (реакція на натискання «дошкоподібний живіт», наявність почервоніння або посиніння). Наголосити, що переоцінка стану постраждалого є безперервною, відбувається кожні 3–5 хвилин. Обов'язковою є перевірка раніше накладених турнікетів та пов'язок. Відкрита рана: вогнепальна, колота, різана, дотична. Зупинка кровотечі, накладання стерильної пов'язки, за наявності випадіння органів із черевної порожнини (евісцерації) у жодному разі не вправляти їх назад, накрити за можливості стерильним матеріалом (бинти, серветки), в разі відсутності – сухою, чистою тканиною.
3.	Травма тазу. Правильність фіксації тазу.	35	Коли має виникнути підозра на ушкодження тазу (ДТП, падіння, вибух, бійка). Обов'язковою є фіксація тазу у разі підозри на його травматизацію. Використання штатного фіксатора або підручних засобів. Звернути увагу, що обов'язковою умовою під час фіксації імпровізованими засобами є ширина фіксуючого елемента більш ніж 10 см для укріплення тазового кільця. Правильність розташування підручного засобу на кістках тазу. Правильність руху

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			постраждалого для просування фіксатора чи підручного засобу для фіксації тазу. Важливо пам'ятати про можливість вдавнення кісткових відламків, тому всі
			маніпуляції повинні здійснюватися максимально обережно. Без потреби не рухайте і не переміщайте постраждалого до приїзду медиків. У разі потреби транспортуйте на жорсткому щиті, обличчям догори (на спині).
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 8

Мета заняття: сформувати навички швидкого застосування термоковдри для запобігання гіпотермії, переміщення на тверді ноші в разі правила ВВВ (6В), переміщення на м'які ноші.

План практичного заняття:

1. Розуміння поняття «гіпотермія», стани, які її викликають.
2. Явні ознаки гіпотермії.
3. Дії щодо постраждалого для запобігання гіпотермії (термоковдра).
4. Використання твердих та м'яких нош.
5. Евакуація постраждалого, розгляд різних умов (загальний, правило 6В, в умовах приміщення, обмеженого простору, наприклад, в окопі).

Завдання:

1. Відпрацювати способи та прийоми швидкого застосування термоковдри для запобігання гіпотермії, переміщення на тверді ноші в разі правила ВВВ (6В), переміщення на м'які ноші.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вогнепальної зброї, поясне спорядження, термоковдри, м'які та тверді ноші.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Гіпотермія.	15	Ознаки. Поступове, невідкладне зігрівання тіла (за допомогою зовнішнього джерела енергії, оскільки організм постраждалого не здатний генерувати тепло). Які частини тіла втрачають тепло швидше. За яких травм та поранень відбувається швидка гіпотермія. Як швидко і правильно використати термоковдру для постраждалого, який без свідомості.
3.	Переміщення на м'які ноші.	25	Техніка переміщення постраждалого на м'які ноші, варіанти фіксації верхніх кінцівок постраждалого.
4.	Переміщення на тверді ноші в разі підозри на травму хребта.	30	Правило «6В». Перевірка на витікання ліквору з очей, носа, вух. Якщо постраждалий в свідомості – скарги на відсутність рухливості, біль. Фіксація шийного відділу хребта за допомогою рук. Використання шийного коміру Шанца, шини SAM, підручних засобів для фіксації шийного відділу. Техніка переміщення постраждалого на тверді ноші. Фіксація постраждалого на ношах.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 9

Мета заняття: сформувати навички швидкої роботи щодо надання допомоги та сортування постраждалих у разі масової травми.

План практичного заняття:

1. Розглянути поняття «шок». Види шоків: гіповолемічний, кардіогенний, перерозподільний (дистрибутивний) позасерцевий обструктивний та поєднаний (комбінований, до якого входить ендокринний шок), етіологія, перебіг.

2. Гіповолемічний шок: форми, ознаки та дії для запобігання виникненню або розвитку тяжких наслідків.

3. Особливості роботи при масовій травмі.

4. Сортування при масовій травмі.

5. Тактичне (цивільне) та медичне сортування.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, картка пораненого, термоковдри, м'які та тверді ноші, шийний комір, шини та підручні засоби для іммобілізації.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Види шоку.	15	Шок – це критичний стан, що призводить до летальних наслідків у разі відсутності допомоги постраждалому. Розрізняють: 1. Гіповолемічний шок (зменшення об'єму циркулюючої крові): – геморагічний шок (масивна кровотеча); – опіковий шок (велика поверхня опіків, понад 20 % площі поверхні шкіри); – холодовий шок; 2. Кардіогенний шок (порушення роботи серця): інфаркт міокарда, аритмія тощо; 3. Перерозподільний або дистрибутивний

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			шок: – анафілактичний шок (дуже сильна алергічна реакція);
			– септичний шок (токсико-інфекційний шок – у разі тяжких інфекційних хвороб, ускладнень після травм тощо); – гемотрансфузійний шок (під час вливання крові хибної групи або резусу). – нейрогенний шок (у разі високої травми шийного відділу хребта, ураження спинного мозку на рівні верхніх шийних хребців); 4. Позасерцевий обструктивний шок (стиснення серця кров'ю ззовні або стиснення крупних судин (вен), або напружений пневмоторакс, тромбоемболія легеневої артерії тощо); 5. Змішаний шок (комбінований).
3.	Види сортування.	20	Первинне (або вступне) сортування для визначення стану життєвих показників постраждалих, згідно із сортувальною системою, з проведенням поділу (категоризації) постраждалих залежно від їхньої потреби у лікувальних та евакуаційних заходах. Вторинне сортування – проводиться медиками в безпечній зоні та/або в зоні евакуації, та/або в лікувальному закладі. Етапність допомоги постраждалим: поділяють на категорії для визначення черговості надання допомоги. Мінімальна – «легкі» поранені, можуть ходити, виконують накази. Позначаються зеленим кольором. Невідкладна – «термінові» поранені, які вимагають екстреної допомоги: зупинка критичних кровотеч, відновлення прохідності дихальних шляхів. Позначаються червоним кольором. Відкладена – поранені, чий загальний стан дозволяє відтермінувати лікування без надмірної загрози для життя. Позначаються жовтим кольором. Очікувальна – поранені, які не мають ознак життя (відсутнє дихання після відкриття дихальних шляхів), та/або мають поранення, несумісні з життям, чи такі, від яких вони, ймовірно, помруть, незважаючи на надану допомогу (проникаючі поранення голови з

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			комою, відкрита травма тазу з неконтрольованою кровотечею, важкі опіки більшості поверхні шкіри, ушкодження
			верхньої частини спинного мозку). Позначаються чорним кольором або не позначаються взагалі. Визначення черговості під час евакуації. Три евакуаційні категорії для поранених: «А» – екстрена (повинні бути евакуйовані протягом 2 годин); «В» – пріоритетна (повинні бути евакуйовані протягом 4–6 годин); «С» – звичайна (можуть бути евакуйовані до 24 годин).
4.	Алгоритм сортування.	35	Розглянути основні правила, котрих варто дотримуватися під час роботи з масовою травмою: Першочергово необхідно зупинити критичні кровотечі, забезпечити прохідність дихальних шляхів, оцінити стан одного пораненого та перейти до наступного. Не заглиблюватись у надання допомоги лише одному постраждалому – можуть загинути кілька людей. Рухатися швидко. Первинне сортування і загальна оцінка стану здійснюється відповідно до стану свідомості, наявності/відсутності кровотечі та ефективності дихання. Оптимальний час роботи з одним постраждалим – 30 секунд. Не повертатися і не починати огляд, поки не проведене сортування усіх постраждалих. Найдосвідченіший повинен керувати роботою на місці події незалежно від звання і спеціальності.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 14
**РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦІЇ НА НЕПРАВОМІРНІ ДІЇ,
ПОВ'ЯЗАНІ З ДЖЕРЕЛАМИ ІОНІЗУЮЧОГО
ВИПРОМІНЮВАННЯ, ПІД ЧАС ЇХ ВИКОРИСТАННЯ,
ЗБЕРІГАННЯ АБО ТРАНСПОРТУВАННЯ**

Радіаційна небезпека для сил реагування. Досьє об'єкта та об'єктовий план реагування. Тактика реагування поліцейськими на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування.

Мета заняття: сформувати навички щодо реагування поліції на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування, та забезпечення особистої безпеки.

План практичного заняття:

1. Поняття та види джерел іонізуючого випромінювання.
2. Нормативно-правове регулювання поведінки з джерелами іонізуючого випромінювання, радіоактивними та ядерними матеріалами.
3. Дії поліцейських у разі виявлення підозрюваного об'єкта або надходження повідомлення про неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування.
4. Заходи особистої безпеки поліцейських під час реагування на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування.

Завдання:

1. Сприяти вдосконаленню знань щодо джерел іонізуючого випромінювання.
2. Відпрацювати алгоритм дій у разі виявлення підозрюваного об'єкта або надходження повідомлення про неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Поняття та види джерел іонізуючого випромінювання.	20	Необхідно розглянути зі здобувачами такі аспекти: – поняття та види джерел іонізуючого випромінювання, їх класифікація; – ознаки джерел іонізуючого випромінювання; – засоби індивідуального захисту.
3.	Нормативно-правове регулювання поведінки з джерелами іонізуючого випромінювання, радіоактивними та ядерними матеріалами.	20	Кожний здобувач повинен знати: – порядок реагування поліцейських на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування; – основні положення національного законодавства, що регламентує діяльність, пов'язану з використанням, зберіганням або транспортуванням джерел іонізуючого випромінювання, радіоактивних та ядерних матеріалів; – основні положення наказу МВС України № 754 від 06.09.2017 «Про затвердження Інструкції про порядок дій органів (підрозділів) поліції в разі виявлення радіоактивних, хімічних та ядерних матеріалів або отримання інформації про порушення правил чи незаконне поведіння з ними».
4.	Дії поліцейських у разі виявлення підозрюваного об'єкта або надходження повідомлення про неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування.	15	Необхідно розглянути зі здобувачами такі питання: – заходи щодо забезпечення індивідуальної та публічної безпеки при виявленні підозрюваного об'єкта або отриманні інформації про неправомірні дії з джерелами іонізуючого випромінювання під час їх використання, зберігання або транспортування;

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			<ul style="list-style-type: none"> – порядок евакуації людей із зони можливого ураження; – організація огороження зони можливого ураження та недопущення сторонніх осіб; – дотримання правил і норм фізичного захисту та стандартів безпечного поводження з джерелами іонізуючого випромінювання, радіоактивними та ядерними матеріалами.
5.	<p>Заходи особистої безпеки поліцейських під час реагування на неправомірні дії, пов'язані з джерелами іонізуючого випромінювання, під час їх використання, зберігання або транспортування.</p>	15	<p>Кожний здобувач повинен знати такі аспекти теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стратегії захисту при роботі з джерелами іонізуючого випромінювання; – заходи щодо зменшення негативного впливу джерел іонізуючого випромінювання на організм (мінімізація часу, зменшення дози, збільшення відстані); – використання екранів та перешкод для зменшення впливу; – використання індивідуальних засобів захисту; – планування завдання завчасно на відстані; – використання командного підходу; – проведення санітарної обробки після завершення робіт.
6.	Підбиття підсумків заняття.	5	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 15

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ПРОЦЕДУРУ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

Нормативно-правові документи, що регламентують порядок проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів (далі – ВНП). Порядок дій під час отримання повідомлення про виявлення підозрілого предмета. Порядок проведення нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених ВНП. Загальні відомості про підричники.

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з ВНП, а також сформувати практичні уміння та навички щодо дотримання алгоритму реагування на заяви та повідомлення про виявлення предмета, який може бути вибухонебезпечним, здійснення процедури ідентифікації виявленого предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Загальні положення процедури ідентифікації вибухонебезпечних предметів.
2. Нормативно-правові документи, що регламентують порядок проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів.
3. Порядок дій під час отримання повідомлення про виявлення підозрілого предмета.
4. Порядок проведення нетехнічного обстеження територій, імовірно забруднених вибухонебезпечними предметами.
5. Порядок складання звітної документації за результатами проведення ідентифікації.

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо процедури ідентифікації ВНП.

Час: 80 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Загальні відомості про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	35	Поняття вибуху. Поняття вибухонебезпечних предметів. Поняття боєприпасів. Категоризація боєприпасів. Основні ключові ознаки ідентифікації вибухонебезпечних предметів за маркуванням виробника. Маркування виробника – клеймування. Маркування виробника – штампування. Маркування виробника – відмінне фарбування. Маркування виробника – символи.
3.	Порядок дій під час отримання повідомлення про виявлення підозрілого предмета.	20	Оцінка загрози. Ознаки наявності вибухонебезпечних предметів на місцевості. Техніки опитування. Застосування методу «5С» при виявленні вибухонебезпечних предметів.
4.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 16
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ТАКТИКО-ТЕХНІЧНІ
ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ
ПРЕДМЕТІВ

Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики ручних гранат. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики наземних мін. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики авіаційних бомб. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики артилерійських снарядів та мінометних мін. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики некерованих ракет. Види боєприпасів до РСЗВ. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики гвинтівкових та вистрілюваних гранат. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики керованих ракет. Класифікація, загальні відомості та тактико-технічні характеристики касетних елементів. Загальні відомості, класифікація та основні елементи саморобних вибухових пристроїв.

Номер заняття: 1, 2

Мета заняття: сформувані знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувані практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Класифікація ручних гранат.
2. Загальні відомості про ручні гранати.
3. Тактико-технічні характеристики ручних гранат.
4. Заходи безпеки при поводженні з гранатами.
5. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (ручна граната).

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації ручних гранат.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики гранат.	45	Типи гранат. Конструктивні ознаки гранат. Тактико-технічні характеристики гранат. Основна група та підгрупа гранат.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – гранат.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянин П. за адресою м. Дніпро вул. Вузька, 12 виявив у куцах предмет, схожий на вибухонебезпечний. Біля

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			вибухонебезпечного предмета
			розташовані будівлі, там зібралося багато людей. Також у 150 м від знахідки розташований імпровізований дитячий майданчик, а по вулиці проходить газова труба та лінії електропередач.
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти у процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – гранат.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3, 4

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Класифікація інженерних боєприпасів (наземних мін).
2. Загальні відомості та тактико-технічні характеристики протипіхотних мін.
3. Загальні відомості та тактико-технічні характеристики

протитанкових мін.

4. Заходи безпеки при поводженні з наземними мінами.
5. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (наземна міна).

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації наземних мін.

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики наземних мін.	45	Поняття «наземна міна». Види наземних мін. Основні тактико-технічні характеристики наземних мін. Поняття «міна-пастка». Ідентифікаційні ознаки мін-пасток. Основні частини міни-пастки. Основна група та підгрупа наземних мін.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета. Порядок дій на мінному полі.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – наземних мін.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття та вказати на помилки, обговорити їх.

Тема 16

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу.
			Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянин П. за адресою м. Нікополь, вул. Крайня, 24 виявив у полі предмет, схожий на вибухонебезпечний. Оскільки предмет було знайдено у полі, яке підготовлялося до посіву, в цьому місці знаходилося багато людей і сільськогосподарської техніки, зокрема вантажні автомобілі з мінеральними добривами та автоцистерна з дизельним паливом.
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти у процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – наземних мін.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 5, 6

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації

виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Класифікація авіаційних бомб та вибухників до них.
2. Основні частини авіаційної бомби.
3. Заходи безпеки при поводженні з авіаційними бомбами.
4. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (авіаційна бомба).

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації авіаційних бомб.

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики авіаційних бомб.	45	Поняття «авіаційна бомба». Основні частини авіаційних бомб. Види авіаційних бомб. Основні тактико-технічні характеристики авіаційних бомб. Ідентифікаційні ознаки авіаційних бомб. Основна група та підгрупа авіаційних бомб.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів –	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації

Тема 16

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	авіаційних бомб.		вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу. Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянка Л. на своїй дачній ділянці за адресою м. Дніпро, вул. Дачна, 24 виявила великий предмет, схожий на газовий балон, зі звуженням на одному кінці, до якого приєднані крила. Предмет частково занурений у землю. Поруч із будинком заявниці постійно проживають сусіди, а на околиці кооперативу знаходиться підприємство, яке орендує ставок і займається розведенням риби.
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – авіаційних бомб.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 7, 8

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Загальні відомості про артилерійські снаряди.
2. Загальні відомості про мінометні міни.
3. Заходи безпеки при поводженні з артилерійськими снарядами та мінометними мінами.
4. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (артилерійський снаряд).

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації артилерійських снарядів.

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики артилерійських снарядів.	45	Поняття «артилерійський снаряд». Основні частини артилерійських снарядів. Види артилерійських снарядів. Основні тактико-технічні характеристики артилерійських снарядів.

Тема 16

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Ідентифікаційні ознаки артилерійських снарядів.
			Основна група та підгрупа артилерійських снарядів.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – артилерійських снарядів.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу. Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянин Ф. на підвір'ї свого сусіда побачив вибухонебезпечний перемет (артилерійський снаряд), який знаходився у ящику, де ще був якийсь металобрухт, та детально роздивитися не мав можливості.
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – артилерійських снарядів.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 9, 10

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття

1. Загальні відомості про некеровані ракети.
2. Види боєприпасів до РСЗВ.
3. Заходи безпеки при поводженні з ракетами, які вистріляні з РСВЗ.
4. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (некерована ракета)
5. Загальні відомості про керовані ракети.
6. Класифікація та ідентифікація керованих ракет.
7. Заходи безпеки при поводженні з керованими ракетами.
8. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (керована ракета).

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації некерованих та керованих ракет.

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики керованих та некерованих ракет.	45	Поняття «некерована ракета». Поняття «керована ракета». Основні частини керованих та некерованих ракет. Види керованих та некерованих ракет. Основні тактико-технічні характеристики керованих та некерованих ракет. Ідентифікаційні ознаки керованих та некерованих ракет. Основна група та підгрупа керованих та некерованих ракет.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – керованих та некерованих ракет.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу. Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянин П. у полі під час роботи на тракторі знайшов циліндричний предмет, яких стирчав із землі. Через поле проходить високовольтна електрична магістраль.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – керованих та некерованих ракет.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 11, 12

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Загальні відомості про суббоеприпаси.
2. Класифікація та ідентифікація суббоеприпасів.
3. Заходи безпеки при поводженні зі суббоеприпасами.
4. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета – суббоеприпасу.

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації суббоеприпасів.

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики суббоеприпасів.	45	Поняття «суббоеприпас». Види суббоеприпасів. Основні тактико-технічні характеристики суббоеприпасів. Ідентифікаційні ознаки суббоеприпасів. Основна група та підгрупа суббоеприпасів.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – суббоеприпасів.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу. Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянин П. у полі під час роботи на тракторі знайшов великий циліндричний предмет із крилами на кінці. Зазначений

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			предмет частково ввіткнувся в землю. Біля нього розсіпом знаходяться маленькі продовгуваті сріблясті предмети.
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – суббоєприпасів.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 13, 14

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Загальні відомості про гвинтівкові та відстрілювані гранати.
2. Класифікація та ідентифікація гвинтівкових та відстрілюваних гранат.
3. Заходи безпеки при поводженні з гвинтівковими та відстрілюваними гранатами.
4. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета (відстрілювані гранати).

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики гвинтівкових та вистрілюваних гранат.	45	Поняття гвинтівкових гранат. Поняття вистрілюваних гранат. Види гвинтівкових та вистрілюваних гранат. Основні тактико-технічні характеристики гвинтівкових та вистрілюваних гранат. Ідентифікаційні ознаки гвинтівкових та вистрілюваних гранат. Основна група та підгрупа гвинтівкових та вистрілюваних гранат.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – гвинтівкових та вистрілюваних гранат.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу. Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянин П. у полі під час роботи на тракторі знайшов предмет, схожий на мінометний постріл. Як пояснив заявник, він розуміється на вибухонебезпечних предметах, оскільки служив в армії і має певний досвід. Зі слів заявника, виявлений предмет не є мінометною міною, а лише досить схожий на неї.
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – гвинтівкових та вистрілюваних гранат.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 15, 16

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Загальні відомості та основні елементи саморобних вибухових пристроїв.
2. Ідентифікація саморобних вибухових пристроїв.
3. Заходи безпеки при поводженні з саморобними вибуховими пристроями.
4. Ідентифікація вибухонебезпечного предмета – саморобного вибухового пристрою (СВП).

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо ідентифікації СВП.

Час: 160 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
Заняття 1			
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто.
			Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики саморобних вибухових пристроїв.	45	Поняття саморобних вибухових пристроїв. Основні тактико-технічні характеристики саморобних вибухових пристроїв. Ідентифікаційні ознаки саморобних вибухових пристроїв. Відмінність саморобних вибухових пристроїв від мін-пасток.
3.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
4.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів – саморобних вибухових пристроїв.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
5.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.
Заняття 2			
6.	Організаційна частина.	5	Організаційні питання, перевірка особового складу групи на занятті, заповнення журналу. Оголошення навчальних питань, що їх буде розглянуто на практичному занятті.
7.	Виконання ситуаційного завдання.	45	Громадянка Л. під час ранкової прогулянки з собакою у сміттевому баку виявила циліндричний предмет, що був обмотаний незрозумілими дротами. Також до дротів приєднана батарейка «Крона».
8.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
9.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів.	20	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.
10.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 17

Мета заняття: сформувати знання про процедуру ідентифікації вибухонебезпечних предметів, класифікацію та тактико-технічні характеристики окремих вибухонебезпечних предметів, заходи безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами, а також сформувати практичні уміння та навички щодо здійснення процедури ідентифікації виявленого вибухонебезпечного предмета та дотримання заходів особистої безпеки та безпеки оточуючих.

План практичного заняття:

1. Порядок проведення ідентифікації ВВП.
2. Загальні вимоги проведення ідентифікації ВВП.
3. Заходи безпеки при проведенні ідентифікації ВВП.

Час: 80 хвилин.

Місце: спеціалізована аудиторія ідентифікації вибухонебезпечних предметів, тактичне містечко, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, навчальні макети вибухонебезпечних предметів.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів.	10	Заходи особистої безпеки під час ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Забезпечення безпеки цивільного населення при виявленні вибухонебезпечного предмета.
3.	Ідентифікація вибухонебезпечних предметів.	15	Засвоєння питань практичного заняття передбачає проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів. Здобувачам необхідно визначити категорію, основну групу, підгрупу та фактори ураження вибухонебезпечних предметів.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
4.	Виконання ситуаційного завдання.	40	Після нічного обстрілу Роботинської громади люди почали в себе на городах виявляти підозрілі предмети, схожі на ВВП.
5.	Проведення дебрифінгу за результатами виконаного ситуаційного завдання.	5	Узагальнити результати виконаного ситуаційного завдання, вказати на допущені помилки, обговорити їх, виокремити позитивні моменти в процесі виконання ситуаційного завдання.
6.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 17

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ БПЛА ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Основи управління БПЛА. Програмне забезпечення. Обробка даних, отриманих за допомогою БПЛА. Типи БПЛА. Сфери застосування БПЛА силами безпеки та оборони. Можливості використання БПЛА підрозділами Національної поліції України на деокупованих територіях та під час виконання службово-бойових завдань.

Номер заняття: 1

Мета заняття: ознайомити здобувачів із тактико-технічними характеристиками безпілотних літальних апаратів вертолітного типу.

План практичного заняття:

1. Класифікація та тактико-технічні характеристики безпілотних літальних апаратів гелікоптерного типу.
2. Основні характеристики найбільш використовуваних БПЛА – DJI Mavic 3E та DJI Mavic 3T.

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо БПЛА гелікоптерного типу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БПЛА.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Класифікація та тактико-технічні характеристики безпілотних	25	Розглянути класифікацію та особливості БПЛА вертолітного типу.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
	літальних апаратів вертолітного типу.		Мати при собі зразки БпЛА вертолітного типу.
3.	Основні характеристики найбільш використовуваних БпЛА.	45	Розглянути тактико-технічні характеристики найбільш використовуваних БпЛА. Звернути увагу на основні концепції побудови БпЛА, а також зазначити здобувачам, що у зв'язку з розвитком технологій технічні характеристики постійно змінюються.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: розглянути загальні відомості про авіаційну метеорологію.

План практичного заняття:

1. Загальні відомості про авіаційну метеорологію.
2. Підготовка до польоту.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички щодо підготовки БпЛА до польоту.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БпЛА.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Загальні відомості про авіаційну метеорологію.	35	Розглянути загальні відомості про авіаційну метеорологію. Розкрити визначення термінів, які використовуються у метеорологічному обслуговуванні цивільної авіації. Звернути увагу на основні аспекти метеорологічного забезпечення польотів.
3.	Підготовка до польоту.	35	Розглянути інструкцію, де зазначений алгоритм дій пілота з підготовки до польоту БпЛА вертолітного типу. Мати при собі зразки БпЛА вертолітного типу. Звернути увагу на те, що алгоритми підготовки до польотів для кожної моделі БпЛА будуть різними.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: засвоїти техніку злету та набору висоти. Розібрати та відпрацювати техніку виконання польотного завдання (паралельне переміщення, переміщення по квадрату, боковий рух, переміщення по внутрішньому колу, переміщення по зовнішньому колу).

План практичного заняття:

1. Зліт та набір висоти.
2. Виконання польотного завдання (паралельне переміщення, переміщення по квадрату, боковий рух, переміщення по внутрішньому колу, переміщення по зовнішньому колу).

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички керування БпЛА.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БпЛА.

№	Зміст	Час	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Зліт та набір висоти.	25	Розглянути інструкцію, де зазначений алгоритм дій пілота при зльоті та наборі висоти. Напрацювати навички керування БпЛА за допомогою симуляторів. Звернути увагу на особливості керування БпЛА різних моделей. Мати при собі зразки БпЛА вертолітного типу.
3.	Виконання польотного завдання (паралельне переміщення, переміщення по квадрату, боковий рух, переміщення по внутрішньому колу, переміщення по зовнішньому колу).	45	Заняття проводиться на полігоні практично. Необхідно підготувати БпЛА до польотів, вивчити метеорологічну підготовку, зарядити батареї. Звернути увагу на дію засобів РЕБ під час сигналу «Повітряна тривога».
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4

Мета заняття: відпрацювати навички пілотування БпЛА під час польоту за маршрутом.

План практичного заняття:

1. Виконання польоту за маршрутом.
2. Повернення БпЛА та посадка.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички керування БпЛА та виконання польоту за маршрутом.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БпЛА.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Виконання польоту за маршрутом.	40	Розглянути алгоритми керування БпЛА під час польоту за маршрутом. Напрацювати навички керування БпЛА за допомогою симуляторів та практично – на полігоні. Звернути увагу на особливості керування БпЛА різних моделей.
3.	Повернення БпЛА та посадка.	30	Розглянути алгоритми керування БпЛА під час посадки. Напрацювати навички керування БпЛА за допомогою симуляторів та практично – на полігоні. Звернути увагу на особливості керування БпЛА різних моделей.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 5

Мета заняття: відпрацювати навички пілотування БПЛА під час посадки по глісаді.

План практичного заняття:

1. Зліт та посадка по глісаді.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички керування БПЛА.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БПЛА.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Виконання польоту за маршрутом.	70	Розглянути алгоритми керування БПЛА під час посадки по глісаді. Напрацювати навички керування БПЛА за допомогою симуляторів та/або практично – на полігоні. Звернути увагу на особливості керування БПЛА різних моделей.
3	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 6

Мета заняття: вивчити особливості та тактику огляду місця події з використанням безпілотних авіаційних систем; сформувані навички налаштування трансляції відеозображення з безпілотних повітряних суден.

План практичного заняття:

1. Особливості та тактика огляду місця події з використанням безпілотних авіаційних систем.
2. Налаштування трансляції відеозображення з безпілотних повітряних суден.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та тактику огляду місця події з використанням БПЛА.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БПЛА.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Особливості та тактика огляду місця події з використанням безпілотних авіаційних систем.	45	Розглянути алгоритм дій працівників Національної поліції України при проведенні огляду місця події з використанням безпілотних літальних апаратів. Звернути увагу на статті Кримінального процесуального кодексу України, які регламентують дії щодо застосування БПЛА при проведенні огляду місця події.
3.	Налаштування трансляції відеозображення з безпілотних повітряних суден.	25	Розглянути інструкцію з використання БПЛА, де передбачений алгоритм дій при запуску та налаштуванні зв'язку і відеозображення з конкретного безпілотного повітряного судна. Звернути увагу на алгоритм дій у випадку, коли відеозображення зникло.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			Напрацювати навички практичного налаштування відеозображення кожним здобувачем.
4.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 7

Мета заняття: розглянути тактику дій із використання безпілотних авіаційних систем під час проведення масових заходів та забезпечення публічної безпеки і порядку.

План практичного заняття:

1. Тактика використання безпілотних авіаційних систем під час проведення масових заходів та забезпечення публічної безпеки і порядку.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та тактику використання БпЛА під час проведення масових заходів та забезпеченні публічної безпеки та порядку.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БпЛА.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Тактика використання безпілотних авіаційних систем під час проведення масових заходів та забезпечення публічної безпеки і порядку.	70	Розглянути алгоритм дій із використання безпілотних авіаційних систем під час проведення масових заходів та забезпечення публічної безпеки і порядку. Звернути увагу на навички та способи пілотування БпЛА в умовах, що склалися під час проведення масових заходів.
3.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 8

Мета заняття: Розглянути особливості використання тепловізорів та інших сенсорів для візуального спостереження у складних умовах (ніч, перешкоди), а також для пошуку людей у важкодоступних місцях, зниклих людей, трупів.

План практичного заняття:

1. Особливості використання тепловізорів та інших сенсорів для візуального спостереження у складних умовах (ніч, перешкоди), а також для пошуку людей у важкодоступних місцях, зниклих людей, трупів.

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань та навичок щодо можливостей використання тепловізорів та інших сенсорів для візуального спостереження або проведення пошукових заходів.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, БпЛА.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Особливості використання тепловізорів та інших сенсорів для візуального спостереження у складних умовах (ніч, перешкоди), а також для пошуку людей у важкодоступних місцях, зниклих людей, трупів.	70	Розглянути особливості використання тепловізорів та інших сенсорів для візуального спостереження у складних умовах (ніч, перешкоди), а також для пошуку людей у важкодоступних місцях. Напрацювати навички практичного використання тепловізорів та інших сенсорів для візуального спостереження на полігоні під час проведення польотів БПЛА у різних погодних умовах.
			Звернути увагу на особливості пілотування БПЛА у різних погодних умовах.
3.	Підбиття підсумків заняття.	5	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 18 ПОЛІЦЕЙСЬКІ ОПЕРАЦІЇ. МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види поліцейських операцій. Порядок проведення поліцейської операції. Забезпечення особистої безпеки поліцейських під час участі у поліцейських операціях.

Прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

Номер заняття: 1

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність поліцейських операцій, їх класифікацію та нормативно визначений порядок організації і проведення, навчити здобувачів правильно обирати вид поліцейської операції залежно від оперативної обстановки, завдань та рівня загрози, розвинути практичні навички прийняття управлінських рішень, взаємодії між підрозділами, дотримання заходів особистої безпеки та законності під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Види та порядок проведення поліцейських операцій.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Види та порядок проведення поліцейських операцій.	60	Розкрити поняття поліцейських операцій, їхнє місце та роль у системі службової діяльності Національної поліції України. Ознайомити здобувачів зі класифікацією поліцейських операцій відповідно до їхнього призначення, масштабу, тривалості та рівня залучених сил і засобів. Висвітлити нормативно визначений порядок підготовки та проведення поліцейських операцій, зокрема етапи планування, організацію управління, взаємодії підрозділів, забезпечення безпеки особового складу та цивільного населення. Акцентувати увагу на дотриманні вимог законодавства, відомчих нормативно-правових актів МВС України, принципах законності, єдиноначальності та персональної відповідальності керівника операції. Закріпити навчальний матеріал шляхом розбору типових службових ситуацій, моделювання ситуаційних завдань.
3.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність поліцейських операцій, їх класифікацію та нормативно визначений порядок організації і проведення, навчити здобувачів правильно обирати вид поліцейської операції залежно від оперативної обстановки, завдань та рівня загрози, розвинути практичні навички прийняття управлінських рішень, взаємодії між підрозділами, дотримання заходів особистої безпеки та законності під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Завдання та тактика дій груп оперативного шикування під час проведення поліцейських операцій.
2. Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій груп оперативного шикування під час проведення поліцейських операцій.	20	Довести призначення, склад та завдання груп оперативного шикування відповідно до відомчих нормативно-правових актів МВС України. Роз'яснити порядок дій особового складу під час формування та застосування оперативних шикувань, алгоритм управління підрозділом, сигнали взаємодії та команди керівника операції. Організувати відпрацювання практичних дій шляхом моделювання типових та ускладнених ситуацій, наближених до реальних умов несення служби, з урахуванням можливих загроз громадській безпеці та особистій безпеці поліцейських. Звернути особливу увагу на узгодженість дій між групами, дотримання законності застосування заходів поліцейського примусу, використання спеціальних засобів та тактичну доцільність прийнятих рішень.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	<p>Організувати відпрацювання дій здобувачів відповідно до умов ситуаційного завдання, наближених до реальних умов службової діяльності під час проведення поліцейських операцій. Забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками, визначити завдання кожної групи оперативного шиккування та порядок їхньої взаємодії.</p> <p>Контролювати правильність прийняття управлінських рішень, дотримання встановлених алгоритмів дій, законність застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу. Звернути увагу на дотримання заходів особистої безпеки, службової дисципліни, використання засобів індивідуального захисту, а також на своєчасне реагування на зміну оперативної обстановки. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника та підрозділу в цілому.</p>
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	<p>Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх.</p> <p>Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.</p>

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність поліцейських операцій, їх класифікацію та нормативно визначений порядок організації і проведення, навчити здобувачів правильно обирати вид поліцейської операції залежно від оперативної обстановки, завдань та рівня загрози, розвинути практичні навички прийняття управлінських рішень, взаємодії між підрозділами, дотримання заходів особистої безпеки та законності під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Завдання та тактика дій груп оперативного шикування під час проведення поліцейських операцій.
2. Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій груп оперативного шикування під час проведення поліцейських операцій.	20	Довести призначення, склад та завдання груп оперативного шикування відповідно до відомчих нормативно-правових актів МВС України. Роз'яснити порядок дій особового складу під час формування та застосування оперативних шикувань, алгоритм управління підрозділом, сигнали взаємодії та команди керівника операції. Організувати відпрацювання практичних дій шляхом моделювання типових та ускладнених ситуацій, наближених до реальних умов несення служби, з урахуванням можливих загроз громадській безпеці та особистій безпеці поліцейських. Звернути особливу увагу на узгодженість дій між групами, дотримання законності застосування заходів поліцейського примусу, використання спеціальних засобів та тактичну доцільність прийнятих рішень.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Організувати відпрацювання дій здобувачів відповідно до умов ситуаційного завдання, наближених до реальних умов службової діяльності під час проведення поліцейських операцій. Забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками, визначити завдання кожної групи оперативного шиккування та порядок їхньої взаємодії. Контролювати правильність прийняття управлінських рішень, дотримання встановлених алгоритмів дій, законності застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу. Звернути увагу на дотримання заходів особистої безпеки, службової дисципліни, використання засобів індивідуального захисту, а також на своєчасне реагування на зміну оперативної обстановки. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника та підрозділу в цілому.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність поліцейських операцій, їх класифікацію та нормативно визначений порядок організації і проведення, навчити здобувачів правильно обирати вид поліцейської операції залежно від оперативної обстановки, завдань та рівня загрози, розвинути практичні навички прийняття управлінських рішень, взаємодії між підрозділами, дотримання заходів особистої безпеки та законності під час виконання службово-бойових завдань.

План практичного заняття:

1. Завдання та тактика дій груп оперативного шикування під час проведення поліцейських операцій.
2. Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.

Завдання:

1. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
2. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Завдання та тактика дій груп оперативного шикування під час проведення поліцейських операцій.	20	Довести призначення, склад та завдання груп оперативного шикування відповідно до відомчих нормативно-правових актів МВС України. Роз'яснити порядок дій особового складу під час формування та застосування оперативних шикувань, алгоритм управління підрозділом, сигнали взаємодії та команди керівника операції. Організувати відпрацювання практичних дій шляхом моделювання типових та ускладнених ситуацій, наближених до реальних умов несення служби, з урахуванням можливих загроз громадській безпеці та особистій безпеці поліцейських. Звернути особливу увагу на узгодженість дій між групами, дотримання законності застосування заходів поліцейського примусу, використання спеціальних засобів та тактичну доцільність прийнятих рішень.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
3.	Виконання завдань згідно зі ситуаційним завданням.	40	Організувати відпрацювання дій здобувачів відповідно до умов ситуаційного завдання, наближених до реальних умов службової діяльності під час проведення поліцейських операцій. Забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками, визначити завдання кожної групи оперативного шикування та порядок їхньої взаємодії. Контролювати правильність прийняття управлінських рішень, дотримання встановлених алгоритмів дій, законності застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу. Звернути увагу на дотримання заходів особистої безпеки, службової дисципліни, використання засобів індивідуального захисту, а також на своєчасне реагування на зміну оперативної обстановки. За результатами виконання ситуаційного завдання провести аналіз дій кожного учасника та підрозділу в цілому.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 19

ТАКТИКА РОБОТИ МАЛИХ ГРУП ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Взаємодія учасників малих тактичних груп та підтримка зв'язку. Тактика та особливості ідентифікації сил вторгнення. Способи і прийоми пересування особового складу у пішому порядку з використанням рельєфу місцевості та інфраструктури. Подолання перешкод. Основи загальновійськового бою. Дії поліцейського в умовах вогневого контакту.

Номер заняття: 1

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системні знання щодо тактики роботи малих груп під час виконання службово-бойових завдань, удосконалити практичні навички організації та дій у складі малої групи, застосування маскуванню, невербальної комунікації, а також забезпечення особистої безпеки та взаємодії в умовах обмеженої видимості та підвищеної небезпеки відповідно до вимог нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Поняття, мета та завдання роботи малих груп.
2. Типи маскуванню шкіри, одягу, зброї та обладнання.
3. Невербальна комунікація (сигнали жестів).

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички роботи у складі малої групи для виконання службово-бойових завдань поліцейськими.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Поняття, мета та завдання роботи малих груп.	10	Розкрити поняття «мала група», її склад, призначення та місце в системі виконання службово-бойових завдань. Ознайомити здобувачів із основними завданнями малих груп, принципами управління, розподілом ролей та відповідальністю кожного учасника. Звернути увагу на прийняття рішень командиром групи, взаємодію між елементами та дотримання законності дій відповідно до повноважень поліцейського.
3.	Типи маскування шкіри, одягу, зброї та обладнання.	25	Пояснити основні принципи та види маскування залежно від умов місцевості, часу доби та характеру завдання. Продемонструвати способи маскування відкритих ділянок тіла, форменого одягу, спорядження та зброї. Організувати практичне відпрацювання елементів маскування з урахуванням вимог тактичної доцільності та особистої безпеки. Звернути увагу на типові помилки та способи їх усунення.
4.	Невербальна комунікація (сигнали жестів).	25	Ознайомити здобувачів із основними сигналами жестів, що застосовуються під час роботи малих груп. Пояснити порядок подачі, прийому та дублювання сигналів у різних тактичних умовах. Організувати відпрацювання взаємодії між членами групи з використанням невербальної комунікації під час виконання умовних завдань. Контролювати узгодженість дій, злагодженість групи та дотримання заходів безпеки.
5.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системні знання щодо тактики роботи малих груп під час виконання службово-бойових завдань, удосконалити практичні навички організації та дій у складі малої групи, застосування маскуванню, невербальної комунікації, а також забезпечення особистої безпеки та взаємодії в умовах обмеженої видимості та підвищеної небезпеки відповідно до вимог нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Техніка маневрування малих груп на відкритій місцевості.
2. Облаштування бойових позицій.
3. Встановлення зв'язку на місцях дислокацій.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички роботи у складі малої групи на відкритій місцевості.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Техніка маневрування малих груп на відкритій місцевості.	20	Пояснити основні способи пересування малих груп на відкритій місцевості (ланцюг, клин, колона, розосереджений порядок). Звернути увагу на вибір маршрутів руху, використання складок місцевості та укриттів. Організувати практичне відпрацювання маневрування груп із дотриманням дистанцій, секторів огляду та прикриття. Контролювати злагодженість дій, взаємодію між членами

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			групи та дотримання заходів безпеки відповідно до відомчих вимог МВС.
3.	Облаштування бойових позицій.	20	Розкрити вимоги до вибору та обладнання бойових позицій із урахуванням тактичної обстановки. Пояснити порядок розміщення особового складу, секторів спостереження та вогневого прикриття. Організувати практичне відпрацювання елементів обладнання позицій із використанням наявних засобів маскування та укриття. Звернути увагу на забезпечення живучості позицій і особистої безпеки поліцейських.
4.	Встановлення зв'язку на місцях дислокацій.	20	Пояснити порядок організації та підтримання зв'язку між елементами малої групи та старшим керівником. Ознайомити з основними способами зв'язку (радіозв'язок, резервні сигнали, невербальна комунікація). Організувати відпрацювання встановлення та підтримання зв'язку під час виконання ситуаційного завдання. Звернути увагу на дотримання дисципліни зв'язку та заходів інформаційної безпеки.
5.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системні знання щодо тактики роботи малих груп під час виконання службово-бойових завдань, удосконалити практичні навички організації та дій у складі малої групи, застосування маскування, невербальної комунікації, а також забезпечення особистої безпеки та взаємодії в умовах обмеженої видимості та підвищеної небезпеки відповідно до вимог нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Методика пересування малими групами;
2. Бойові порядки малих груп.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички роботи у складі малої групи для виконання службово-бойових завдань поліцейськими.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронжилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Методика пересування малими групами.	30	Пояснити основні принципи пересування малих груп у різних умовах обстановки. Ознайомити з видами порядків руху, дистанціями між співробітниками, секторами спостереження та прикриття. Звернути увагу на використання складок місцевості, укриттів і маскуванню під час руху. Організувати практичне відпрацювання пересування малими групами з урахуванням тактичної обстановки та дотримання вимог безпеки відповідно до нормативно-правових актів МВС України. Контролювати злагодженість дій і взаємодію між членами групи.
3.	Бойові порядки малих груп.	30	Розкрити поняття бойових порядків малих груп, їхнє призначення та особливості застосування. Пояснити умови вибору бойового порядку залежно від характеру завдання та обстановки. Організувати практичне відпрацювання розгортання та зміни бойових порядків у ході виконання умовних тактичних завдань. Звернути увагу на управління

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			групою, підтримання взаємодії та забезпечення особистої безпеки кожного.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 4

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти системні знання щодо тактики роботи малих груп під час виконання службово-бойових завдань, удосконалити практичні навички організації та дій у складі малої групи, застосування маскування, невербальної комунікації, а також забезпечення особистої безпеки та взаємодії в умовах обмеженої видимості та підвищеної небезпеки відповідно до вимог нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Алгоритм дій малих груп. Подолання зон небезпеки;
2. Алгоритм дій малих груп щодо виходу із засідки.

Завдання:

Відпрацювати прийоми та навички роботи у складі малої групи для виконання службово-бойових завдань поліцейськими.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Алгоритм дій малих груп. Подолання зон небезпеки.	30	Роз'яснити поняття та види зон небезпеки, їхні характерні ознаки та можливі загрози для особового складу. Пояснити алгоритм дій малих груп під час подолання зон небезпеки з урахуванням тактичної обстановки. Організувати практичне відпрацювання дій групи при пересуванні через умовні зони небезпеки із забезпеченням взаємного прикриття та постійного контролю секторів спостереження. Звернути увагу на злагодженість дій, чіткість команд, використання укриттів і дотримання вимог нормативно-правових актів МВС України щодо особистої безпеки.
3.	Алгоритм дій малих груп щодо виходу із засідки.	30	Довести порядок дій особового складу у разі потрапляння в засідку, основні принципи реагування та прийняття рішень. Пояснити варіанти виходу із засідки залежно від напрямку загрози та чисельності умовного противника. Організувати практичне відпрацювання дій малих груп із імітацією раптової зміни обстановки, акцентуючи увагу на взаємодії, маневрі та прикритті. Контролювати дотримання заходів безпеки, правильність використання навчальної зброї та виконання команд керівника групи.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 20

ТАКТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ВІДПОВІДНО ДО СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ

Правове регулювання діяльності Національної поліції України щодо охорони публічного порядку. Завдання поліції щодо охорони публічного порядку. Тактика діяльності поліцейських під час забезпечення публічного порядку. Забезпечення особистої безпеки поліцейських під час забезпечення публічного порядку.

Поняття і види масових заходів та їхня загальна характеристика. Особливості тактики дій поліцейських під час охорони публічного порядку при проведенні масових заходів. Тактика дії поліцейських у натовпі. Сили і засоби Національної поліції України, що залучаються до охорони публічного порядку під час проведення масових заходів. Тактика виявлення та припинення групових порушень публічного порядку. Забезпечення особистої безпеки поліцейськими під час несення служби з охорони публічного порядку при проведенні масових заходів.

Номер заняття: 1

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо тактики діяльності поліцейських підрозділів із забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів відповідно до скандинавської моделі поліцейської діяльності; навчити застосовувати найкращі європейські практики комунікації, превенції та деескалації конфліктів; відпрацювати практичні навички вибору та застосування видів поліцейських нарядів із урахуванням оперативної обстановки, вимог чинного законодавства України та відомчих нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Найкращі європейські практики забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів відповідно до скандинавської моделі забезпечення правопорядку.

2. Види нарядів, що залучаються до забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів.

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів відповідно до скандинавської моделі забезпечення порядку.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Найкращі європейські практики забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів відповідно до скандинавської моделі забезпечення правопорядку.	30	Зосередити увагу на основних принципах скандинавської моделі: превентивність, комунікація, пропорційність та мінімізація застосування сили. Роз'яснити роль поліцейського як комунікатора та посередника у взаємодії з учасниками масових заходів. Організувати обговорення та аналіз ситуаційних завдань, що моделюють реальні умови забезпечення публічного порядку під час масових заходів. Забезпечити засвоєння матеріалу шляхом прийняття обґрунтованих тактичних рішень із урахуванням норм Закону України «Про Національну поліцію» та відомчих нормативних документів МВС України. Засвоєння питання передбачає виконання запропонованих ситуаційних завдань.
3.	Види нарядів, що залучаються до забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів.	30	Роз'яснити класифікацію та призначення поліцейських нарядів, що залучаються до охорони публічного порядку під час масових заходів. Пояснити порядок формування та застосування нарядів із урахуванням чисельності учасників, рівня загроз та оперативної обстановки. Акцентувати увагу на взаємодії між

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			різними видами нарядів, управлінні силами та засобами, а також дотриманні принципу пропорційності. Відпрацювати практичні ситуації вибору оптимального виду наряду відповідно до поставленого службового завдання.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 2

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо тактики діяльності поліцейських підрозділів із забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів відповідно до скандинавської моделі поліцейської діяльності; навчити застосовувати найкращі європейські практики комунікації, превенції та деескалації конфліктів; відпрацювати практичні навички вибору та застосування видів поліцейських нарядів із урахуванням оперативної обстановки, вимог чинного законодавства України та відомчих нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Тактика дій керівного складу поліції при плануванні та організації заходів із забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час масових заходів.

2. Система керування (управління) силами та засобами поліції, що залучаються до забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час масових заходів.

Завдання:

Сприяти вдосконаленню знань щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів відповідно до скандинавської моделі забезпечення порядку.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Тактика дій керівного складу поліції при плануванні та організації заходів із забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час масових заходів.	30	Розкрити роль керівного складу поліції в організації заходів із забезпечення публічної безпеки і порядку. Роз'яснити порядок оцінки оперативної обстановки, визначення сил і засобів, розрахунку нарядів, планування заходів безпеки відповідно до вимог чинного законодавства та відомчих нормативних документів МВС України. Зосередити увагу на принципах превентивності, законності, пропорційності та безперервності управління. Організувати розбір типових ситуацій, що виникають під час масових заходів, із визначенням оптимальних управлінських та тактичних рішень керівного складу поліції.
3.	Система керування (управління) силами та засобами поліції, що залучаються до забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку під час масових заходів.	30	Роз'яснити структуру системи управління силами і засобами поліції під час забезпечення публічної безпеки і порядку. Пояснити порядок організації взаємодії між підрозділами, доведення управлінських рішень, сигналів управління та коригування дій підпорядкованих сил. Акцентувати увагу на відповідальності посадових осіб за прийняття управлінських рішень і контроль за їх виконанням. Відпрацювати на прикладах алгоритм управління силами і засобами поліції з урахуванням змін оперативної обстановки під час масових заходів.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Номер заняття: 3

Мета заняття: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо тактики діяльності поліцейських підрозділів із забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів відповідно до скандинавської моделі поліцейської діяльності; навчити застосовувати найкращі європейські практики комунікації, превенції та деескалації конфліктів; відпрацювати практичні навички вибору та застосування видів поліцейських нарядів із урахуванням оперативної обстановки, вимог чинного законодавства України та відомчих нормативно-правових актів МВС України.

План практичного заняття:

1. Тактичні заходи та концепція мобільності сил і засобів поліції, що залучаються до забезпечення правопорядку під час масових заходів.
2. Способи та порядок патрулювання секторів.

Завдання:

Відпрацювання прийомів та тактик забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів відповідно до скандинавської моделі забезпечення порядку.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	10	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та відпрацювання ситуаційних завдань.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
2.	Тактичні заходи та концепція мобільності сил і засобів поліції, що залучаються до забезпечення правопорядку під час масових заходів.	30	Розкрити сутність тактичних заходів поліції під час забезпечення правопорядку в умовах масових заходів. Пояснити концепцію мобільності сил і засобів поліції, порядок їх розгортання, переміщення та маневрування з урахуванням оперативної обстановки. Акцентувати увагу на принципах законності, пропорційності застосування сили та спеціальних засобів, превентивності й безперервності реагування. Організувати відпрацювання типових ситуацій із визначенням доцільних тактичних рішень щодо використання мобільних груп, резервів та маневрових елементів.
3.	Способи та порядок патрулювання секторів.	30	Роз'яснити порядок поділу території проведення масового заходу на сектори та зони відповідальності. Пояснити способи патрулювання секторів (піше, автомобільне, змішане), порядок несення служби та взаємодії між нарядами. Зосередити увагу на алгоритмі дій поліцейських у разі ускладнення оперативної обстановки, виявлення правопорушень або загроз публічній безпеці. Відпрацювати практичні дії патрульних нарядів щодо контролю обстановки в секторі, доповіді керівництву та реагування відповідно до вимог відомчих нормативних документів МВС України.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

Тема 21

МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Прийняття рішень щодо обрання відповідного поліцейського заходу залежно від правопорушення та особи правопорушника. Оцінка ризиків та загроз.

Мета заняття: сформувати алгоритм дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

План практичного заняття:

1. Алгоритм дій щодо реагування на повідомлення про правопорушення.
2. Алгоритм дій щодо реагування на виявлені правопорушення під час патрулювання.
3. Алгоритм дій щодо реагування на звернення громадян про правопорушення під час патрулювання.
4. Службові ситуації.

Завдання:

3. Удосконалювати техніку застосування заходів поліцейського примусу.
4. Сприяти формуванню алгоритму правомірних дій у ситуаціях, пов'язаних із застосуванням заходів поліцейського примусу.

Час: 80 хвилин.

Місце: навчальна аудиторія, навчальний полігон.

Матеріальне забезпечення: мультимедійна система з можливістю візуальної та звукової презентації навчальних матеріалів, поясне спорядження зі спецзасобами, бронежилети, шолом.

№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
1.	Організаційна частина.	5	Привітання. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань, що їх буде розглянуто. Проведення інструктажу щодо заходів безпеки під час практичного заняття та

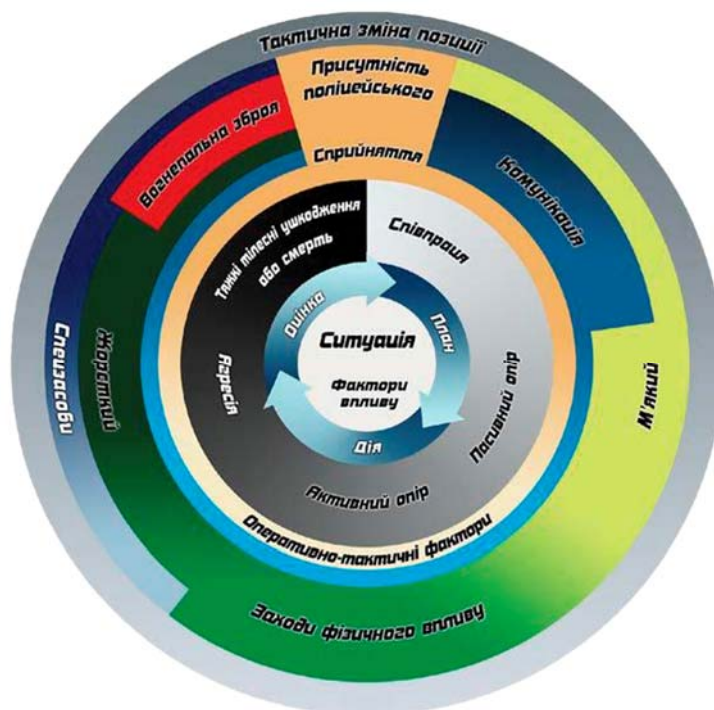
№	Зміст	Час (хв.)	Організаційно-методичні вказівки
			відпрацювання ситуаційних завдань.
2.	Алгоритм дій щодо реагування на повідомлення про правопорушення. Алгоритм дій щодо реагування на виявлені правопорушення під час патрулювання. Алгоритм дій щодо реагування на звернення громадян про правопорушення під час патрулювання.	10	Розглянути алгоритми дій у різних ситуаціях отримання інформації про правопорушення. Звернути увагу на алгоритми дій при отриманні інформації про адміністративні та кримінальні правопорушення.
3.	Службові ситуації.	55	Поділити здобувачів на підгрупи, забезпечити чіткий розподіл ролей між учасниками. Організувати відпрацювання здобувачами ситуаційного завдання, яке наближене до реальних умов службової діяльності. Контролювати правильність прийняття рішень, згідно з вимогами відомчих нормативних актів МВС України, дотримання встановлених алгоритмів дій, законності застосування поліцейських заходів примусу, спеціальних засобів та прийомів фізичного впливу. У разі ескалації ситуації, зважаючи на співвідношення сил та засобів, викликати допомогу. Під час виконання ситуаційних завдань проводити дебрифінг із обґрунтуванням дій згідно з чинним законодавством. Дати завдання щодо складання відповідних документів.
4.	Підбиття підсумків заняття.	10	Узагальнити результати заняття, вказати на помилки, обговорити їх. Оголосити оцінки та завдання для самостійної роботи.

ПРИМІТКА: таймінг, тобто показники часу на кожен фрагмент матеріалу, є умовним та може бути змінений залежно від групи та побажань інструкторів.

ДОДАТКИ

Додаток до теми 1

МОДЕЛЬ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛИ

ТАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ

Сім тактичних принципів

ПСИХОЛОГІЯ ВИЖИВАННЯ

Ніколи не здавайтесь, уникайте самовпевненості. Використовуйте всі наявні засоби максимально ефективно. Аналізуйте – «Якщо – тоді».

СИГНАЛИ НЕБЕЗПЕКИ, ЗАГРОЗИ

Ознаки поведінки особи – слова, інтонації, зміни поведінки, вираз обличчя, рухи, мова тіла. Ознаки приналежності до певних неформальних груп.

УКРИТТЯ – ПРИКРИТТЯ

Укриття – надає захист від пошкоджень. Прикриття – візуально ховає від загрози.

ДЕЕСКАЛАЦІЯ

Ефективна комунікація, переговори. Потужна демонстрація сили, якщо комунікація була або може бути неефективною.

ЧАС – ВІДСТАНЬ

Більша відстань – більше часу для реагування на зміну ситуації.

УСНІ КОМАНДИ

Керуйте голосом. Подавайте чіткі, зрозумілі, ефективні команди. Дайте змогу свідкам вас чути. Постійно говоріть – авторитетно, по світі, професійно.

ПРАВИЛО «ОДИН ПЛЮС ОДИН»

Є одна загроза – очікуй наступну.
Є одна заборонена річ – очікуй наступну, шукай ретельніше

**Дія є завжди швидшою за протидію
Ваші контрдії будують повільніші, ніж дії
правопорушника!**

Принцип 4С

СПЕЦІАЛЬНЕ ТАКТИЧНЕ ДИХАННЯ
відлихайтесь. контролюйте дихання

СТАН

я не травмований ? затриманий не травмований? все спорядження на місці? де напарник?

СЕРЕДОВИЩЕ

де я? мені безпечно? транспорт, спільники, інші загрози

СПІЛКУВАННЯ

з напарником, з затриманим, з диспетчером, зі свідками

Спостереження, Орієнтування, Рішення, Дія (Observe, Orient, Decide, Act)

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Ви повинні знати про можливу проблему до того, як зробите якісь кроки у відповідь

ОРІЄНТУВАННЯ

Усвідомлення та прийняття змін у ситуації

РІШЕННЯ

Перебір варіантів дій та можливих наслідків, відсіювання явно провальних. «Створення плану»

ДІЯ

Етап, що базується на плані, прийнятому на етапі «Рішення». Прорахунок можливих ризиків та ймовірність успіху. Постійне проходження циклу СОРД, аби оцінити свій план у міру його розгортання, а також прийняти зміни у плані залежно від розвитку ситуації.

Закон України «Про Національну поліцію»

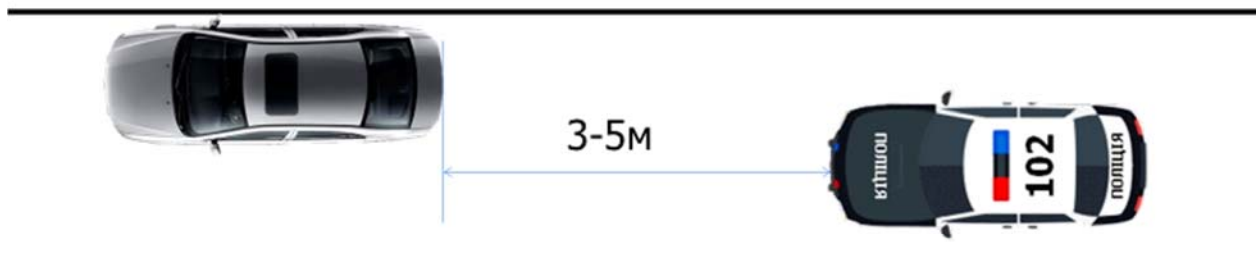
Розділ 5. ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ

Закон України «Про Національну поліцію»

Стаття 35. Зупинення транспортного засобу

Схема розташування ТЗ

Зони потенційної загрози біля ТЗ

● Зона першого контакту

● Зона простягнутої руки

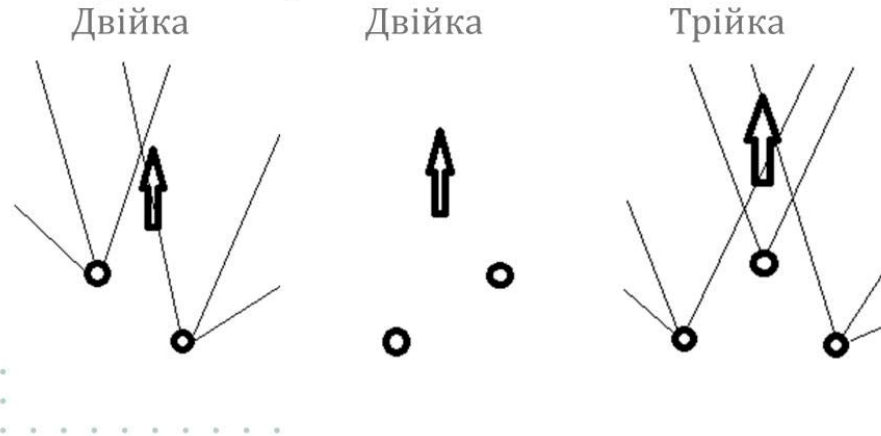
● Зона реагування

● Зона прицілювання

ПЕРЕСУВАННЯ ПІШИХ ПАТРУЛЬНИХ

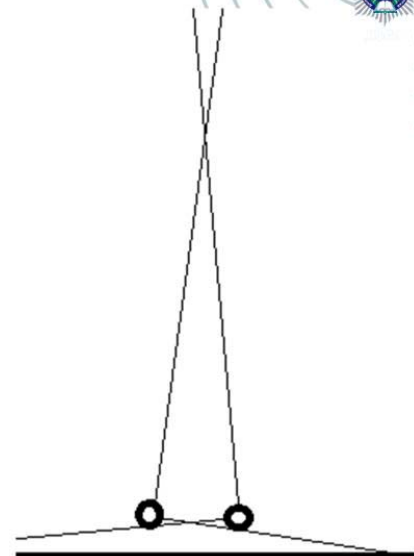

Під час пересування патруля необхідно дотримуватися порядку пересування патруля та секторів спостереження

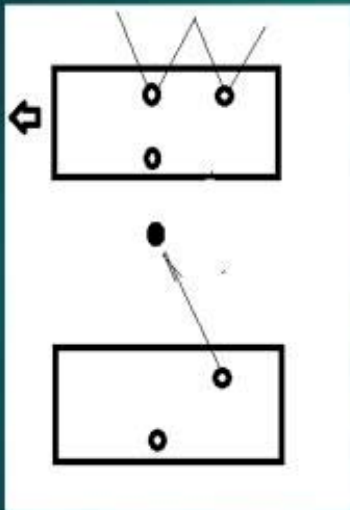
ЗУПИНКА ПІШИХ ПАТРУЛЬНИХ

Під час зупинки патрульних необхідно зупинитися на краю вулиці біля будь-якої конструкції, патрульні повинні мати кут огляду щонайменше 180°
При перевірці документів необхідно пройти з громадянином до краю вулиці або площі, діяти згідно принципу "Контакт / Прикриття"

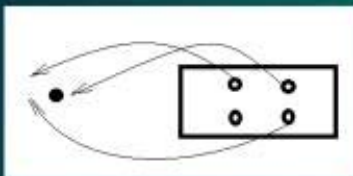
► Блокування пораненого транспортним засобом та його подальша евакуація

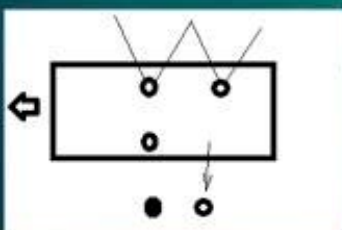
При наявності двох поліцейських ТЗ. Перший ТЗ виконує роль блокування. В другий ТЗ відбувається евакуація пораненого

Варіанти евакуації

Евакуація пораненого у транспортний засіб з прикриттям

Блокування пораненого транспортним засобом та його подальша евакуація

ТАКТИЧНА ПОЛЬОВА ДОПОМОГА

MARCH PAWS

ПЕРВИННИЙ ОГЛЯД

- M** **MASSIVE BLEEDING** **Пріоритет #1**
Масивні кровотечі
- A** **AIRWAY**
Дихальні шляхи
- R** **RESPIRATION**
Дихання
- C** **CIRCULATION**
Циркуляція
- H** **HYPOTHERMIA
HEAD INJURIES**
Гіпотермія/ травми голови

ВТОРИННИЙ ОГЛЯД

- P** **PAIN**
Біль
- A** **ANTIBIOTICS**
Антибіотики
- W** **WOUNDS**
Поранення
- S** **SPLINTING**
Шинування

MARCH

Первинний огляд починається з виявлення та контролю масивних кровотеч

ВАЖЛИВО! Поранені з декількома кровотечами можуть померти від крововиливу 3 хвилини

ЯСКРАВА ЧЕРВОНА КРОВ
пульсує або фонтанує, або стабільним потоком швидко витікає з рани

Одяг або перев'язка **ПРОСОЧУЄТЬСЯ КРОВ'Ю**

ЯСКРАВА ЧЕРВОНА КРОВ
витікає на підлогу

АМПУТАЦІЯ
руки або ноги

Візуально огляньте пораненого на наявність масивних кровотеч

Накладіть пораненому турнікет (якнайвище, якнайтугоше) на поранену кінцівку

ВАЖЛИВО:

Переконайтеся, що ви використовуєте турнікет пораненого, а не ваш власний

- Перевірте шию, пах та пахви
- Перевірте ноги, руки, живіт, грудну клітину ("грабельками") і спину

У зоні прямої загрози турнікет використовується на кінцівки проксимально

Єдина допомога в зоні прямої загрози - накладання турнікету.

Турнікет накладається на кінцівку перпендикулярно кістці.

Накладання турнікету зі сторонніми предметами одягу не є ефективним

Переоцініть втручання, проведені під вогнем. Якщо кровотеча не контролюється першим турнікетом, накладіть другий впритул до першого.

MARCH

ПРАВИЛО 3-Т контролю кровотеч

Прямий тиск

Бинт та тиснуча пов'язка

Турнікети

Гемостатичний бинт та тиснуча пов'язка

Тверді тиснучі елементи

Турнікет використовується для зупинки масивних кровотеч з кінцівок (рук та ніг)

Турнікети ефективні та швидко накладаються

Турнікет – найважливіша річ у аптечці та має бути у швидкому доступі

Ніколи не використовуйте особистий турнікет перед турнікетом пораненого

ТУРНИКЕТ- ОДНОРАЗОВА РІЧ

У місцях масивних кровотеч, де неможливо накласти турнікет, або при пораненнях, що не потребують накладання турнікета, можна використати гемостатичний бинт

НЕ ВИКОРИСТОВУЙТЕ ІМПРОВІЗОВАНИЙ ТУРНИКЕТ

За відсутності турнікетів, тампонуєте поранення та створюєть прямий тиск над місцем кровотечі

РИЗИКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ІМПРОВІЗОВАНИМИ ТУРНИКЕТАМИ:

- Якщо пов'язка занадто вузька, вона може сильно пошкодити шкіру
- Кровотеча може погіршитись
- Кровотеча може бути зупинена не повністю
- Імпровізований турнікет може розв'язатися, якщо його погано зафіксувати

Прямий тиск може та має застосовуватися в якості тимчасової допомоги, доки не буде накладений турнікет чи пов'язка

Застосовувати один лише прямий тиск для зупинки масивної кровотечі або під час переміщення пораненого досить важко

Гемостатичний бинт з тиснучою пов'язкою або без неї МОЖЕ використовуватися для контролю кровотеч у місцях вузлових з'єднань (пахви, пах, шия)

Визначте точне джерело кровотечі та **ЗАСТОСУЙТЕ** прямий тиск як тимчасову міру **ДО** тампонування

Пам'ятайте:

НЕ тампонуєте гемостатичним бинтом грудну клітину та живіт

Тампонуєте і фіксуєте биндом такі місця, як: шия, пахви, пах, сідниці !

MARCH

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОХІДНОСТІ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ

ОЗНАКИ ТА СИМПТОМИ ЗАБЛОКОВАНOSTІ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ:

- Потерпілому важко дихати, він вказує, що йому щось заважає
- У постраждалого в горлі хрипить або булькає
- У верхніх дихальних шляхах видно кров або сторонні предмети
- Масивна травма обличчя (щелепно-лицева травма)

ВАЖЛИВО! Видаліть пальцями усі видимі предмети, проте не робіть цього наосліп

ЗАКИДАННЯ ГОЛОВИ ТА ПІДІОМ ПІДБОРІДДЯ ВИТЯГУВАННЯ ЩЕЛЕПИ

ЯКЩО поранений самостійно дихає, проте він без свідомості або має сплутану свідомість **І ПРИ ЦЬОМУ** не має обструкції дихальних шляхів, найкращим методом забезпечення прохідності буде введення назофарингіального повітроводу (НФП)

Поранені з масивними травмами обличчя та опіками верхніх дихальних шляхів можуть забезпечити собі прохідність дихальних шляхів сидючи нахилившись **уперед**

Допоможіть пораненому у свідомості сісти у положення, в якому він **ЗМОЖЕ ДИХАТИ БЕЗ ЗУСИЛЬ**

Поранених без свідомості, які не мають шоку, слід класти у **СТАБІЛЬНЕ БІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ**

МАРСН ДИХАННЯ

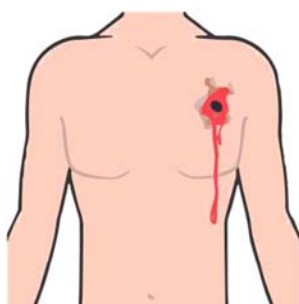

Швидкість дихання

- звільніть грудну клітину від бронежилету та одягу
- підрахуйте кількість дихань(вдих/видих) за 10 секунд
- «бачу-чую-відчуваю»

ТРАВМИ ГРУДНОЇ КЛІТИНИ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ ЖИТТЮ

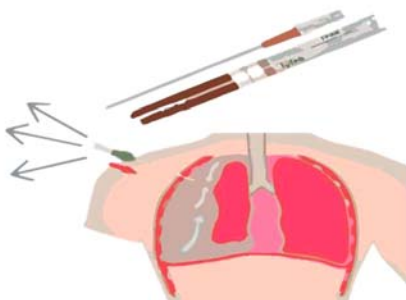
Огляньте грудну клітину на:

- кульові чи осколкові поранення
- тупі травми
- синці
- будь-які деформації грудної клітини

При проникаючих травмах грудної клітини застосуйте оклюзійну наліпку (за можливості з клапаном)

ДЕКОМПРЕСІЙНА ГОЛКА

Катетер з голкою, що вставляється в грудну клітину потерпілого для усунення напруженого пневмотораксу

MARCH ОСНОВНІ ІНДИКАТОРИ ШОКУ

■ Сплутана свідомість	■ Слабкий або відсутній радіальний пульс
■ Пришвидшене дихання	■ Нудота
■ Пітна, холодна, липка шкіра	■ Надмірна спрага
■ Бліда/сіра шкіра	■ Велика крововтрата

MARCH

ПЕРЕВІРТЕ ПОПЕРЕДНІ ВТРУЧАННЯ

M
Перевірте усі засоби допомоги при масивних кровотечах

A
Переоцініть наявність дихання

R
Переоцініть темп дихання

MARCH

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ГІПОТЕРМІЇ

Якмога швидше
заберіть постраждалого
з голої землі

■ Набагато легше запобігти гіпотермії, ніж вивести з цього стану

■ Зменшення температури тіла негативно впливає на згортання крові

■ Втрата крові знижує температуру тіла навіть у спекотну погоду

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

■ гіпотермія може виникнути навіть у спеку, їй потрібно запобігти

ЯКЩО Є ПРОНИКАЮЧА ТРАВМА ОКА ЧИ ПІДОЗРА НА НЕЇ

- Не закривайте обидва ока, якщо уражене тільки одне
- Якщо немає щитка для ока, використовуйте тактичні окуляри

Джерела іонізуючого випромінювання

- фізичні об'єкти, крім ядерних установок, що містять радіоактивну речовину, або технічний пристрій, який створює або за певних умов може створювати іонізуюче випромінювання

Види джерел іонізуючого випромінювання: За походженням

Природні
(космічні промені,
джерела Землі)

Штучні
(вибухи від випробування ядерної та термоядерної зброї, прискорювачі заряджених частинок, рентгенівські апарати, прилади апаратури засобів зв'язку високої напруги, тощо)

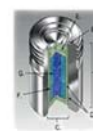

За станом

Відкриті
(при використанні яких можливе потрапляння радіоактивних речовин у навколишнє середовище);

Закриті
Радіоактивна речовина повністю укладена в тверду захисну оболонку з нерадіоактивного матеріалу чи інкапсульована у тверду захисну оболонку

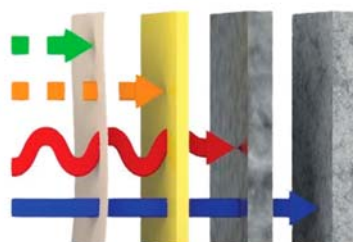
За радіонуклідним складом

Альфа-частинки

Бета-частинки

Гамма-випромінювання та рентгенівські промені

Нейтрони

Стратегія захисту

Вплив дистанції на дозу випромінювання

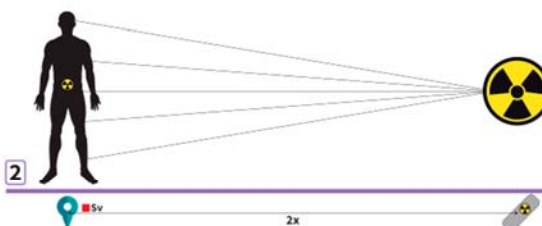
◆ Максимально збільшіть відстань

- Подвоєння відстані до джерела випромінювання зменшує дозу в чотири рази

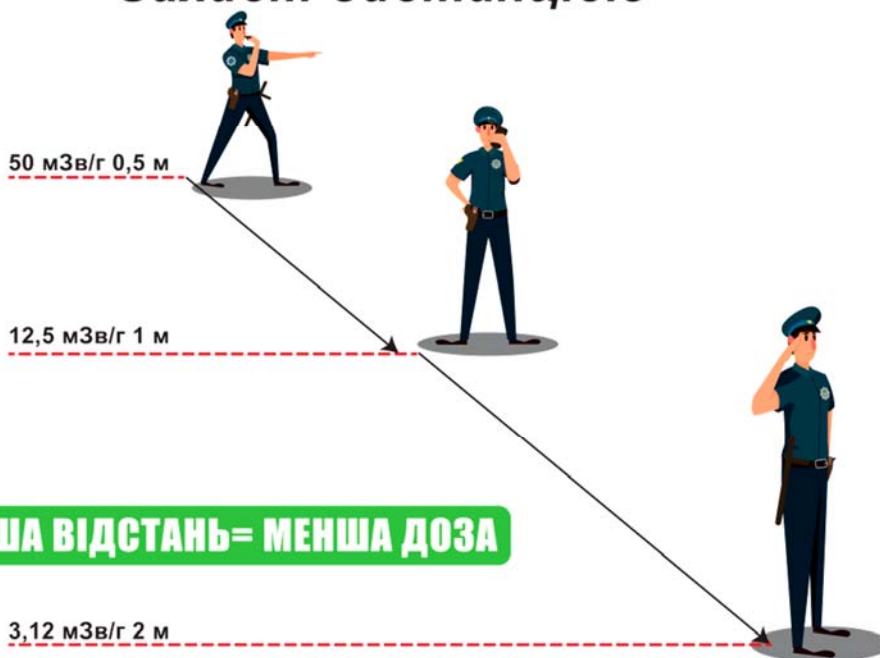

◆ Дії, які допоможуть збільшити відстань:

- Не піднімаєте джерело руками
- Використовуйте дозиметр (за наявності)

Захист дистанцією

КОРОТША ВІДСТАНЬ = МЕНША ДОЗА

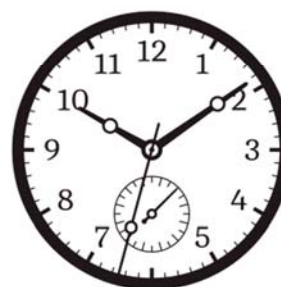
Стратегія захисту

Захист часом

◆ Якщо ви проведете 2 години в зоні з фоном 50 мЗв/г, то поглинена вами доза становитиме 100 мЗв:

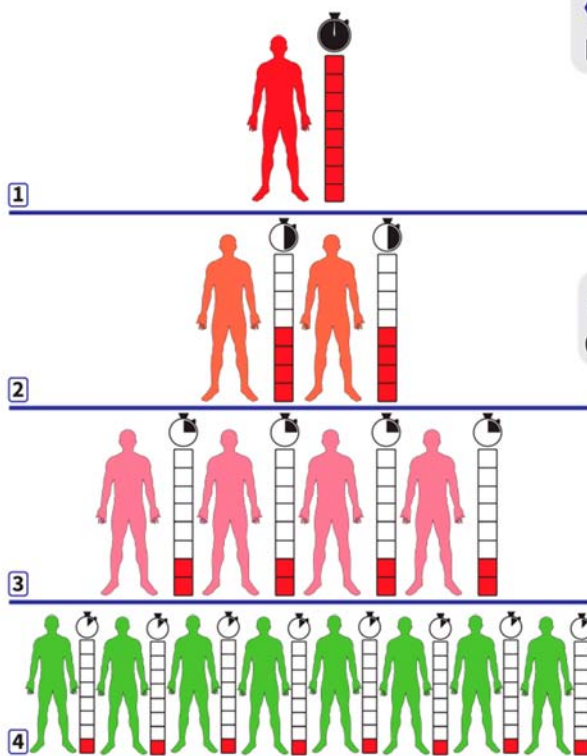
$$(2 \text{ г}) \times (50 \text{ мЗв/г}) = 100 \text{ мЗв}$$

◆ Якою буде поглинена вами доза, якщо ви проведете лише півтори години в цій зоні?
75 мЗв - 50 мЗв за 1 годину плюс 25 мЗв за наступні 1/2 години

МЕНШЕ ЧАСУ = МЕНША ДОЗА

Вплив часу на дозу випромінювання

◆ Мінімізуйте час, проведений поблизу джерела випромінювання

- Менший час означає меншу дозу опромінення, за аналогією із сонячними опіками.

◆ Дії, які допоможуть зменшити час опромінення:

- Плануйте завдання для забезпечення максимальної ефективності (деякі завдання можуть виконуватися далеко від джерела)
- Використовуйте командний підхід: малі дози для багатьох людей краще, ніж велика доза для однієї людини

Нормативно-правове забезпечення діяльності поліції щодо проведення ідентифікації вибухонебезпечних предметів

- В Україні діють національні стандарти у сфері протимінної діяльності, які розробляються з урахуванням положень міжнародних стандартів протимінної діяльності (IMAS), затверджених Службою Організації Об'єднаних Націй з питань протимінної діяльності (UNMAS).
- Національні стандарти у сфері протимінної діяльності розробляються центром протимінних операцій, погоджуються національним органом з питань протимінної діяльності та затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Поняття вибуху, види вибухів, вибухові речовини

Вибух - надзвичайно швидка хімічна реакція, що супроводжується виділенням енергії й утворенням стиснутих газів, які здатні виконувати механічну роботу.

Розрізняють такі вибухи:

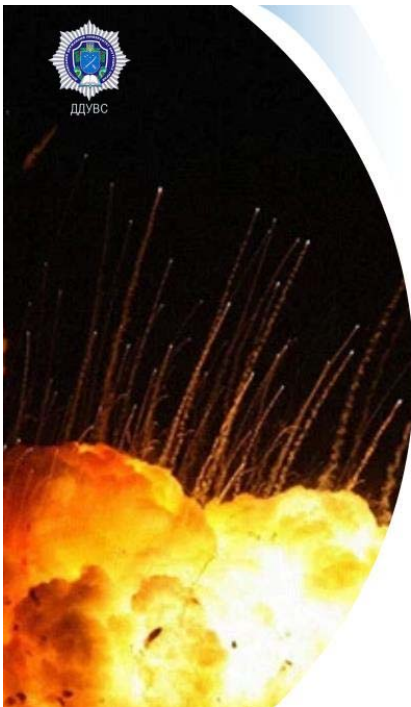
спалах

детонація

об'ємний вибух

газопилові хмари в замкнутому і відкритому просторі

вибух киплячих рідин, що виділяють пар

Види вибухів (в залежності від джерела):

на технологічному обладнанні;
вибухових речовин.

Вибухонебезпечні обладнання та установки:
установки, що працюють під тиском (газгольдер,
ректифікаційна колона, балони зі стиснутим і зрідженим
газом);

компресорні установки;

повітропроводи, аспіраційні системи;

газове устаткування;

парові казани.

Вибухові речовини – це речовини, що можуть вибухати під дією відкритого вогню чи мають більшу чутливість до ударів і струсів, чим динітробензол.

До вибухонебезпечних речовин відносяться: нітротолуол, динітротолуол, тринітротолуол, нітробензол, динітробензол, тринітробензол, нітрогліцерин, динітрогліцерин, тринітрогліцерин, тринітроцелулоза, пікринова кислота, гексаметилентрипероксиддіамін, діперекис ацетону, пластит, амонід, гексоген, тетразен, тетріл, гримуча ртуть, гримуче срібло і т.д.

УВАГА!

Найбільш розповсюджена вибухова речовина є тротил, у зв'язку з його частим використанням і застосуванням, силу вибуху різних вибухонебезпечних речовин порівнюють із силою вибуху тротилу. Тротильовий еквівалент - кількість вибухової речовини по силі вибуху рівного вибуху 1 кг тротилу.

Способи ініціації вибуху:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Duis vulputate nulla at ante rhoncus, vel efficitur felis condimentum. Proin odio odio.

01

1. Механічний (удар, наколювання, тертя).
2. Тепловий (іскра, полум'я, нагрівання).
3. Хімічний (хімічна реакція взаємодії якої-небудь речовини з ВР).
4. Детонаційний (вибух поряд з ВР іншої ВР).

02

Різні ВР по-різному реагують на зовнішні дії. Одні з них вибухають при будь-якій дії, інші мають виборчу чутливість.

03

Залежно від типу вибуху і чутливості до зовнішніх дій всі ВР ділять на три основні групи:
Ініціюючі ВР.
Бризантні ВР.
Метальні ВР.

ДПУВС

Ініціюючі ВР володіють високою чутливістю до зовнішніх дій. Ініціюючі ВР застосовують тільки для збудження вибуху бризантних або металевих ВР. Для забезпечення безпеки застосування ініціюючих ВР їх упаковують в захисні пристосування (капсуля, втулка капсуля, капсуль - детонатор, електродетонатор, детонатор. Типові представники ініціюючих ВР: гримуча ртуть, азид свинцю, тенери (ТНРС).

Бризантні ВР по їх вибухових характеристиках ділять на три групи:

підвищеної

(гексоген, тен, тетрил);

нормальної

(тротил, мелинит, пластит);

зниженої

(аміачна селітра і її суміші).

Вибухонебезпечні речовини крім головних (колір, агрегатний стан, дисперсність, щільність та т.д.) мають і специфічні властивості, наприклад, бризантність і фугасність.

Бризантна дія

- це дроблення середовища, що оточує заряд. Бризантна дія виявляється на відстані приблизно двох радіусів заряду. Під час вибуху максимальний імпульс спостерігається в епіцентрі, цей імпульс (різкий перепад тиску великої амплітуди) дробить елементи середовища, що знаходяться поблизу.

Фугасна дія

- це робота вибуху по переміщенню елементів середовища. Вибух на відкритій поверхні має мінімальну фугасну дію, вибух практично не зробить роботи, виникає вибухова хвиля, що швидко гасне. Якщо ж вибух відбувається в замкнутому просторі, наприклад, у стінах будинку, то фугасна дія може бути значною, робота вибуху через вибухову хвилю може привести до руйнування будинку чи спорудження.

Категоризація боєприпасів

Категорія – метод доправлення	Основна група	Підгрупа
Вистрілювані	Снаряди	Фугасні
		Броньбійні
		Противіхотні
		Керовані
		Касетні
		Димові
		Тренувальні
	Мінометні боєприпаси	Фугасні
		Димові
	Некеровані ракети	Касетні
		Фугасні
		Броньбійні
		Димові
		Касетні
	Керовані ракети	Тренувальні
		Фугасні
Протитанкові		
Касетні		
Тренувальні		

Категоризація боеприпасів:

Категорія – метод доправлення	Основна група	Підгрупа
Встановлюванні	Міни	Протипіхотні
		Протитранспортні

Категорія – метод доправлення	Основна група	Підгрупа
Метальні	Ручні гранати	Фугасні
		Броньбійні
		Запалювальні
		Нелетальні
		Тренувальні
	Гвинтівкові гранати	Димові
		Фугасні
		Броньбійні
		Димові
		Касетні
	Вистрілювані гранати	Тренувальні
		Фугасні
		Броньбійні
		Димові
		Касетні
		Тренувальні

Категорія – метод доправлення	Основна група	Підгрупа
Скидувані	Бомби	Фугасні
		Тренувальні
		Запалювальні
	Касетні	Касетні
	Суббосприпаси	Фугасні
		Бронейні
		Запалювальні
		Тренувальні

**ДНІПРОВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ**

Порядок дій при виявленні
вибухонебезпечного предмету –
алгоритм «5 С»

Етапи управління

1. Підтвердити (Confirm)
2. Евакуювати (Clear)
3. Оточити (Cordon)
4. Контролювати (Control)
5. Перевіряти/доповідати (Check / Call)

Підтвердити (Confirm)

Візуальне підтвердження є дуже важливим для того, щоб:

- Переконатись, що задіяні потрібні підрозділи (служби)
- Переконатися, що дотримані безпечні відстані
- Зменшити ризики «ХИБНИХ» доповідей.

Підтвердити (Confirm)

Після підтвердження необхідно негайно доповісти керівництву про те, що ви знайшли, і якими є ваші подальші дії

Після інформування керівництва переходьте до наступного етапу.

Евакуювати (Clear)

Необхідно якнайшвидше евакуювати людей та покинути вибухонебезпечну ділянку на мінімальну необхідну безпечну відстань:

Ви не контролюєте вибухонебезпечний(і) предмет(и)

Він/вони можуть спрацювати в будь-який момент

Евакуювати (Clear)

- У міському середовищі безпечні відстані:
- Один невеликий ВВП (граната, мінометний боєприпас і т.д.):
 - мінімум 100 м
- Декілька більших або один великий ВВП:
 - мінімум 200 м

Будьте готові збільшити відстані для евакуації залежно від типу боєприпасу, напр., фугасна авіабомба.

Евакуювати (Clear)

Необхідно евакуювати людей подалі від ВВП

- Слід спрямовувати людей у напрямку від предмету, а не повз нього
- Не слід рухатися по лінії прямої видимості предмета:
- Найшвидший/найкоротший маршрут не завжди найбезпечніший
- Використовуйте будь-яке наявне укриття.

Оточити (Cordon)

Надійне оточення є важливим елементом контролю ситуації та служить для:

- Запобігання несанкціонованому перетину;
- Безпека всіх осіб в межах вибухонебезпечної ділянки (поліція та цивільні)
- Запобігання будь-якому втручанню/вилученню предмета
- Потенційно зберегти докази, напр., предмети, знайдені в автомобілі на КПП.

Оточити (Cordon)

Оточення потребуватиме значних людських ресурсів, особливо в міському середовищі

- Якщо ви першими реагуєте на ситуацію, то у вас може бути недостатньо людських ресурсів, і тому в першу чергу необхідно:
- Заблокувати головні шляхи підходу до вибухонебезпечної ділянки
- Організувати патрулі з метою охорони флангів
- Оточення може бути посилене, коли з'явиться підкріплення

Котролювати (Control)

Пункт управління місцем події (ІСР) організовується керівником/старшим на місці

- Пункт управління місцем події (ІСР) повинен бути:
- У безпечному місці
- Мінімум 100 м
- Не на лінії прямої видимості (відстань може бути збільшена)
- Достатньо великим для додаткових підрозділів/служб реагування:
- Вибухотехніки
- Додаткові поліцейські
- Медичний персонал
- Будь-які свідки повинні перебувати у пункті управління (їх повинні опитати поліцейські / вибухотехніки)

Котролювати (Control)

Поліцейські на постах оточення повинні контролювати шляхи підходу до вибухонебезпечної ділянки

- Перенаправляти транспортний потік – перекриття доріг тощо
- Направляти спеціальні служби (вибухотехніків тощо) до пункту управління (ІСР) (може знадобитись супровід)
- Підтримувати постійний зв'язок з пунктом управління (ІСР) / спеціальними службами / постами оточення / оперативним центром тощо.

Перевіряти / доповідати (check/call)

Перевірте, чи всі попередні етапи виконані належним чином

- Зв'яжіться зі старшим/вищим керівництвом і відзвітайте про те, що було знайдено, а також про ваші дії щодо цього.
- Оточення може залишатись упродовж тривалого періоду часу (позмінне чергування)
- Поліцейські повинні постійно перевіряти свої зони відповідальності, щоб підтримувати цілісність оточення і доповідати про ситуацію в пункт управління на місці події по радіозв'язку тощо
- Слід постійно підтримувати зв'язок з керівництвом і доповідати про обстановку

Види ручних гранат

Бризантні: осколкові

Бризантні: бронейні

Димові

Світлозвуківі гранати

Аерозольні гранати

Навчальні та навчально-імітаційні гранати

Наземні міни

Поділяються на дві групи:

Протипіхотні (ППМ)

Протитранспортні (ПТМ)

Ключові ідентифікаційні ознаки

- Наземні міни створені для того, щоб застосовуватись приховано або здаватися безпечними після їх встановлення.
- Вони бувають різних форм та розмірів і встановлюються декількома способами, в більшості випадків вручну. Більшість наземних мін, що встановлюються вручну, приводяться в дію шляхом тиску на натискну пластину.
- Вони зазвичай круглі або мають квадратний корпус з двома плоскими сторонами.

ПРОТИПІХОТНІ МІНИ

Фугасні

Осколкові

Вистрибуючі

Осколкові
направленої дії

Кругового
ураження

ПРОТИТРАНСПОРТНІ МІНИ

Фугасні

Кумулятивний заряд
(Ефект Монро)

З ударним ядром
(Ефект Мізна-Шардена)

Протибортві

Визначення авіаційних бомб

- Авіаційна бомба це вибухова або запалювальна зброя призначена для переміщення повітрям передбачуваною траєкторією, зазвичай призначена для скидання з бойового літака.
- Авіаційні бомби відрізняються широким спектром і складністю конструкцій, від некерованих бомб до керованих.
- Застосування називається авіаційним бомбардуванням. Як і інші види вибухової зброї, авіабомби призначені для знищення та/чи ураження як живої сили, так і техніки за рахунок викиду вибухової хвилі та осколків від точки детонації.

Будова та характерні ознаки авіаційних бомб

Донна частина

Стабілізатор

Кріплення

Підричник

Ключові характерні ознаки артилерійських снарядів

Снаряд може бути у формі краплі, квадрата або дротика з оперенням для стабілізації, або боєприпасом без оперення, що стабілізується обертанням.

Підгрупи та призначення снарядів

1. Бризантні (HE):

- осколково-фугасні (HE-Frag); - запалювальні (HEI); - активно-реактивні (HERA).

2. Броньбійні:

- кумулятивні протитанкові (HEAT); - броньбійно-фугасні (HEP/HESH); - броньбійні підкаліберні снаряди (APFSDS).

3. Керовані снаряди: - бризантні / кумулятивні протитанкові.

4. Протипіхотні (APM): - контейнерні; - шрапнельні.

РОЗДІЛ 4. Ідентифікація боєприпасів наземного базування 85

5. Касетні:

- суббоєприпаси;
- освітлювальні.

6. Димові:

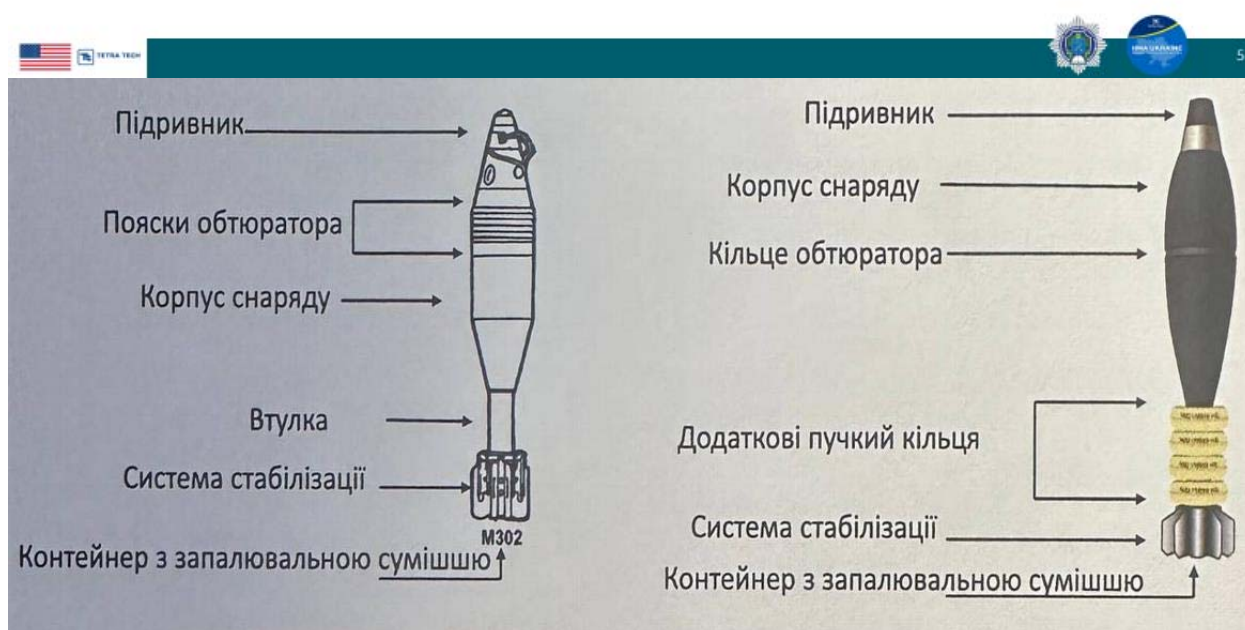
- запалювально-димові.

7. Тренувальні:

- навчальні;
- навчальні холості.

Мінометний боєприпас та його характерні ознаки

- Калібр мінометів становить від 51 мм до понад 240 мм
- Мінометний боєприпас складається з трьох частин:
 - Підривник
 - Корпус
 - Оперення
- **Форма:**
 - Паралельно сторонні
 - Краплеподібна / Обтічна форма

ОСНОВНІ ВИДИ МІНОМЕТНИХ БОЄПРИПАСІВ

Підгрупи та призначення:

1. Бризантні (HE):

- тип 1: осколково-бризантні (HE-Frag) некеровані;
- тип 2: осколково-бризантні (HE-Frag) керовані.

2. Димові:

- тип 1: розривні димові з білим фосфором (WP);
- тип 2: розривні димові з білим фосфором (WP) касетні;
- тип 3: запалювальні димові (кольорова).

3. Касетні:

- тип 1: освітлювальні;
- тип 2: суббоєприпаси.

Визначальні фактори некерованої ракети

Визначальні фактори, які класифікують боєприпас як некеровану ракету:

- Боєприпас приводиться в рух ракетним двигуном як основним засобом розгортання.
- Боєприпас некерований і нездатний змінити свою траєкторію під час польоту.

Типи некерованих ракет

1. Земля-земля
2. Повітря-земля

3

Керована ракета

Безпілотний, керований боєприпас, з/без боєголовки, сконструйований, для переміщення над земною поверхнею, а її траєкторія, чи курс може контролюватися змінюватися під час польоту.

- Боєприпас приводиться в рух реактивним двигуном, у якості основного засобу доправлення.
- Боєприпас керується внутрішніми налаштуваннями, або зовнішніми та може змінювати свою траєкторію під час польоту.

Типи керованих ракет

- Земля - Земля
- Земля - Повітря
- Повітря - Земля
- Повітря - Повітря

4

Визначення касетного елемента – суббоєприпас

Це окремий тип вибухонебезпечних боєприпасів, що міститься в основних боєприпасах, які слугують засобами їх доставки. Він викидається або випускається в певний момент після пострілу, пуску чи скидання касетного боєприпасу. Також може випускатися із контейнера, що кріпиться до бойового літака. Кожен суббоєприпас включає бризантно- вибуховий заряд.

СНЯРЯДИ

МІНОМЕТНІ
БОЄПРИПАСИ

РАКЕТИ
КЕРОВАНІ

РАКЕТИ
НЕКЕРОВАНІ

СКИДУВАНІ КАСЕТНІ
БОЄПРИПАСИ (БОМБИ)

саморобні вибухові пристрої

Пристрій, виготовлений з підручних засобів або розміщений імпровізованим способом, що має у своєму складі вибухову речовину, руйнівні, смертоносні, отруйні, запальні, піротехнічні суміші або хімікати, призначені для знищення, ушкодження, дезорганізації або стримування. Вони можуть складатися з тих самих компонентів, що містяться у військових вибухових пристроях, але зазвичай виготовляються з невійськових компонентів. [IATG 01.40:2011].

Загалом є 5 компонентів, з яких складаються СВП

Джерело живлення

Замикач

Детонатор

Основний заряд

Контейнер

Додатки

ОСНОВНА ГРУПА	ПІДГРУПА	ПРИЗНАЧЕННЯ	ФАКТОР УРАЖЕННЯ
АРТСНАРЯД	Фугасний	ОФ Зі змін. гол. част. (НESH) Бронебійні Кумулятив	Уламки Ударна хвиля Кумулятивний струмінь
	Носій	Вивільн. з гол. част. Вивільн. з дон. част. Розривна Емісійна	Вибивний заряд РХБ, Білий фосфор Суббоєприпаси Освітлювальні факели
	Суцільно-металевий	Бронебійні	Стакан трасера Збіднений уран
МІНОМЕТНА МІНА	Фугасна	ОФ Кумулятив	Уламки, ударна хвиля Кумулятивний струмінь Основний і додаткові металеві заряди
	Носій	Вивільн. з гол. част. Вивільн. з дон. част. Розривна Емісійна	Вибивний заряд Суббоєприпаси Освітлювальні факели Білий фосфор
РЕАКТИВНИЙ СНАРЯД	Фугасний	ОФ Кумулятив	Уламки, ударна хвиля Кумулятивний струмінь Ракетне паливо
	Носій	Вивільн. з гол. част. Вивільн. з дон. част. Розривна Скидання оболонки	Вміст Суббоєприпаси Вибивний заряд Ракетне паливо
ГРАНАТА <i>(Вкажіть, чи це ручна, гвинтівкова, гранатометна чи реактивна граната)</i>	Фугасна	ОФ Кумулятив	Уламки, ударна хвиля Кумулятивний заряд
	Носій	Розривна Емісійна Вивільнення з головної частини	Дим Освітлювальні факели Запалювальні суміші Хімічна Шок (світло, шум)
ІНЖЕНЕРНА МІНА <i>(Вкажіть, чи це протипіхотна, чи протитранспортна міна)</i>	Фугасна	Ф, ОФ Кумулятив Направленої дії Кругового ураження Вистрибуюча	Уламки, ударна хвиля Кумулятивний заряд Штатні натяжні/обривні датчики цілі Неконтактні датчики
СУББОЄПРИПАС	Фугасний	Протипіхотний Протитранспортний Подвійного призначення Загороджувальний Протиаеродомний	Уламки, ударна хвиля Кумулятивний струмінь Запалювальні суміші Штатні натяжні/обривні датчики цілі Невилучення Неконтактні датчики Самолівідатор

**ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ¹
НАЙБІЛЬШ ВИКОРИСТОВУВАНИХ
БПЛА DJI Mavic 3E та DJI Mavic 3T:**

- **Вага (з пропелерами, без аксесуарів)**
 - DJI Mavic 3E: 915 г
 - DJI Mavic 3T: 920 г
- **Максимальна злітна вага**
 - DJI Mavic 3E: 1050 г
 - DJI Mavic 3T: 1050 г
- **Розміри**
 - Розкладений (без пропелерів): 221×96,3×90,3 мм (Д×Ш×В)
 - Розкладений (без пропелерів): 347,5×283×107,7 мм (Д×Ш×В)
- **Діагональна відстань**
 - 380,1 мм
- **Максимальна швидкість підйому**
 - 6 м/с (звичайний режим) 8 м/с (спортивний режим)
- **Максимальна швидкість спуску**
 - 6 м/с (звичайний режим) 6 м/с (спортивний режим)
- **Максимальна швидкість польоту (на рівні моря, без вітру)**
 - 15 м/с (звичайний режим)
 - Вперед: 21 м/с, убік: 20 м/с, назад: 19 м/с (Спортивний режим)
- **Максимальний опір швидкості вітру**
 - 12 м/с
- **Максимальна висота зльоту над рівнем моря**
 - 6000 м (без корисного навантаження)
- **Максимальний час польоту (без вітру)**
 - 45 хвилин
- **Максимальний час зависання (без вітру)**
 - 38 хв
- **Максимальна дальність польоту**
 - 32 км
- **Максимальний кут нахилу**
 - 30° (Звичайний режим)
 - 35° (Спортивний режим)
- **Максимальна кутова швидкість**
 - 200°/с
- **GNSS**
 - GPS+Galileo+BeiDou+ГЛОНАСС (ГЛОНАСС підтримується тільки при включеному модулі RTK)

¹ За матеріалами сайту <https://www.dji.com/global/mavic-3-enterprise/specs>.

- **Точність наведення**
 - За вертикаллю: $\pm 0,1$ м (з системою зору); $\pm 0,5$ м (з GNSS); $\pm 0,1$ м (з RTK)
 - За горизонталлю: $\pm 0,3$ м (з системою зору); $\pm 0,5$ м (з високоточною системою позиціонування); $\pm 0,1$ м (з RTK)
- **Діапазон робочих температур**
 - -10° до 40° C (14° до 104° F)
- **Внутрішня пам'ять**
 - N/A
- **Модель двигуна**
 - 2008 рік
- **Маяк**
 - Вбудований в коптер

Ширококутна камера

- **датчик**
 - DJI Mavic 3E: 4/3 CMOS, Ефективні пікселі: 20 МП
 - DJI Mavic 3T: 1/2-дюймовий CMOS, Ефективні пікселі: 48 МП
- **Об'єктив**
 - **DJI Mavic 3E:**
 - FOV: 84° Еквівалент формату: 24 мм; Діафрагма: f/2.8-f/11; Фокус: 1 м - ∞
 - **DJI Mavic 3T:**
 - FOV: 84° Еквівалент формату: 24 мм; Діафрагма: f/2.8; Фокус: 1 м до ∞
- **Діапазон ISO**
 - DJI Mavic 3E: 100-6400
 - DJI Mavic 3T: 100-25600
- **Швидкість затвора**
 - **DJI Mavic 3E:**
 - Електронний затвор: 8-1/8000 с
 - Механічний затвор: 8-1/2000 с
 - **DJI Mavic 3T:**
 - Електронний затвор: 8-1/8000 с
- **Максимальний розмір зображення**
 - DJI Mavic 3E: 5280×3956 DJI Mavic 3T: 8000×6000
- **Режими фотозйомки**
 - **DJI Mavic 3E:**
 - Одиночний: 20 МП; з часом: 20 МП;
 - JPEG: 0,7/1/2/3/5/7/10/15/20/30/60 с
 - JPEG+RAW: 3/5/7/10/15/ 20/30/60 с
 - Інтелектуальна зйомка в умовах слабкого освітлення: 20 МП
 - Панорамна: 20 МП (необроблене зображення)
 - **DJI Mavic 3T:**
 - Поодинокі: 12 МП/48 МП
 - За часом: 12 МП/48 МП
 - JPEG: 2/3/5/7/ 10/15/20/30/60 с

- Панорамна: 12 МП (необроблене зображення); 100 МП (з'єднане зображення)
- Зйомка 48 МП не підтримує інтервал у 2 с
- Розумна зйомка в умовах слабкого освітлення: 12 МП
- **Роздільна здатність відео**
- H.264; 4K: 3840×2160@30fps; FHD: 1920×1080@30fps
- **Бітрейт**
- **DJI Mavic 3E:**
- 4K: 130 Мбіт/с; FHD: 70 Мбіт/с
- **DJI Mavic 3T:**
- 4K: 85 Мбіт/с FHD: 30 Мбіт/с
- **Підтримувані формати файлів**
- exFAT
- **Формат фото**
- DJI Mavic 3E: JPEG/DNG (RAW) DJI Mavic 3T: JPEG
- **Формат відео**
- MP4 (MPEG-4 AVC/H.264)

Телекамера

- **датчик**
- 1/2-дюймовий CMOS, Ефективні пікселі: 12 МП
- **Об'єктив**
- FOV: 15°
- Еквівалент формату: 162 мм
- Діафрагма: f/4.4
- Фокус: 3 м до ∞
- **Діапазон ISO**
- DJI Mavic 3E: 100-6400
- DJI Mavic 3T: 100-25600
- **Швидкість затвора**
- Електронний затвор: 8-1/8000 с
- **Максимальний розмір зображення**
- 4000×3000
- **Формат фото**
- JPEG
- **Формат відео**
- MP4 (MPEG-4 AVC/H.264)
- **Режими фотозйомки**
- **DJI Mavic 3E:**
- Поодинокий: 12 МП
- Таймований: 12 МП

- JPEG: 0,7/1/2/3/5/7/10/15/20/30/60 с
- Розумна зйомка в умовах слабкого освітлення: 12 МП
- **DJI Mavic 3T:**
- Поодинокий: 12 МП
- з часом: 12 МП
- JPEG: 2/3/5/7/10/15/20/30/60 с
- Розумна зйомка в умовах слабкого освітлення: 12 МП

- **Роздільна здатність відео**

- H.264
- 4K: 3840×2160@30fps
- FHD: 1920×1080@30fps

- **Цифрове збільшення**

- 8-кратне (56-кратне гібридне збільшення)

- **Карданний підвіс**

- **Стабілізація**

- 3 осі (нахил, крен, панорамування)

- **Зондування**

- **Тип**

- Всеспрямована система бінокулярного зору, доповнена інфрачервоним датчиком у нижній частині літака.

- **вперед**

- Діапазон вимірювання: 0,5-20 м
- Діапазон виявлення: 0,5-200 м
- Ефективна швидкість датчика: Швидкість польоту ≤ 15 м/с
- Поле зору: 90° за горизонталлю, 103° за вертикаллю

- **Назад**

- Діапазон вимірювання: 0,5-16 м
- Ефективна швидкість вимірювання: Швидкість польоту ≤ 12 м/с
- Поле зору: 90° за горизонталлю, 103° за вертикаллю

- **бічний**

- Діапазон вимірювання: 0,5-25 м
- Ефективна швидкість вимірювання: Швидкість польоту ≤ 15 м/с
- Поле зору: 90° за горизонталлю, 85° за вертикаллю

- **Вгору**

- Діапазон вимірювання: 0,2-10 м
- Ефективна швидкість вимірювання: Швидкість польоту ≤ 6 м/с
- Поле зору: спереду та ззаду 100°, ліворуч та праворуч 90°

- **Вниз**

- Діапазон вимірювання: 0,3-18 м.
- Ефективна швидкість вимірювання: швидкість польоту ≤ 6 м/с.
- Поле зору: спереду та ззаду 130°, ліворуч і праворуч 160°

• **Операційне середовище**

• Вперед, назад, збоку та вгору: поверхня з чітким візерунком та достатнім освітленням (люкс >15)

• Вниз: дифузна відбивна поверхня з дифузною відбивною здатністю >20% (наприклад, стіни, дерева, люди) та достатнім освітленням (люкс >15)

Передача відео

• **Система передачі відео**

• DJI O3 Enterprise Transmission

• **Якість Live View**

• Пульт дистанційного керування: 1080p/30fps

• **Робоча частота**

• 2,400-2,4835 ГГц

• 5,725-5,850 ГГц

• **Максимальна відстань передачі (без перешкод, без перешкод)**

• **DJI Mavic 3E:**

• FCC: 15 км CE: 8 км SRRC: 8 км MIC: 8 км

• **DJI Mavic 3T:**

• FCC: 15 км CE: 8 км SRRC: 8 км MIC: 8 км

• **Максимальна швидкість завантаження**

• 15 МБ/с (з DJI RC Pro Enterprise)

• **Затримка (залежно від умов навколишнього середовища та мобільного пристрою)**

• при бл. 200 мс

• **антена**

• 4 антени, 2T4R

• **Потужність передачі (EIRP)**

• 2,4 ГГц: <33 дБм (FCC), <20 дБм (CE/SRRC/MIC)

5,8 ГГц: <33 дБм (FCC), <30 дБм (SRRC), <14 дБм (CE)

Акумулятор

• **ємність**

• 5000 мАг

• **стандартна напруга**

• 15,4 В

• **максимальна напруга зарядки**

• 17,6 В

• **тип**

• LiPo 4S

• **хімічна система**

• LiCoO₂

• **енергія**

• 77 Вт-год

• **вага**

- 335,5 г
- **температура зарядки**
- Від 5° до 40° С (41° до 104° F)

Зарядний пристрій

- **вхід**
- 100-240 В (змінний струм), 50-60 Гц, 2,5 А
- **вихідна потужність**
- 100 Вт
- **вихід**
- макс. 100 Вт (загальна). Коли використовуються обидва порти, максимальна вихідна потужність кожного інтерфейсу становить 82 Вт, і зарядний пристрій динамічно розподілятиме вихідну потужність двох портів відповідно до потужності навантаження.

Зарядний концентратор

- **вхід**
- USB-C: 5-20 В, 5,0 А
- **вихід**
- Порт батареї: 12-17,6 В, 8,0 А
- **номінальна потужність**
- 100 Вт
- **тип зарядки**
- Три батареї заряджаються послідовно
- **діапазон температур зарядки**
- Від 5° до 40° С (41° до 104° F)

Модуль РТК

- **розміри**
- 50,2×40,2×66,2 мм (Д×Ш×В)
- **вага**
- 24±2 г
- **інтерфейс**
- USB-C
- **потужність**
- прибіл. 1,2 Вт
- **точність позиціонування РТК**
- РТК Fix: за горизонталлю: 1 см + 1 стор/хв;
- за вертикаллю: 1,5 см + 1 стор/хв

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні нормативні акти

закони:

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 1996 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 26.02.2026).
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 26.02.2026).
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 26.02.2026).
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 26.02.2026).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 26.02.2026).
6. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 №2235-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text> (дата звернення: 26.02.2026).
7. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>. (дата звернення: 26.02.2026).
8. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3353-12#Text> (дата звернення: 26.02.2026).
9. Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України : Закон України від 10.01.2002 № 2925-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2925-14#Text> (дата звернення: 26.02.2026).
10. Про Збройні Сили України : Закон України від 06.2.1991 №1834-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1934-12#Text> (дата звернення: 26.02.2026).
11. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

12. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 № 1908-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1908-14#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

13. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 26.02.2026).

14. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

15. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12> (дата звернення: 26.02.2026).

16. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2135-12#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

17. Про основи національного спротиву : Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20> (дата звернення: 26.02.2026).

18. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

19. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1550-14#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

20. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

21. Про протимінну діяльність в Україні : Закон України від 06.12.2018 № 2642-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-19#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

22. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-12#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

23. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 № 1835-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14> (дата звернення: 26.02.2026).

підзаконні акти:

1. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення, та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#n65> (дата звернення: 26.02.2026).

2. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ МВС України від 28.07.2017 № 650. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

4. Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події : наказ МВС від 08.02.2019 № 100. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

5. Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

6. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 26.02.2026).

7. Про затвердження Положення про порядок застосування вогнепальної зброї : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 575. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

8. Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві : наказ МВС України від 24.07.1996 № 523. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0556-96#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

9. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення

(охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку : наказ МВС України від 10.08.2016 № 773. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

10. Про затвердження Порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2012 № 341. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.02.2026).

Наукові праці:

1. Анісімов Д. О., Бардін Є. В. Воєнний стан як виклик для системи підготовки поліцейських. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2025. Вип. 89(2). С. 335-340

2. Бахчеван Є. Ф., Покайчук В. Я. Деякі питання застосування спеціальних засобів Національною поліцією в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2022. Спеціальний випуск № 2. С. 96-102.

3. Біліченко В. Дослідження ефективності виконання завдань у малих тактичних групах. *Молодий вчений.* № 11 (99), 2021. С. 296-298.

4. Біліченко В. В. Застосування безпілотних літальних апаратів та інноваційних технологій у системі підготовки поліцейських в умовах воєнного стану. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»,* (April 11, 2025; Antwerp, Belgium). 2025. С. 69-73. URL : <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/2586>.

5. Гіденко Є. С. Загальна характеристика та рівні тактичної грамотності особового складу підрозділів національної поліції України, що долучається до виконання службових завдань. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2023. № 7. С. 414-416. URL : https://www.lsej.org.ua/7_2023/97.pdf (дата звернення: 26.02.2026)

6. Гіденко Є. С. Підготовка працівників поліції в тактично-складовій діяльності при екстремальних ситуаціях. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2022. № 8. С. 474–477. URL : https://lsej.org.ua/8_2022/108.pdf (дата звернення: 26.02.2026).

7. Казначєєв Д. Г., Бодирєв Д. А. Аналіз деяких проблемних питань легалізації обігу зброї в умовах воєнного стану. *Правовий часопис Донбасу.* 2022. № 4 (1). С. 181-185.

8. Король К. С. Щодо доцільності використання дільничними офіцерами поліції портативних відеореєстраторів при реагуванні на ситуації, пов'язані з домашнім насильством. *Juridical Scientific and Electronic Journal,* 2023, № 8, р. 414-417.

9. Кошевич М., Патока Д., Король К. Технології безпеки: як сучасне

обладнання захищає вибухотехніків. *UNIVERSUM*, 2024. № 14, С. 258-264. URL : <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/1387>.

10. Мислива О. О. Впровадження тактичної медицини в підготовку та діяльність Національної поліції України. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2018. Вип. 1(81). С. 304-312.

11. Мислива О. О., Никифорова О. А., Бойко О. В. Методологія проведення занять із тактичної медицини для поліцейських в Україні з урахуванням сучасних вимог НАТО. *Юридичний вісник*. 2020. № 2. С. 207-212. URL : <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f01a047c-cd74-4b2b-8078-85130f563f63/content>.

12. Покайчук В. Я., Поливанюк В. Д., Біліченко В. В. Поняття та загальні відомості особистої безпеки в підрозділах Національної поліції України. *Police activity in Ukraine and European countries: modern standards and unification options: Collective monograph. Riga, Latvia: "Baltija Publishing"*, 2021. 590 p. P. 320-341.

13. Поливанюк В., Бодирев Д. Використання сучасних технологій вогневої підготовки поліцейських в умовах війни: переваги та недоліки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2 (123). С. 34-38.

14. Поливанюк В. Д., Бодирев Д. А., Завістовський О. Д. Правові та методичні основи організації вогневої та фізичної підготовки працівників територіальних органів Національної поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал*, 2021. Спеціальний випуск, № 2 (116). С. 672-676. URL : <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/9032>.

15. Поливанюк В. Д.; Завістовський О. Д. Актуальні питання удосконалення методик навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання в період воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 341-343. URL : https://lsey.org.ua/3_2023/79.pdf.

16. Поливанюк В. Д.; Завістовський О. Д. Професійна підготовка поліцейських: міжнародний досвід та вітчизняні перспективи розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10. С. 467-469. URL : https://lsey.org.ua/10_2022/115.pdf.

17. Сорокіна Д., Поповська В., Король К. Особливості та тактика використання БПЛА працівниками національної поліції України під час виконання службово-бойових завдань. *UNIVERSUM*. 2024. № 14, 224-231. URL : <https://archive.liga.science/index.php/universum/article/view/1381>.

18. Турчанікова Г. О. Деякі проблеми забезпечення національної безпеки та оборони України в умовах воєнного стану. *Міжнародна та*

національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 21 берез. 2025 р.) ; у 2-х ч. Ч. І. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. С. 105-107.

19. Турчанікова Г. О. Застосування поліцейськими підручних засобів у стані необхідної оборони в умовах воєнного стану. *Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції* : матеріали Всеукр. круглого столу. м. Дніпро, 7 червня 2024 р. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 67-69.

20. Фурса В. Вибухобезпека в системі підготовки поліцейських. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки та оборони України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 квітня 2023 р.). URL : <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13824/1/25.pdf> (дата звернення: 26.02.2026).

21. Фурса В. Використання БПЛА у діяльності Національної поліції України. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 26 квітня 2024 р.). Дніпро: Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 90-91.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Алгоритм дій поліцейських патрульної поліції під час забезпечення публічної безпеки і порядку : збірник ситуативних завдань / Ю. Р. Йосипів, Н. Д. Туз та інші. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 68 с.

2. Алгоритми дій працівників патрульної поліції на місці події (у схемах) : навч. посіб. / Р. Г. Валєєв, О. О. Мислива, В. В. Фурса, Ю. В. Герасимчук. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 140 с.

3. Використання БПЛА в службово-бойовій діяльності поліцейських : метод. рекомендації / кол. авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 68 с.

4. Грибан В. Г., Казначєєв Д. Г., Бойко О. І. Безпека життєдіяльності та охорона праці у схемах : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 228 с.

5. Довідник (словник термінів) з тактичної підготовки / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук, В. Д. Поливанюк. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 100 с.

6. Екіпірування та озброєння збройних сил російської федерації та інших сил збройної агресії проти України : навч. наоч. посіб. / Кол. авт.

Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 933 с.

7. Забезпечення публічного порядку та безпеки під час мирних зібрань громадян (скандинавська модель) : навч. посібник / Ю. Р. Йосипів, Н. Д. Туз, В. М. Синенький, М. Д. Курляк. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 96 с.

8. Захарко А. В., Пиріг І. В., Поливанюк В. Д., Санакоєв Д. Б. Використання безпілотних літальних апаратів під час огляду місця події : метод. рекомендації. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 32 с.

9. Комісаров С. А., Покайчук В. Я., Поливанюк В. Д., Миронюк С. А., Мислива О. О., Фурса В. В., Великий Ю. М. Використання інтерактивного мультимедійного обладнання у підготовці поліцейських : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 196 с.

10. Мислива О. О. Основи надання патрульною поліцією невідкладної (домедичної та медичної) допомоги постраждалим особам : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 164 с.

11. Никифорова О. А., Бойко О. І., Миронюк С. А. Домедична допомога постраждалим в умовах непрямой загрози в питаннях та відповідях : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 115 с.

12. Організаційно-правові та тактичні засади службово-бойової діяльності сил сектора безпеки та оборони на блокпостах : метод. рекомендації / кол. авт. ; ред. С. А. Комісаров. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 96 с.

13. Основи топографії для працівників правоохоронних органів : навч. посібник / Ярославський А. В., Тьорло О. І., Йосипів Ю. Р., Землянський І. Ю., Дулгер В. В., Бахчеван Є.Ф. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 198 с.

14. Основи топографії та інженерної підготовки поліцейських : навч. посібник. / кол. авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 280 с.

15. Пам'ятка курсанту із забезпечення публічної безпеки і охорони правопорядку на державному кордоні України / Фурса В. В., Поливанюк В. Д., Тінін Д. Г. та ін. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. 104 с.

16. Покайчук В. Я. Особиста безпека поліцейського (в схемах) : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 280 с.

17. Покайчук В. Я., Никифорова О. А., Мислива О. О., Миронюк С. А. Тактична екстрена домедична підготовка для поліцейських : відеопосібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020.

18. Покайчук В., Поливанюк В., Фурса В., Зубець О. Методичні рекомендації щодо використання Інтерактивного мультимедійного лазерного тиру «Рубін-У» під час проведення сценарно-орієнтованих занять

з дисциплін «Тактико-спеціальна підготовка» та «Вогнева підготовка». Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ,, 2021. 64 с. URL : <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/6469>.

19. Покайчук В. Я. Вогнева підготовка : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 264 с.

20. Покайчук, В. Я., Поливанюк, В. Д., Миронюк, С. А., Мислива, О. О., Никифорова, О. А., Бардін, Є. В., ... & Фурса, В. В. Довідник (словник термінів) з тактичної підготовки. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2021. 100 с.; іл.

21. Поливанюк В. Д. Особиста безпека працівників поліції під час виконання службових обов'язків : метод. рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 68 с. URL : <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/7535>.

22. Поливанюк В. Д., Казначеев Д. Г., Біліченко В. В., Бойко О. І., Фурса В. В. Правові та тактичні засади застосування поліцейськими спеціальних засобів : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 96 с.

23. Порядок реагування поліцейських груп реагування патрульної поліції на адміністративні правопорушення громадського порядку та громадської безпеки : метод. рекомендації / В. В. Фурса, В. Д. Поливанюк, О. О. Мислива та ін. Дніпро: Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 76 с.

24. Профілактична (превентивна) діяльність патрульної поліції : навч. посібник / Ульянов О. І., Ніколаєв О. Т., Конєв О. Ю., Бахчеван Є. Ф. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2017. 117 с.

25. Собакарь А. О., Казначеев Д. Г., Поливанюк В. Д., Бойко О. І. Цивільний захист у схемах : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 144 с.

26. Собакарь А. О., Покайчук В. Я., Поливанюк В. Д. Методичні рекомендації щодо організації та проведення практичних занять з тактико-спеціальної підготовки у нічний час: для курсантів II курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2019. 56 с.

27. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

28. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / О. Г. Комісаров, А. О. Собакарь, Е. Ю. Соболев, О. С. Юнін та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 277 с.

29. Тактична підготовка працівників поліції в умовах воєнного стану: навчальний посібник / Коломієць Ю. М., Мукоїда Р. В., Жуковський С. В. Одеса : Одеський державний університет внутрішніх справ, 2023. 117 с.

30. Тактичні та правові засади застосування базових превентивних поліцейських заходів [Електронний ресурс:] навч. посібник / В. Я. Покайчук, Р. Г. Валєєв, В. В. Фурса, О. І. Бойко. Дніпро : ДДУВС, 2020. Електронні відеодані [пакет SCORM].

31. Фурса В. В., Покайчук В. Я., Поливанюк В. Д., Миронюк С. А., Мислива О. О., Казначєєв Д. Г., Турчанікова Г. О. Ідентифікація вибухонебезпечних предметів : навч. посібник. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 356 с.

Для нотаток

Навчальне видання

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Навчально-методичний посібник

*(для проведення занять
за спеціальністю К9 Правоохоронна діяльність)*

Колектив авторів

Редактор, оригінал-макет – *Самотуга А. В.*
Редактори – *Леонова Н. В., Чижевська О. Ю.*

Підп. до друку 12.06.2026. Формат 60×84/16. Гарнітура – Times New Roman.
Папір офісний. Друк – цифровий. Ум.-друк. арк. 14,65. Обл.-вид. арк 15,75.
Наклад – 25 прим. Зам № 01/26-нп.

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців ДК № 8112 від 13.06.2024